Wtorek, 14 maja 1935 – Nr. 112 – Cena 15 gr
(Pismo wychodzi w dniu datowaniu)

Dzień Bydgoski

20 stron
Rok VII

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ POMORSKI - GAZETA MORSKA - DZIEŃ GRUDZIĄDZKI - GAZETA GDAŃSKA
DZIEŃ TCZEWSKI - DZIEŃ KUJAWSKI - GAZETA MOGILEŃSKA : — : — : — : — : —

Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, ul. Marszałka Focha 12. Telefon: 22-18. Konto czekowe P. K. O. 205.102

Po zgonie Marszałka Piłsudskiego

Ciało grzebiemy — duch zostaje żywy

Jak grom z pogodnego nieba, spadła wczoraj na nas okrutna wiadomość. Wódz i Wielki Nauczyciel Narodu, Pierwszy Marszałek Polski, nie żyje!

Nikt się tego ciosu nie spodziewał. Tem cięższej i tem boleśniej z okrutną prawdą jest się pogodzić. Przywykliśmy tak do tego, że tam w Pałacu Belwederskim, w stołecznej Warszawie, czuwa nad przyszłemi losami Państwa i Narodu Największy Człowiek, jakiego Polska wydała, iż uczucie ogromnego osierocenia przenika serca nasze.

Patrzyliśmy w drogie Jego rysy w rzadkich chwilach, kiedy w gronie swych wiernych współpracowników i towarzyszy ukazywał się narodowi. Czasami szczęśliwy przechodzeń w Alejach Ujazdowskich ujrzał na chwilę charakterystyczną Jego sylwetkę, gdy w towarzystwie adjutanta tylko, zmieszany z tłumem spacerowiczów, szybkim krokiem szedł z Belwederu do Generalnego Inspektoratu Armji, lub też z niego od pracy powracał. Patrzyliśmy w oblicze Komendanta z niepokojem. Lata nadludzkich wysiłków, lata nieustającej, żarliwej służby Ojczyźnie, przedwcześnie tę twarz ukochaną zmarszczkami trudów pokryły. Pochyliła się ku ziemi smukła postać Komendanta.

Ale w głębi serca wierzyliśmy, że Bóg zechce Go jeszcze nam na długie lata zachować. Gorąco i żarliwie o to się modliliśmy.

Inaczej wola Opatrzności zrządziła. On, który sam jeden wziął na swe barki trud nadludzki i do ostatniego swego tchnienia czuwał nad losami Narodu, odszedł nazawsze, pogrążając kraj cały w ciężkiej żałobie.

Komendant pozostał wierny swoim zasadom do ostatka. Najważniejsze decyzje swego życia podejmował w samotności. Samotnie też, po żołniersku, poszedł na spotkanie smierci. Niewiele tylko osób wiedziało, że to najwierniejsze „serce serc" powoli bić przestaje.

Przywykliśmy w latach wojny patrzeć na śmierć najbliższych. Kładli się do samotnych mogił żołnierskich we wszystkich stronach świata najlepsi z pośród nas. Siwe oczy Komendanta patrzyły nieraz na śmierć najbliższych i najwierniejszych towarzyszów broni. Dziś zkolei nam przychodzi Go do grobu odprowadzić .

Po żołniersku przyjmijmy więc ten cios okrutny.

Za kilka dni ciało Wodza Narodu spocznie na wieki. ODSZEDŁ OD NAS, ALE DUCH JEGO MIĘDZY NAMI POZOSTAŁ. Pozostawił nam swój testament. Treścią jego jest PRACA BEZ RESZTY DLA DOBRA PAŃSTWA.

Komendancie! Wodzu ukochany! Zanim zabiorą Cię do Panteonu bohaterów narodowych, póki jesteś jeszcze ciałem między nami, przyjmij ostatni meldunek.

ŚLUBUJEMY CI DO OSTATNIEGO TCHU, SŁUŻYĆ OJCZYŹNIE TAK, JAK NAS ZAWSZE UCZYŁEŚ, DZIEŁO TWEGO ŻYCIA CAŁEGO ZACHOWAĆ I CHRONIĆ.

TAK NAM DOPOMÓŻ BÓG!

Zwłoki Marszałka będą wystawione w Katedrze św. Jana

Warszawa, 13. 5. (PAT.) Ciało Marszałka Piłsudskiego, znajdujące się obecnie w Pałacu Belwederskim, przeniesione będzie do Katedry św. Jana i zostanie w Katedrze wystawione. Dostęp do Katedry będzie miała cała ludność dla oddania hołdu Zmarłemu.

Termin przeniesienia trumny nie jest jeszcze ustalony, bowiem zależy to od wielu względów technicznych. O dacie eksportacji z Pałacu Belwederskiego do Katedry i otwarciu dostępu do Katedry będzie podane oddzielne zawiadomienie.

Warszawa, 14. 5. (PAT.) Eksportacja ciała Marszałka Piłsudskiego do katedry św. Jana odbędzie się prawdopodobnie we czwartek wieczorem. Data ta jeszcze nie jest ostatecznie ustalona ze względów technicznych.

Oszklona trumna będzie ustawiona w głównej nawie katedry. Świątynia będzie otwarta dla wszystkich przez całą noc, cały dzień i noc następną.

Wartę honorową przed Trumną pełnić będą generałowie, oficerowie i podoficerowie.

Pociąg, wiozący ciało Marszałka do Krakowa, będzie przejeżdżał bardzo wolno i będzie się zatrzymywał w wielu miejscowościach.

Trumna z kutego srebra

(o) Warszawa, 13. 5. (Tel. wł.). Trumnę, w której spoczną zwłoki Marszałka projektuje prof. Jastrzębowski. Trumna będzie zbudowana z kutego srebra ze szkłem na górze.

Poza tem na wieku znajdować się będzie krzyż, a pod nim ryngraf, ofiarowany przez 1 p. leg. z wizerunkiem Matki Boskiej Ostrobramskiej.

Cała Polska pogrążona w smutku

Warszawa, 13. 5. (PAT.) Z całego kraju nadchodzą liczne wiadomości o wielkiem wrażeniu, jakie wywarł zgon Marszałka Piłsudskiego. Nastrój przygnębienia i smutku ogarnął całą ludność. Wszędzie odbyły się żałobne manifestacje i akademje. Do wojewodów i starostów zgłosiły się delegacje społeczeństwa, składając kondolencje z powodu strasznego ciosu, jaki dotknął Polskę.

W wielu miastach odbyły się żałobne posiedzenia rad miejskich, na których złożono hołd pamięci Marszałka. Władze duchowne wydały zarządzenia o modłach i nabożeństwach za duszę zmarłego. Potworzyły się miejscowe komitety społeczne obchodów żałobnych.

Polacy zagranicą łączą się w bólu z Macierzą

Warszawa, 13. 5. (PAT.) Tragiczna wieść o zgonie Marszałka Piłsudskiego odbiła się smutnem echem wśród wszystkich Polaków rozsianych po całym świecie. Na pogrzeb Józefa Piłsudskiego przybyć mają liczne delegacje Polonji zagranicznej.

Sygnalizowało już przybycie 1000 Polaków z Czechosłowacji. Zapowiedziany jest również przyjazd wielu delegacyj wychodźtwa polskiego z Francji i Niemiec.

Życiorys Marszałka Piłsudskiego

Pierwszy Naczelnik Odrodzonej Polski, Naczelny Wódz z czasów wojny polsko-rosyjskiej, Pierwszy Marszałek Polski, Józef Piłsudski, urodził się dnia 5 grudnia 1867 roku we wsi Zułowa, w powiecie święciańskim, na Litwie.

W roku 1885 po zdaniu matury w gimnazjum wileńskiem wstąpił na Uniwersytet w Charkowie, gdzie brał udział w życiu konspiracyjno-niepodległościowem młodzieży polskiej.

Za działalność niepodległościowo-socjalistyczną został skazany w roku 1888 na 5-letnie zesłanie na Syberję. W roku 1892

powraca z wygnania i przybywa do Warszawy, gdzie wstępuje do utworzonej w tym czasie niepodległościowej Polskiej Partji Socjalistycznej, w której wkrótce staje się główną postacią. Organizuje i wydaje tajnego „Robotnika", pismo zagrzewające do walki z najeźdźcą. Zostaje powtórnie aresztowany w roku 1900 w Łodzi i przewieziony do Warszawy, gdzie osadzono go w słynnym X pawilonie Cytadeli Warszawskiej. Przeniesiony do Petersburga ucieka ze szpitala więziennego i osiada w Galicji.

W roku 1904 w czasie wojny japońsko-rosyjskiej wyjeżdża do Tokjo, gdzie u rządu japońskiego zabiega o broń dla powstania przeciw zaborcy rosyjskiemu.

W latach 1905-1906 organizuje akcję bojowo-powstańczą w zaborze rosyjskim, wznawiając ideę walki zbrojnej o niepodległość.

Od roku 1908 staje na czele prac, mających na celu przygotowanie kadr wojskowych do walki z najeźdźcą.

W roku 1912 zostaje Komendantem Głównym Związku Walki Czynnej i Związku Strzeleckiego oraz wyznaczony zostaje przez Komitet Sfederowanych Stronnictw Niepodległościowych na zwierzchniego dowódcę polskich sił wojskowych.

Dnia 6 sierpnia 1914 r. na czele oddziałów strzeleckich przekracza granicę austrjacko-rosyjską i rozpoczyna walkę o Polskę. Jednocześnie nakazuje w tym roku utworzenie w Warszawie Tajnej Polskiej Organizacji Wojskowej.

W latach 1914—1916 walczy zwycięsko na czele pierwszej Brygady Legjonów w Kieleckiem, Radomskiem, na Podhalu, w Lubelskiem i na Wołyniu.

Nie mogąc otrzymać od rządów austrjackiego i niemieckiego oświadczenia w sprawie utworzenia Państwa Polskiego, występuje z Legjonów dnia 6 sierpnia 1916 roku, by wymóc w ten sposób decyzję w sprawie polskiej.

Po ogłoszeniu aktu z dnia 5 listopada 1915 roku w sprawie Niepodległości Polski osiada na stałe w Warszawie. Od dnia 10 stycznia 1917 roku do 24 czerwca tegoż roku jest dyrektorem Departamentu Wojskowego Tymczasowej Rady Stanu. Po wystąpieniu z Rady Stanu kieruje akcją Obozu Niepodległościowego przeciwko drugiemu zaborcy — Niemcom.

Dnia 22 lipca 1917 roku zostaje aresztowany przez niemieckiego generał-gubernatora Beselera, a następnie wywieziony i uwięziony w twierdzy magdeburskiej, skąd po wybuchu rewolucji w Niemczech zostaje uwolniony przez lud niemiecki i powraca do Warszawy.

W dniu 11 listopada 1918 roku zostaje Wodzem Naczelnym Armji Polskiej, a w dniu 14 listopada obejmuje, jako Naczelnik Państwa, najwyższą władzę cywilną.

Dnia 9 lutego 1919 roku zwołuje do Warszowy pierwszy Sejm Rzeczypospolitej, który dnia 20 tegoż miesiąca powierza Mu władzę Naczelnika Państwa.

W kwietniu 1919 roku uwalnia Wilno i Litwę od bolszewików, w maju 1920 roku — Ukrainę i Kijów. Ustępuje przed przeważającemi siłami wroga na linję Wisły, aby w sierpniu 1920 r. pod osobistym kierunkiem przeprowadzić rozstrzygającą bitwę, która oswobodziła kraj od najeźdźców. We wrześniu 1920 roku nad Niemnem pokonuje Rosję ostatecznie, doprowadzając do zawarcia pierwszego zwycięskiego pokoju z Rosją od czasów króla Władysława IV.

W grudniu 1922 roku nie przyjmuje proponowanej mu kandydatury na Prezydenta Rzeczypospolitej, a w r. 1923 usuwa się z życia publicznego.

W maju 1926 roku po ustąpieniu gabinetu premjera Skrzyńskiego, kiedy premjerem Rządu został Witos, wyrusza Józef Piłsudski na czele wojsk do Warszawy. Po dymisji prezydenta Wojciechowskiego i prezesa Rady Ministrów Witosa obejmuje rządy kraju.

Wybrany 31 maja 1926 roku przez Zgromadzenie Narodowe Prezydentem Rzeczypospolitej godności tej nie przyjmuje i po obiorze na Prezydenta prof. Ignacego Mościckiego zostaje Ministrem Spraw Wojskowych w pierwszym gabinecie Premjera Bartla i Generalnym Inspektorem Sił Zbrojnych. Po upadku trzeciego gabinetu prof. Bartla zostaje Józef Piłsudski premjerem. W czwartym gabinecie premjera Bartla obejmuje tekę Ministra Spraw Wojskowych.

W roku 1930 powołany został poraz wtóry na stanowisko prezesa Rady Ministrów.

Od r. 1931 bez przerwy sprawuje urząd Ministra Spraw Wojskowych i Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych.

Warszawa opłakuje Marszałka

Warszawa, 13. 5. (PAT). Zgon Marszałka Piłsudskiego wywołał wielkie wrażenie w całym kraju. Warszawa pogrążona jest w żałobie. Na wszystkich gmachach publicznych i prywatnych jak również na wszystkich gmachach, w których mieszczą się ambasady i poselstwa lub konsulaty obcych państw powiewają flagi opuszczone do połowy masztu i spowite kirem. Na wystawach widnieją fotografje Marszałka przybrane zielenią i kirem. Dzienniki warszawskie wyszły w czarnych obwódkach. Ludność stolicy rozchwytuje poszczególne wydawnictwa. Widać grupy osób dzielące się wiadomością o zgonie wielkiego Polaka. Przed Belwederem przechodnie w skupieniu i ciszy odkrywają głowy, oddając w ten sposób hołd zmarłemu Marszałkowi. Na pałacu Belwederskim powiewa wielka czarna chorągiew, spuszczona do połowy masztu. Przed pałacem wartę honorową pełnią żołnierze 1-go pułku szwoleżerów im. Marszałka z obnażonemi szablami. Ciało Marszałka spoczywa w sali w dawnym pokoju jadalnym Zmarłego. Od rana dr. mjr. Kaliciński i doc. dr. Laskowski przystąpili do balsamowania ciała. Wczoraj w nocy zdjęto maskę pośmiertną Marszałka.

Kardynał Kakowski u zwłok Marszałka

Warszawa, 13. 5. (PAT). o godz. 9-ej rano ks. Kardynał Kakowski przybył do Belwederu i udał się do sali, gdzie złożone zostało ciało śp. Marszałka Piłsudskiego. Kardynał Kakowski ukląkł przy zwłokach i pozostawał chwilę w modlitwie. Następnie Kardynał Kakowski złożył kondolencję na ręce p. Marszałkowej Aleksandry Piłsudskiej.

Warszawa, 13. 5. (PAT). Dziś o godz. 10,30 Jego Eminencja Ksiądz Kardynał Kakowski przybył do Prezydjum Rady Ministrów i złożył Panu Premjerowi Waleremu Sławkowi kondolencje w imieniu własnem i duchowieństwa.

We wszystkich kościołach na Pomorzu nabożeństwa żałobne i bicie w dzwony

Jego Ekscelencja Ksiądz Biskup Chełmiński, dr. Stanisław Okoniewski, na wiadomość o zgonie Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego, zarządził odprawienie we wszystkich kościołach Diecezji Chełmińskiej nabożeństw żałobnych za spokój Jego Duszy.

Jednocześnie J. E. Ksiądz Biskup zarządził, ażeby codziennie w południe aż do dnia pogrzebu bito we dzwony we wszystkich kościołach.

Żałoba w ciągu 6 tygodni

Warszawa, 13. 5. (Pat). Dziś o godz. 12,30 odbyło się pod przewodnictwem premjera Sławka posiedzenie Rady Ministrów. Rada Ministrów uchwaliła, że pogrzeb Marszałka Piłsudskiego odbędzie się na koszt Państwa. Jednocześnie Rada Ministrów uchwaliła obowiązujące formy żałoby narodowej.

Od dnia dzisiejszego do dnia pogrzebu zawieszone zostały wszystkie widowiska, zabawy uliczne oraz produkcje w lokalach publicznych. W tym samym czasie mają być wywieszone flagi opuszczone do połowy masztu i okryte krepą. Wojsko oraz wszyscy funkcjonarjusze państwowi obowiązani będą do 6 tyg. żałoby. Formą tej żałoby będzie czarna opaska na lewem ramieniu zarówno dla mężczyzn, jak i kobiet, oraz wstrzymanie się od urządzania i brania udziału w przyjęciach.

Zamiast wieńców — składki na budowę kopca

Warszawa, 13. 5. (Pat). Składanie wieńców na trumnę Marszałka Piłsudskiego nie jest przewidziane. Wszyscy członkowie Rządu **zamiast wieńca na trumnę Marszałka Piłsudskiego opodatkowali się na sumę 5500 zł na cele budowy kopca im. Marszałka Piłsudskiego w Krakowie.**

Stypendjum uniwersyteckie im. Marszałka Piłsudskiego

Warszawa, 13. 5. (PAT.) **W dniu dzisiejszym odbyło się posiedzenie nadzwyczajne Rady Wydziału lekarskiego, na którem uchwalono ufundować stypendjum Imienia Pierwszego Marszałka Polski dr. medycyny honoris causa Uniwersytetu Warszawskiego Józefa Piłsudskiego dla studenta medycyny lub młodego lekarza.**

Na pogrzebie rząd francuski reprezentować będą min. Laval i marsz. Petain

Paryż, 13. 5. (PAT.) **Agencja Havasa donosi: Rząd francuski na pogrzebie Marszałka Piłsudskiego reprezentować będzie min. spraw zagr. Laval i marsz. Petain. W związku z tą decyzją Rządu min. Laval zatrzyma się w Warszawie w drodze powrotnej z Moskwy. Marsz. Petain wyjedzie do Warszawy po ustaleniu oficjalnej daty pogrzebu.**

Depesze kondolencyjne Papieża

Rzym, 13. 5. (PAT.) Dziś po południu przybył do ambasady polskiej w Watykanie kardynał sekretarz stanu Paccelli i wyraził ambasadorowi Skrzyńskiemu swoje współczucie z powodu straty, jaką poniosła Polska. Substytut kardynał sekretarz stanu monsignore Ottaviani przybył donieść ambasadorowi, że **Ojciec św., głęboko wzruszony zgonem Marszałka Józefa Piłsudskiego, przesłał Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej telegram kondolencyjny oraz że kardynał sekretarz stanu w imieniu Ojca św. i własnem przesłał telegram z wyrazami współczucia pani Marszałkowej Piłsudskiej.**

Współczucie króla bułgarskiego

Sofja, 13. 5. (PAT.) Agencja Bułgarska komunikuje wiadomość o śmierci Marszałka Piłsudskiego, która dziś rano rozeszła się w Sofji i wywarła w całem społeczeństwie bułgarskiem wrażenie tem większe, że wielki Patrjota Polski w całej Bułgarji posiadał ogromny prestiż i otoczony był ogólną sympatją.

Król, dowiedziawszy się o tej smutnej wiadomości, wysłał do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej prof. Mościckiego depeszę kondolencyjną. Prezes rady ministrów Toszew wysłał depeszę z kondolencjami do prezesa rady ministrów płk. Sławka, a min. spraw zagr. Koisseivanow do min. spraw zagr. Becka.

Głęboki oddźwięk w prasie francuskiej

Paryż, 13. 5. (PAT). Cała prasa francuska przyniosła dziś rano wiadomość o zgonie Marszałka Piłsudskiego. Wszystkie dzienniki zamieszczają obszerny życiorys Marszałka. Dzienniki jednomyślnie podkreślają wielkość postaci Marszałka i stratę, jaka dotknęła Polskę.

„Le Matin" pod tyt. **„Marszałek Polski — wielki bohater Narodu zmarł wczoraj wieczorem"** pisze: **„W chwili gdy oczy wszystkich kierowały się w stronę Polski zmarł Ten, który był jej wcieleniem wielką postacią niezwykłej siły. Gdy się przebiega koleje Jego burzliwego życia rozumie się stanowisko Jego kraju w chwili obecnej. Francja nigdy nie przestanie podziwiać Marszałka Piłsudskiego i Jego patrjotyzmu. Pochylamy się z czcią przed człowiekiem, który ponad wszystko ukochał swój kraj i wywalczył mu wolność".**

„L'Homme Libre" pisze; że właśnie w momencie gdy francuski minister opuszczał stolicę Polski pokryła się ona żałobą. Francuzi odnoszą się z szacunkiem do Jego rycerskiego charakteru i Jego twardego życia poświęconego idei patrjotyzmu. **Francja pochyla czoła przed odnowicielem Polski.**

„L'Ordre" stwierdza, że **niema Francuza, któryby nie pochylił się z szacunkiem przed grobem wielkiego żołnierza, którego całe życie było aktem wiary i umiłowania kraju.**

„Le Jour" pisze, że zgon Marszałka, tej wielkiej i wybitnej postaci odbił się **echem nietylko w Polsce ale i w całej Europie.**

„Le Figaro" podkreśla, że Marszałek Piłsudski należał do tych wielkich ludzi, którzy **kształtowali dzisiejszą Europę.** Po omówieniu bohaterskiego życia Marszałka dziennik tak pisze o Nim: **„Samotny, o twardym charakterze, obdarzony żelazną wolą i godnym podziwu umysłem, kiedy trzeba giętkim, był wcieleniem wodza o niezwykłym charakterze. Imię Jego pozostanie złączone ze wspaniałem odrodzeniem Polski. Jeszcze za życia wszedł do historji, po śmierci będzie w niej nadal. Francja wzruszona nieszczęściem, jakie spotkało naród zaprzyjaźniony i sprzymierzony, pochyla się z szacunkiem przed cieniem wielkiego człowieka.**

„L'oeuvre" twierdzi, że **wiadomość o śmierci Marszałka zaskoczyła cały świat.** Marszałek nie żyje. **Cała Polska jest w żałobie.** On był wcieleniem bohaterskiej walki swojego narodu o niepodległość i wolność. **Marszałek Piłsudski po roku 1919 był wcieleniem w całej pełni tego wyrazu „Wodza Polski".** Do ostatniej chwili Jego legendarna postać kierowała przeznaczeniem Jego kraju. Polska pod Jego egidą nabrała wielkości. Pod Jego twardą ręką kraj przezwyciężył wiele trudności i nabierał wiele doświadczenia.

Żałobny znaczek pocztowy

Warszawa, 13. 5. (tel. wł.). Ministerstwo Poczt i Telegrafów wydało specjalny żałobny znaczek obiegowy wartości 25 gr. w czarnym kolorze, z portretem Marszałka Piłsudskiego, otoczonym żałobną obwódką.

Równocześnie Ministerstwo Poczt i Telegrafów wydało żałobne blankiety depeszowe.

Prawo wielkości

„Bramy przepastne śmierci dla niektórych ludzi nie istnieją. Świadczą o prawdzie, że prawa wielkości są inne, niż prawa małości".

(Z przemówienia Józefa Piłsudskiego na Wawelu przed trumną Juljusza Słowackiego).

Zaległa wśród nas przejmująca cisza... Cisza żalu, lecz i wielkiej powagi i godności... Cisza, na którą zdobywa się tylko największy ból, gdy już nie znajduje ujścia we łzach i w zawodzeniach, gdy targa wnętrznościami, uciska serca, tłoczy się w mózgu — ale swe doznania bolesne przeżywa w największem skupieniu, w majestacie powagi.

Ogrom straty, jaką ponosi Polska i ogrom człowieka, który odszedł w zaświaty — złączyły się w naszem wewnętrznem odczuwaniu tak silnie, że zabrakło nam tchu w piersi, by głośno zawodzić, że powstrzymane zostały łzy, by spływały z naszych oczu.

Największa postać, którą zna tysiąclecie Polski, zamknęła oczy na wieki. Z pomroki dziejów naszych wyłaniają się postacie wielkie. Historja nasza mówi o czynach i sławie wielkich królów, mężów i wodzów. Znają dzieje stulecia niewoli nazwiska, opromienione aureolą. Żyliśmy w mrokach zaborów wspomnieniami o wielkości i pięknie Tadeusza Kościuszki, Józefa Poniatowskiego, Henryka Dąbrowskiego, Romualda Traugutta. Ale zawszę z temi symbolicznemi postaciami, towarzyszącemi pokoleniom w ich drodze poprzez wiek niewoli, łączyła się w nas świadomość smutku i żałoby... Walczyli o wolność i niepodległość u schyłku bytu niepodległej Polski, walczyli potem, gdy ziemie polskie były skute obręczą ucisku — ale kajdan nie zdołali rozkuć... Spalali się na popiół na ołtarzu idei...

Wielkość Józefa Piłsudskiego widzieliśmy my żywi, widzieliśmy w tem, że Jego życie i Jego czyn stworzył nam to wszystko, czem teraz oddychamy, czem żyjemy. W Jego sercu i duszy ogniskowało się to wszystko, co przeżywa Naród i Państwo. On był prapoczątkiem i On spełnieniem tego, o czem napróżno marzyli dziadowie, o co modlili się nasi wieszcze, za czem tęskniły dusze, spowite w mrokach niewoli.

I dziś, gdy to, co w Nim było ziemskie, mamy oddać ziemi polskiej — czyż jest w Polsce człowiek, któryby sobie nie uświadamiał wielkości? Czyż trzeba Ci, obywatelu Polski, od Olzy po Dźwinę, od Karpat po Bałtyk, tłumaczyć Jego zasługi? Czy sięgnąć do reminescencyj historycznych, odtwarzać bieg Jego życia, podkreślać nieudolnem słowem, co wniosło to życie w byt i przyszłość Polski?

Jeśli zapytasz, obywatelu, swego własnego serca i sumienia, czyż nie powie Ci ono — bez względu na to, do jakiej warstwy społecznej należysz, jaki zawód uprawiasz, jakie przekonania wyznajesz — coś stracił, z chwilą gdy na wieki zamknął oczy Józef Piłsudski...

I w swem sumieniu i w swem sercu znajdziesz dogowskaz w chwili, gdy spojrzysz na czarną krepą obwiedzione flagi narodowe.

Życie idzie naprzód.

Kornie schylisz czoło i hołd złożysz pamięci Odnowiciela Państwa i Ojca Narodu, a zarazem w głębi duszy złożysz ślubowanie:

Każdy z nas z osobna w narodzie i wszyscy społem iść będziemy w przyszłość, każdy krok znaczyć szlakiem tych ideałów, dla których żył i walczył, cierpiał i radował się Józef Piłsudski.

Każdy z nas z osobna i wszyscy razem będziemy strażnikami tego skarbu, który z mroków niewoli dobył Józef Piłsudski — strażnikami znicza, który rozpalił wskrzesiciel wolności: strażnikami mocy i godności Państwa nazewnątrz i nawewnątrz granic.

„Prawa śmierci i prawa życia — przekazał nam Józef Piłsudski jakby swój testament, gdy stanąwszy nad doczesnemi szczątkami wielkiego twórcy „Króla Ducha" zastanowił się nad życiem i śmiercią — są bezwzględne i bezlitosne. Żyło ludzi mnóstwo i wszyscy pomarli. Pokolenia za pokoleniami, żyjące codziennem życiem, zwykłem lub niezwykłem, do wieczności przechodzą, pozostawiając po sobie jeno ogólne wspomnienia. Wspomnienia, gdzie imion niema i niema nazwisk. A jednak prawda życia ludzkiego daje nam i inne zjawiska. Są ludzie i są prace ludzkie tak silne i tak potężne, że śmierć przezwyciężają, że żyją i obcują między nami."

Żyć i obcować między nami będzie przez pokolenia całe idea, która ucieleśnia żywot Józefa Piłsudskiego.

Ślubujemy, że idea ta w naszej duszy i w naszem sercu płonąć będzie tym samym żarem, który w pokolenie, zrodzone u schyłku niewoli tchnął — On.

W Belwederze

„Kurjer Poranny" przynosi pod zwięzłym tytułem „U zwłok Marszałka w Belwederze" garść wrażeń z przebiegu tragicznej nocy...

Już jest północ — pisze dziennik — gdy zbliżamy się do Belwederu. Przed pałacem spokój i cisza. Nic nie znamionuje, że wewnątrz białego pałacu rozegrała się tragedja. Chyba grupa obywateli stojąca przed bramą i w skamienieniu przypatrująca się sylwetce Belwederu. Wewnątrz — po korytarzach snuje się bezszelestnie służba, w pokojach krzątają się oficerowie, w wielu oczach łzy. Paru młodszych oficerów nie może opanować wzruszenia — kryje się przed otoczeniem — bo płacze.

W swojej sypialni sam na sam siedzi Dostojna Wdowa. Zasłużona Bojowniczka o Niepodległość, od wielu lat głęboko troskała się o stan zdrowia Męża. Dziś — dotknięta strasznym ciosem — twarz ma marmurową, spokojną.

W małym saloniku belwederskim, jasno oświetlonym, na mahoniowem łożu przykryty białem płótnem, śpi snem wiecznym Marszałek. U wezgłowia klęczą zatopione w modlitwie, spokojne i ciche, godne córki Wielkiego Człowieka — Wanda i Jagoda.

Twarz Marszałka okalają purpurowe tulipany, położone dłońmi Małżonki i Córek.

Co chwila wchodzi ktoś z przyjaciół i bliskich. Nie pada ani słowo.

Dłuższą chwilę u zwłok zatrzymał się nowy generalny inspektor sił zbrojnych gen. Rydz-Śmigły.

Po północy przybył Pan Prezydent Rzeczypospolitej. Ślady wielkiego wzruszenia malują się na jego twarzy, gdy zatopił się w modlitwie.

Po chwili składa hołd rząd.

Lekarze przystępują do swych smutnych obowiązków — sekcji i zabalsamowania zwłok.

Również „Kurjer Poranny" streszcza ostatnią wolę Marszałka.

Przed paru laty jeszcze, Marszałek w rozmowie z żoną wyraził swą ostatnią wolę, dotyczącą Jego zwłok. Składa się ona z paru punktów. Przedewszystkiem mózg postanowił Marszałek oddać uczonym, serce złożyć w Wilnie — tam, gdzie zawsze przebywało.

Serce Marszałka spocznie obok prochów matki, które Marszałek kazał sprowadzić do Wilna. Będzie leżało u stóp matczynych.

Zwłoki spoczną na miejscu właściwem na Wawelu. W szklanej trumnie przewiezione będą do Krakowa — skąd Józef Piłsudski — komendant rozpoczął swe pierwsze boje.

Na wieść o zgonie

Warszawa, 13. 5. (tel. wł.) Przed Belwederem tłumy ludzi stoją w dalszym ciągu. Przechodzą małe dzieci, młodzież, ludzie dojrzali i starcy. Niema różnicy stanu ni wyznań.

Długi szereg aut zapełnia dziedziniec belwederski. Zajeżdżają lśniące limuzyny dyplomatów. Obieg ten przypomina dzień 19 marca. Ale jakże wielką jest różnica. Wszyscy przesuwają się w milczeniu, na twarzach widać nie radość a posępny smutek, głęboki ból. Nie słychać ani słowa — bo i poco? — żadne słowo nie wskrzesi Tego, który przed tronem Przedwiecznego składa rachunek ze swego jakże ofiarnego życia.

Kondolencje przedstawicieli państw obcych

Warszawa, 13. 5. (Pat). Wczoraj w godzinach wieczornych natychmiast po otrzymaniu wiadomości o śmierci Pierwszego Marszałka Polski jako pierwszy przedstawiciel państw obcych złożył kondolencje w Min. Spraw Zagr. poseł Węgier Matouska.

W dniu dzisiejszym w godzinach rannych złożyli osobiście kondolencje p. min. Beckowi Nuncjusz Apostolski Monsignor Marmaggi, ambasadorowie Rzeszy Niemieckiej, Z. S. R. R., W. Brytanji, Turcji, Italji, Francji, który jednocześnie złożył specjalne kondolencje w imieniu min. Lavala, dalej posłowie Jugosławji, Belgji, Austrji, Łotwy, Estonji, Danji, Węgier poraz drugi, poseł Rumunji, wraz z radcą poselstwa i attache wojskowym, którzy złożyli kondolencje w imieniu armji rumuńskiej, posłowie Holandji, Japonji, Iranu, Chin, Czechosłowacji i Brazylji.

Jednocześnie p. podsekretarzowi stanu Szembekowi złożyli kondolencje charge d'Affaires Stanów Zjednoczonych A. P., Finlandji, Grecji, Norwegji, Meksyku, Bułgarji, Brazylji i Szwecji.

Dzwony żałobne nad Krakowem

Olbrzymia manifestacja przed domem im. Marszałka Piłsudskiego

Kraków, 13. 5. (Pat). Od świtu dnia dzisiejszego cały Kraków przybrał charakter miasta okrytego głęboką żałobą. Ze wszystkich budynków powiewają żałobne chorągwie i flagi państwowe opuszczone do połowy masztu i przybrane krepą. O godz. 9 rano w całej diecezji krakowskiej z zarządzenia ks. metropolity Sapiehy uderzono w dzwony kościelne. Z wieży Wawelskiej zabrzmiał dzwon Zygmunta.

O godz. 11 syreny wszsytkich lokomotyw kolejowych oraz fabryk krakowskich odezwały się 5-minutowym przeciągłym gwizdem, niosąc echo powszechnej żałoby. Bardzo wielu mieszkańców Krakowa ukazało się na ulicach z przepaskami żałobnemi.

W godzinach wieczornych w ratuszu krakowskim odbyło się żałobne posiedzenie krakowskiej Rady Miejskiej. Przed domem im. Marszałka Piłsudskiego w historycznych Oleandrach odbyła się olbrzymia manifestacja ludności z udziałem przedstawicieli władz, organizacyj wojskowych i społecznych.

Kondolencje rządu Rzeszy

Berlin, 13. 5. (Pat). Urzędowo komunikują: Szef kancelarji prezydjalnej i sekretarz stanu dr. Meisner złożył dziś przed południem ambasadorowi Rzplitej w Berlinie Lipskiemu wizytę celem wyrażenia głębokiego współczucia wodza i kanclerza Rzeszy z powodu ciężkiej straty, jaką dotknięta została Polska przez zgon Marszałka Piłsudskiego.

Również w imieniu premjera Goeringa sekretarz stanu Koerner złożył kondolencje ambasadorowi Lipskiemu. Równocześnie premjer Goering przesłał wyrazy współczucia P. Prezydentowi Rzeczypospolitej, min. Spraw Zagr. Beckowi i p. Marszałkowej Piłsudskiej.

W Niemczech flagi do pół masztu

Berlin, 13. 5. (Pat). Urzędowo komunikują: W związku ze zgonem Marszałka Piłsudskiego na gmachu **kancelarji prezydjalnej Reichstagu** oraz na budynkach **wszystkich ministerstw Rzeszy** wywieszone zostaną dziś i w dniu pogrzebu **flagi do połowy masztu.**

Kondolencje rządu szwedzkiego

Sztokholm, 13. 5. (Pat). Minister Spr. Zagr. Sandler odwiedził dziś rano posła Rzplitej p. A. Romana, któremu w imieniu rządu szwedzkiego złożył kondolencje z powodu zgonu Marszałka Piłsudskiego.

Echa zgonu Marsz. Piłsudskiego na Dalekim Wschodzie

Paryż, 13. 5. (Pat). Według doniesień z Tokjo cała prasa japońska poświęca obszerne artykuły pamięci Marszałka Piłsudskiego, składając hołd Jego wielkim zasługom dla Ojczyzny. Min. Spr. Zagr. Japonji Hirota w dłuższem oświadczeniu przypomniał pobyt Marszałka Piłsudskiego w Japonji podczas wojny rosyjsko - japońskiej.

Kondolencje rządu węgierskiego

Budapeszt, 13. 5. (Pat). Minister spraw zagr. Kanya przybył dziś rano do poselstwa Rzplitej, gdzie złożył posłowi Rzplitej Łepkowskiemu kondolencje w imieniu rządu i własnem z powodu zgonu Marszałka Piłsudskiego. Minister Kanya podkreślił, że cały naród węgierski z głębokiem wzruszeniem bierze udział w żałobie, jaka okryła Polskę.

Prasa angielska o Wielkim Zmarłym

Londyn, 13. 5. (PAT.) Cała prasa angielska na naczelnych miejscach donosi o śmierci Marszałka i podkreśla stratę, jaką poniosła Polska przez zgon swego **Największego Bohatera Narodowego.** Dzienniki zamieszczają **bardzo obszerne nekrologi,** wspominając o szczegółach niezwykle bogatego życia Marszałka.

„Times" w artykule wstępnym zatytułowanym **„Marszałek Piłsudski"**, zaznacza, że Piłsudski, który działał w okresie niewoli, wojny i rewolucji, stał się **budowniczym współczesnego państwa.**

„Daily Telegraph" oświadcza, że **Marszałek Piłsudski był Polską** i że jego wpływ moralny był tak potężny, że dominował on wskutek tego **nad całą polityką kraju.**

Wiadomość o śmierci Marszałka wywarła na całej prasie angielskiej głębokie wrażenie. Dzienniki londyńskie podkreślają nietylko potęgę myśli i czynów Marszałka, ale i zalety jego wielkiego charakteru.

Księga kondolencyjna w Województwie i w D. O. K. w Toruniu

W Urzędzie Wojewódzkim w Toruniu została wyłożona księga, do której mogą się wpisywać osoby, pragnące złożyć na ręce P. Wojewody kondolencje z powodu ciosu, jaki dotknął Rzeczpospolitę.

Podobna księga kondolencyjna wyłożona została w gabinecie Dowódcy O. K. VIII. ul. Zamkowa, naprzeciw „Domu Żołnierza" w Toruniu. Wpisywać się można od godz. 8 rano bez przerwy do godz. 18-tej.

OBYWATELE!

Genjusz Narodu, Naczelny Zwycięski Wódz, Wskrzesiciel Państwa Pierwszy Marszałek Józef Piłsudski nie żyje.

W trosce o losy i potęgę Państwa, poprzez długie, pracowite, pełne zmagań z trudnościami życia, dokonał wiekopomnego dzieła. Odszedł pozostawiając nam testament Wielkiej i Mocarnej Polski.

Chcemy dać wyraz swego bólu i zrozumienia ideologji Józefa Piłsudskiego w formie trwałego pomnika, który przetrwa współczesnych i świadczyć będzie o wielkiem, żołnierskiem przywiązaniu Ziemi Pomorskiej do Bohatera Narodowego.

Pomnikiem tym niechaj będzie

MUZEUM ZIEMI POMORSKIEJ
IMIENIA MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W TORUNIU

w którem mieścić się będą przebogate, zaprzepaszczane w tej chwili zbiory szeregu instytucyj naukowych i kulturalnych, a które świadczyć będą na wieki o polskości tej ziemi. Wzniesienie tego gmachu z naszych ofiar, w dniach serdecznego żalu, że odszedł od nas i troski o jutro Rzeczypospolitej niech będzie podwaliną i zaczątkiem wyższej uczelni na Pomorzu tak potrzebnej dla naszej potęgi — dla której żył i pracował zgasły Wódz Narodu.

Toruń, 13 maja 1935 r.

St. Kirtiklis, Wojewoda Pomorski, Ks. Biskup Chełmiński Okoniewski, Inspektor Armji generał Norwid Neugebauer, Dowódca Korpusu OK VIII. generał Thommee, Starosta Krajowy W. Łącki, Kontradmirał Unrug d-ca Floty.

Płk. **Abraham,** d-ca Bryg. Sam. Kawalerji, **Borowik**, Dyr. Inst. Bałtyckiego, **Bolduan,** burmistrz m. Wejherowa, **Buczkowski Czesław,** not. Świecie, **Bolt** prezydent m. Torunia, **Banaś** prezes SUPU, **inż. Butwiłowicz** insp. pracy, **Br. Biały** starosta chojnicki, **Chwalibogowski** dyr. Lasów Państw., **Czarliński Adam** szambelan, **Czarliński Lech** prezes ZS. i PTR, **Chmurzyński Józef,** Zw. Sam. Kupców, płk. **Chmurowski** d-ca 15 dyw. piechoty, **Jerzy Czarnocki,** starosta kartuski, dr. **Andrzej Cichowski** starosta starogardzki, ks. biskup **Dominik, Dobrzycki** prezes Dyr. Kolei, **Donimirski** prezes Izby Rolniczej, **Domagała** not. Nowemiasto, **Dzwonkowska** przew. Rodziny Wojsk., **Wacław Dykier** dyr. Pom. Izby Roln., dr. **Dziedzic** prezes Zw. Adw. Polskich, **Felski,** burmistrz m. Działdowa, **Grabowski** dyr. Banku Gosp. Krajowego Gdynia, **Grubba Jan** przewodn. Kom. Sprow. Zwłok Derdowskiego, dr. **Gaszkowski,** prezes Rady Pow. BBWR. Starogard, **Getler-Girtler** prezes KPW., **Grzanka** wiceprezes Zw Rez. i Fed., **M. Galusiński** starosta brodnicki, **Hozakowski** agent Kons. Franc. w Toruniu, **Herman** sędzia Sądu Apel., **Hulewicz Edward, Hulewicz Wacław, J. Hryniewski** starosta tucholski, **Jakubowski** prez. Izby Rzem., ks. dr. **Jank, Jarosławski** majster Konf. Artystów, dr. **Jarecki** prezes Sądu Okr. Grudziądz, **Kirtiklisowa** wojewodzina, przew. Kom. Poroz. Kobiet, ks. dziekan **Kozłowski, Kossjor** dyr. Izby Skarbowej, **Krefft** człon. Zarz. Izby Roln., **Komierowski,** szambelan, **Kowalski** burmistrz m. Świecia, **Kalkstein** prezes Zw. Straży Pożarnej, **Kowalska** przewodn. PWK., **Kuliczkowska** przew. Zw. Pr. Obyw. Kobiet, kpt. **Korczewski** kmdt ZS., **Krawczykowa** przew. Kom. Pracy Kobiet ZS ks. prałat **Kurowski, Kazimierski** wiceprezes Sekcji Osadn. PTR., ppłk. **Klementowski** kier. Okr. Urz. WF i PW., **Kapczyński** prezes Okr. Pom. Bractw Strzeleckich, **Krawczyk Stanisław** starosta świecki, **Lerchenfeld** Żychce, pow. chojnicki, **K. Lambert** prezes Kom. Budż. PTR., **Luśniakówna** kom. Żeńsk. Oddz. Zw. Harc., **T. Lipski** starosta chojnicki, **Łącka** — starościna, Rodzina Urzędnicza, inżynier **Łęgowski** — dyrektor Urzędu Morskiego Gdynia, ks. **Łęga, Łangowski** prezes BBWR pow. brodnickiego, **Mocarski** dyr. Książnicy Miejskiej, ks. prałat **Mańkowski, Makowski** kier. Sekcji MI., **Makowska** przew. R. R., dr. **Majkowski** Kartuzy, **Marchlewski** prezes Zw. Tow. Kup., inż. **Makowiecki** dyr. Cukr. Chełmża, ppłk. **Matzenauer** kom. miasta Torunia, **Z. Muchniewski** starosta tczewski, **Michałek Stefan** adw. czł. Rady Adw. w Poznaniu, gen. **Maxymowicz-Raczyński, dr. Michalski** not. prezes BBWR Chełmno, prof. **Machinko, Miller Teofil** prez. sek. Dzierż. PTR., **Mack,** konsul Gościcino, dyr. **Moese, Nowakowski** dyr. Rozgłośni Toruńskiej Polskiego Radja, **Narbutt** dyr. Państw. Banku Rolnego, **H. Niepokulczycki,** starosta grudziądzki, insp. **Olszański** Kom. PP., **J. Ornass** starosta sępoleński, **Parzybok** burmistrz m. Lidzbarka, **Parczewska** przew. Kół Gosp. Wiejsk., **Prądzyński** szambelan, **Piskorska** arch. Zarz. Miejski Toruń, **Porębowski** prez. Młod. Wsi gen. **Prich Rudolf, Przybylski** Prok. S. O. płk. **Podhorski** Kom. Centr. Wyszk. Kawalerji Grudziądz, **Prauziński** dyr. Banku Polskiego Toruń, **Parczewski** prez. Sądu Okr. Gdynia, ks. prałat **Partyka,** ks. prałat **Roszczynialski, Radłowski** prez. Sądu Okr. Toruń, **Rozwadowski** prez. TRP. Grudziądz, gen. **Sawicki** d-ca dyw. Grudziądz, dr. **Otto Steinborn, Helena Steinbornowa, T. Schab** prez. Zw. Legj., dr. **Siudowski** prez. Federacji, **Szychowski** szambelan, **Seib** insp. szkolny, **Sieradzki** kom. Chor. Zw. Harc., **Schulc** Artur wiceprezes Tow. Sam. Rzemieśln., **Szałach Franc.,** Kowalewo, **Ślaski Jan** prez. Sek. Ziem. PTR. ks. dziekan **Siegmund, Szlachcikowski Stefan** Kartuzy, wicewojewoda **Starzyński** prez. LOPP, **Sikorski** czł. Zw. Kupców Sam. Chełmno, ks. prałat **Szydzik, Sojecki Józef** prez. Kom. PTR., **Szczepański Zygmunt,** prez. POW., **Sokół** kom. Rządu w Gdyni, mgr. **Skórewicz** starosta toruński, **Tor** prez. Izby Przem. Handl., **Tomaszewski** adw. prez. Sokoła, dr. **Esden-Tempski Kazimierz, Tetzlaff Henryk,** red. nacz. „Dnia Pomorskiego", dr. **Twardowski** starosta działdowski, **M. Turowski** starosta kościerski, dr. **Tomczyński** starosta lubawski, **Włodek** prezydent m. Grudziądza, **Wojciechowski** dyr. Banku Zw. Spółek Zar., Toruń, **Wiencek** prez. Tow. Sam. Rzemieśl., **St. Woziwoda,** Gostkowo, **Witkowski** Grudziądz, **Wendorff** starosta morski, ks. prał. **Ziemski, Zakrzewski** not. adw, Zawodny czł. Rady Adw. w Poznaniu, dr. **Zakrzewski** dyr. PTR., **Zgrzebniok** prez. Powst. i Woj.

* * *

W związku z powyższą odezwą wzywa się ogół społeczeństwa oraz poszczególne komórki organizacyjne do składania wieńców i depesz składek na rzecz **Muzeum** Ziemi Pomorskiej im. Marszałka Piłsudskiego do Pomorskiej Wojewódzkiej Kom. Kasy Oszczędności lub za pośrednictwem PP. Starostów Powiatowych.

Komitet Budowy Muzeum zosta nie wybrany w piątek, dnia 17 bm., na posiedzeniu Rady Zrzeszeń Naukowych i Kulturalnych.

Stolica Pomorza okryta żałobą

W dniu wczorajszym Toruń zbudził się wcześnie, dużo wcześniej, niż zwykle. Tragiczna wiadomość, która rozeszła się późną nocą, wielu spędziła sen z powiek, innym po krótkim spoczynku kazała wyjść na miasto, by zasięgnąć dalszych informacyj o tem, co się stało, dowiedzieć się, zali to prawdą jest, co wczoraj mówiono, zali nie snem koszmarnym.

Ale — niestety — wieść ta się potwierdziła. Podały ją ze szczegółami depesze nadeszłe w ciągu nocy i zamieszczone we wszystkich naszych wydawnictwach porannych.

Ruch też uliczny był tłumniejszy, niż zawsze. Stawano pojedyńczo i grupkami na chodnikach, odczytując treść telegramów i dzieląc się tragicznemi detalami.

Kto tylko ma radjo, ten na chwilę go nie wyłączał, nasłuchując nadawanych co pół godziny i częściej komunikatów.

Na wszystkich gmachach państwowych oraz miejskich, tak samo niemal na wszystkich domach prywatnych bez nakazu a samorzutnie wywieszono opuszczone na znak żałoby do połowy drzewca flagi, po większej części z czarną żałobną krepą. Ulice śródmieścia, zwłaszcza Szeroka, Chełmińska, Mostowa i inne przecznice głównej arterji obwieszone są lasem chorągwi. Przed Konsulatem Rzeszy Niemieckiej na ulicy Bydgoskiej wywieszono również opuszczone do połowy masztów flagi.

Ruch na ulicach pomimo niepogody, bo co chwila padającego to większego, to mniejszego deszczu nie ustaje.

Na wszystkich twarzach posępne skupienie i powaga, a w licznych oczach łzy.

Muzeum Ziemi Pomorskiej w Toruniu

zostanie wzniesione przez społeczeństwo pomorskie jako pomnik Wodza Narodu

W poniedziałek, 13 b. m., o godz. 17 w mieszkaniu Pana Wojewody Pomorskiego, Stefana Kirtiklisa, odbyło się zebranie przedstawicieli armji, społeczeństwa i różnych organizacyj, na które przybyło kilkadziesiąt osób.

Zebranie zagaił krótkiem przemówieniem p. Wojewoda Kirtiklis, proponując obecnym uczczenia jakimś trwałym czynem - pomnikiem pamięci Wodza Narodu, Marszałka Józefa Piłsudskiego. Ze swej strony p. Wojewoda wysunął propozycję ufundowania przez społeczeństwo Ziemi Pomorskiej Muzeum tej ziemi w Toruniu, które stałoby się zaczątkiem przyszłej wyższej uczelni pomorskiej. W ten sposób pamięć Wskrzesiciela Polski będzie godnie uczczona nie frazesem, lecz czynem, który przetrwa wieki i pokolenia.

Myśl i inicjatywę Pana Wojewody bardzo gorąco poparli przedstawiciele miejscowego społeczeństwa w osobach: Prezydenta m. Torunia p. Bolta, Starosty Krajowego Pomorskiego p. W. Łąckiego, dr. O. Steinborna, prezesa Pomorskiej Izby Rolniczej p. Donimirskiego i inn.

Uchwalono wydanie odpowiedniej odezwy do społeczeństwa Pomorza, poczem zebranie zostało zamknięte.

Na miejscu zadeklarowano pierwsze ofiary na budowę Muzeum Ziemi Pomorskiej, jako pomnika ku uczczeniu pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Zadeklarowali:

P. Wojewoda Stefan Kirtiklis	1.000 zł
Pomorska Izba Rolnicza	1.000 zł
Konsul B. Hozakowski — Toruń	1.000 zł
Zarząd i Komenda Okr. Związku Strzeleckiego	500 zł
Pomorskie Towarzystwo Rolnicze	500 zł
Dyr. Józef Borowik — Toruń	100 zł

Członkowie BBWR ku uczczeniu pamięci Marszałka

składają ofiary na Muzeum Ziemi Pomorskiej

W związku z uchwałą Wojewódzkiego Komitetu Budowy Muzeum Ziemi Pomorskiej, niżej podpisani członkowie Prezydjum Rady Grodzkiej BBWR w Toruniu, oraz przedstawiciele org. współpracy zebrani na uroczystem żałobnem posiedzeniu ku czci zmarłego Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, zadeklarowali na budowę Muzeum Ziemi Pomorskiej im. Marszałka Piłsudskiego następujące kwoty:

1) p. mgr. Teofil Schab, prezes Okręg. Zw. Leg. Pol. Oddz. Toruń w imieniu Związku i własnem 250 zł.
2) dyr. Czesław Wojciechowski w imieniu Banku Zw. Spółek Zarobk. i własnem 150 zł.
3) Komitet Kolejowy BBWR (kom. Kłossowski) 200 zł.
4) Ubezp. Społ. w Toruniu 100 zł.
5) dyr. Apol. Zdanowicz 10 zł.
6)
7) Instytut. Robot. im. St. Żeromskiego 25 zł.
8) dr. Erazm Wierzbicki, naczel. lekarz Ubezp. Społ. 50 zł.
9) Cech Ślusarski 30 zł.
10) Korporacja Kupców Chrześ. 100 zł.
11) Jerzy Tymieniecki 10 zł.
12) dyr. Wład. Suryn 10 zł.
13) dyr. Kazimierz Sobolewski 10 zł.
14) dyr. Roman Kociurski 10 zł.
15) Koło BBWR Pracowników Miejskich 25 zł.
16) inż. Józef Zagórski 10 zł.
17) dr. Józef Dębski 10 zł.
18) Włodzimierz Cwedel 5 zł.
19) Bogusław Cybulski, kierownik Sekr. Grodzk. BBWR 10 zł.
20) Sekretarjat Grodzki 10 zł.
21) Ludwik Polniaszek 2 zł.
22) Aleksander Kubuszewski 10 zł.
23) Andrzej Krzyszkowski 5 zł.

Apelujemy jednocześnie do wszystkich Stowarzyszeń, Związków, Organizacyj Społecznych oraz całego ogółu obywateli miasta Torunia o dalsze składanie ofiar na cel powyższy, na specjalnie w tym celu w PKO otwarte konto Nr. 208.852 Pomorskiej Wojewódzkiej Komunalnej Kasy Oszczędności.

Akademja żałobna w teatrze miejskim w Toruniu

Dawno już mury teatru i to nietylko w Toruniu, ale wogóle na ziemiach polskich nie były świadkiem tak poważnego aktu, pełnego smutku, zarazem dostojnego spokoju, — jak wczoraj w czasie akademji wieczornej, zorganizowanej dla uczczenia pamięci i złożenia hołdu zmarłemu Odnowicielowi Rzeczypospolitej, Józefowi Piłsudskiemu.

Teatr był przepełniony, wszystkie miejsca od góry do dołu bez wyjątku zajęte przez ludzi nie specjalnie przez kogobądź zorganizowanych, zwołanych, zaagitowanych, ale przez takich, którzy na wieść, że wrota teatru o godzinie 18, dla uczczenia pamięci Marszałka będą otwarte, przyszli, bo nieprzyjść nie mogli, bo ich ciągnęło tu serce, przeniknięte bólem do głębi. Nie było ludzi tyle ile miejsc, ale dwa razy więcej. Stali w przejściach, w kuluarach i pod ścianami.

A gdy podniosła się zasłona, ze sceny spojrzała na zebranych marsowa, jakby w bronzie kuta twarz Ukochanego Wodza, który już nigdy na nich żywym wzrokiem nie spojrzy — dreszcz przeszedł wszystkich tembardziej, że wśród chorału, jakby odległych gdzieś z zaświata dochodzących dzwonów rozległy się dźwięki szopenowskiego marsza żałobnego.

Las dwudziestu sztandarów, tworzących jakby honorową wartę spiżowej postaci Wodza zamarł w bezruchu, jak skamieniała, powstawszy ze swych miejsc, publiczność w sali.

Gdy umilkły dźwięki marsza żałobnego, wystąpił na proscenjum wiceprezes wojewódzkiej Rady BBWR. p. mgr. Schab, odczytując orędzie Pana Prezydenta Rzplitej i wzywając do trzyminutowej ciszy.

Powtórnie sala zamarła, by się ocknąć na dźwięki hymnu narodowego, odegranego, jak wszystko, przez orkiestrę 63 p. p. Hymnu wysłuchano w skupieniu przy pochylonych sztandarach nietylko organizacyj miejscowych, ale również z terenu województwa, jak np. Towarzystwa Rolniczego Powiat. i in. Kurtyna wreszcie zwolna zapadła, zakrywając drogie oblicze Umiłowanego Komendanta i Wodza przy dźwiękach tak miłej Mu „Pierwszej Brygady".

Ale marsowe rysy tej twarzy z za kurtyny nie zginą nigdy w pamięci i sercach tych, którzy, umiłowawszy ideę Marszałka, tak silnie z dobrem Odrodzonej przezeń Ojczyzny zespoloną, rozchodzili się w skupieniu i powadze do domów.

Grudziądz wobec zgonu Marszałka

Jak grom z jasnego nieba spadła na mieszkańców Grudziądza wieść o nagłym zgonie ukochanego Wodza I. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

Jeszcze tak niedawno, kilka tygodni temu dało całe miasto wyraz swym uczuciom dla uwielbianego Komendanta wywieszając sztandary w dniu Jego Imienin.

I znów przystroiło się miasto we flagi, lecz tym razem spowite kirem żałoby.

W poniedziałek od samego rana na placach i ulicach poczęły gromadzić się grupy; z ust do ust podawano sobie hiobową wieść. Z wzruszeniem i łzą w oku dopytywano się o szczegóły tego bolesnego dla całego narodu ciosu.

Pierwsze obszerniejsze wiadomości ze stolicy przyniosły żałobne stronice naszego pisma.

Żałobne posiedzenie Rady Miejskiej

Równocześnie rozpoczęło się w ratuszu uroczyste posiedzenie Rady Miejskiej, na które zjawili się wszyscy radni w czerni.

Uroczyste posiedzenie zagaił p. prezydent miasta Włodek. Po kilku słowach wstępnych p. prezydent wzruszonym głosem odczytał orędzie Prezydenta Rzeczypospolitej, którego Rada wysłuchała stojąc. Na wszystkich twarzach malowało się uczucie szczerego smutku, a w niejednym oku zabłysła łza szczerego żalu.

Żałoba na falach eteru

Rozgłośnia Pomorska pracowała przez całą noc z dn. 12 na 13 bm., przekazując do centrali Radja Polskiego w Warszawie komunikaty z terenu pomorskiego oraz reportaże z Gdańska, Gdyni, Torunia, Grudziądza i Bydgoszczy, obrazujące żałobny nastrój społeczeństwa miejscowego, jaki zapanował po zgonie Marszałka Piłsudskiego.

Wczoraj w godzinach wieczornych przekazano na całą Polskę odezwę Komitetu Obywatelskiego w sprawie budowy Muzeum Ziemi Pomorskiej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Toruniu.

We wtorek o godz. 12 Rozgłośnia Pomorska nada na wszystkie rozgłośnie Polskiego Radja odgłos bicia dzwonów z kościoła św. Jana w Toruniu. Bić będzie z towarzyszeniem innych dzwonów, prastary wielki dzwon toruński „Tuba Dei".

W tym samym czasie we wszystkich świątyniach Diecezji Chełmińskiej rozlegać się będą żałobnym chórem dźwięki dzwonów.

Kondolencje z całego Pomorza

Wobec zgonu śp. Marszałka Piłsudskiego, Pan Wojewoda Pomorski w ciągu dnia wczorajszego otrzymał liczne depesze kondolencyjne z terenu całego Województwa Pomorskiego.

Rada Grodzka BBWR oddała hołd Wielkiemu Polakowi

Wczoraj wieczorem we własnej sali obrad Rada Grodzka BBWR. w Toruniu zebrała się na uroczystem posiedzeniu żałobnem, aby oddać hołd Marszałkowi Piłsudskiemu.

Z przed spowitego w kir portretu Marszałka prezes Rady p. dyr. Wojciechowski odczytał Orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, poczem zarządził uczczenie pamięci Wielkiego Polaka 2-minutowem milczeniem.

Żałobne posiedzenie Rady Miejskiej

Pan prezydent miasta Torunia Bolt zaprasza z powodu zgonu b. Naczelnika Państwa i Pierwszego Marszałka Polski ś. p. Józefa Piłsudskiego na żałobne posiedzenie Rady Miejskiej, mające się odbyć dziś w dniu 14 maja o godz. 18-ej.

Żałobne manifestacje w Podgórzu

Wieść o zgonie Marszałka Józefa Piłsudskiego dotarła do miasta wczoraj w godzinach porannych i okryła głęboką żałobą całe społeczeństwo.

O godz. 9 przed południem kroczyły tłumy ludności w kornej zadumie do kościoła parafjalnego, aby oddać hołd cieniom Wielkiego Zmarłego. Mszę św. żałobną celebrował ks. prob. Domachowski, który w żałobnem przemówieniu od stóp ołtarza podkreślił historyczne zasługi Wodza Narodu dla kraju i pokoju świata.

W godzinach wieczornych odbyło się żałobne posiedzenie Rady Miejskiej, na którem trzyminutowem milczeniem uczczono pamięć Marszałka Józefa Piłsudskiego, poczem przewodniczący Rady Miejskiej p. burmistrz Stamirowski odczytał orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i telegram kondolencyjny, skierowany do Pana Wojewody.

O godz. 9 wieczorem zebrały się przed gmachem Zarządu Miasta tłumy publiczności, które w skupieniu wysłuchały orędzia Pana Prezydenta.

Dalsze uroczystości żałobne odbędą się we wtorek, 14 bm. o godz. 9 w kościele parafjalnym.

Uroczystości żałobne K. P. W.

W godzinach wieczornych zgromadzili się członkowie Kolejowego Przysposobienia Wojskowego w świetlicy na dowrcu, gdzie zostało odczytane orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, poczem orkiestra odegrała marsza żałobnego.

W zwartych szeregach oddziały K. P. W. przedefilowały przed pomnikiem ukochanego Wodza, aby przy świetle płonących zniczów złożyć wieniec, jako wyraz hołdu i bezgranicznego przywiązania.

Bydgoszcz okryta kirem

Społeczeństwo Bydgoszczy nie chce i nigdy nie ukrywa swoich uczuć. Oblicze miasta zmienia się tak, jak zmienia się życie. Bydgoszcz wszystko przeżywa — potrafi się cieszyć, nie umie ukryć smutku, ale nigdy nie pozostaje obojętną... Cios, jaki w dniu wczorajszym dotknął niewypowiedzianie boleśnie kraj cały, pogrążył Bydgoszcz w ciężkiej żałobie. Hiobowa wieść o śmierci Wskrzesiciela Państwa Polskiego I Marszałka Józefa Piłsudskiego targnęła sercem miasta bezlitośnie. Sprawiła ból tem większy, iż spadła w chwili, gdy Bydgoszcz żyła jeszcze pod wrażeniem radośnie przeżytej niedzieli. Nie zamilkło echo okrzyku na cześć Wodza Narodu, wzniesionego przez tysiąc b. działaczów niepodległościowych na obczyźnie, przybyłych do Bydgoszczy z całej Polski i zagranicy, gdy radosny ten oddźwięk stłumiony został jak pęknięta struna przez okrzyk: nie żyje!

* * *

Od chwili, gdy pierwsza wieść o zgonie Marszałka Piłsudskiego dotarła do Bydgoszczy — miasto tonie w żałobie. Na długo jeszcze przed ukazaniem się odezwy prezydenta miasta — na gmachach publicznych i prywatnych pojawiły się chorągwie o barwach narodowych opuszczone na pół masztu, opatrzone krepą żałobną. Na wielu domach, w oknach poszczególnych mieszkań widnieją również mniejsze chorągwie, które mieszkańcy, często dzieci własnemi rękoma wywieszały, by w ten sposób uwidocznić swój udział w powszechnej żałobie. W mieście panuje nieprzerwanie poważny nastrój, niezmącony ani jednym zbytecznym okrzykiem. Chwila jest zbyt doniosła, zbyt bolesna, by ktokolwiek nie zdawał sobie sprawy z jej znaczenia.

Pierwszą wieść na piśmie o śmierci Marszałka Piłsudskiego przyniosło wczorajsze wydanie „Dnia Bydgoskiego". Przed wywieszką „Dnia" na ul. Grodzkiej i przed kioskami, które wywiesiły egzemplarze „Dnia" przez cały dzień prawie bez przerwy, a zwłaszcza w godzinach rannych gromadziły się tłumy publiczności, w skupieniu czytając bolesną wiadomość. Wieść ta podawana następnie z ust do ust, lotem błyskawicy obiegła całe miasto, docierając w przeciągu kilku godzin do najdalszych zakątków najbardziej oddalonych przedmieść. Smutnej tej wieści towarzyszył wszędzie ból, smutek i żal serdeczny.

* * *

Wiele organizacyj wydało w dniu wczorajszym do swoich członków odezwy, wzywające do przywdziania żałobnych opasek i do udziału w obchodach żałobnych.

O godz. 18,30 odbyło się w Ratuszu nadzwyczajne żałobne posiedzenie Rady Miejskiej, zwołane przez p. prezydenta miasta Barciszewskiego.

Młodzież szkolna dowiedziała się o śmierci ukochanego przez nią „Dziadka" z ust swoich nauczycieli. We wszystkich szkołach w Bydgoszczy odbyły się z inicjatywy inspektoratu szkolnego, oraz kierowników szkół i dyrektorów zakładów okolicznościowe przemówienia poświęcone czci Świetlanej Postaci Marszałka Piłsudskiego, oraz odczytane zostało orędzie Pana Prezydenta. Do czasu wydania zarządzeń przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego — zajęcia w szkołach odbywają się normalne.

W środę odbędą się w Bydgoszczy uroczystości żałobne urządzone przez miejscowy garnizon wojskowy.

* * *

W godzinach przedpołudniowych p. prezydent miasta Barciszewski wydał następującą odezwę do Obywatelstwa:

Wobec ciężkiej żałoby, jaką się okrył kraj cały wskutek zgonu Pierwszego Marszałka Polski i Ministra Wojny śp. Józefa Piłsudskiego, zwracam się do Obywatelstwa Bydgoszczy z apelem, by dało zewnętrzny wyraz swemu wielkiemu smutkowi przez wywieszenie żałobnych chorągwi narodowych.

W oczekiwaniu dalszych komunikatów o uroczystościach żałobnych, zechce Obywatelstwo naszego miasta zachować powagę, jakiej wymaga chwila ciężkiego doświadczenia, zesłanego na naszą Ojczyznę przez Opatrzność Bożą.

Bydgoszcz, dnia 13 maja 1935 r.

(—) L. Barciszewski
Prezydent miasta.

Akademja Zw. Strzeleckiego

Wczoraj w poniedziałek o godz. 17 odbyła się w Domu Strzeleckim w Bydgoszczy akademja żałobna ku uczczeniu pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego. Brali w niej udział strzelcy z całego terenu bydgoskiego.

Żałobne posiedzenie bydgoskiej Rady Powiatowej

Wczoraj odbyło się w Bydgoszczy żałobne posiedzenie bydgoskiej Rady Powiatowej pod przewodnictw. p. starosty Stefanickiego, który odczytał orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej. Rada wysłuchała słów orędzia stojąc, poczem uczciła pamięć Marszałka Józefa Piłsudskiego kilkuminutową ciszą.

Ciężka żałoba w Gdyni

Około północy obiegła Gdynię pierwsza straszna wiadomość o zgonie Tego, któremu swe istnienie zawdzięcza port polski nad odzyskanym Bałtykiem.

Śpiące już miasto ożywiło się nagle. Zabłysły oświetlone okna. Rozdzwoniły się telefony. Usiłowano przekonać się, wierzyć, że to przesadzona wiadomość, że to przedwczesne — że życiu ukochanego Wodza nic nie zagraża. Ale już w kilka minut później komunikat radjowy przyniósł straszne potwierdzenie bolesnej prawdy.

Nad miastem w ciszy nocnej łopotały chorągwie i bandery z wczorajszego Święta „tygodnia lotniczego". Nad morzem wiatr szarpał bandery floty wojennej i marynarki handlowej, odświętnie powiewały chorągwie na domach, na gmachach urzędowych, — łopotały wymową wczorajszego święta, stwierdzeniem, że pogotowie odrodzonego Narodu czuwa nad całością granic Rzeczypospolitej, że wybrzeże polskie jest wierne idei Wskrzesiciela i Twórcy Państwa Polskiego.

Nagle opuszczać zaczęto chorągwie do połowy masztu. Spłynęła cicho morska bandera polska, opuściła się powoli, spokojnie na znak żałoby po Tym, który dumnie rozwinął ją nad odzyskanem morzem polskiem.

W stolicy w pałacu belwederskim zamknął oczy I. Marszałek Polski Józef Piłsudski, Wskrzesiciel Narodu, Wskrzesiciel Armji, Wskrzesiciel ducha polskiego i Twórca Gdyni.

I dla tego nagła fala rozpaczy, która przeszła przez miasto, przez port, która rozpłynęła się po przedmieściach, po całem wybrzeżu, była czemś, czego jeszcze nie widziano w Gdyni.

Przez całą noc na ulicach miasta panował ruch, pełen wymownego, gorączkowego niepokoju, Świeciły się okna w gabinecie Komisarza Rządu. Na ulicach krążyły grupki ludzi. Tu i ówdzie rozlegał się nagle płacz.

Pierwsze promienie słońca zastały już Gdynię, spowitą w kir wielkiej, szczerej, głębokiej żałoby.

Opuszczone chorągwie. Portrety Marszałka spowito czarnemi żałobnemi wstęgami. Czarne opaski na rękach publiczności. Czarne opaski na rękawach mundurów oficerów, urzędników, policjantów.

Ale ta cała zewnętrzna, urzędowa żałoba jest niczem w porównaniu z tą żałobą, z tym smutkiem i żalem, który napisany jest na twarzy każdego przechodnia.

Przed oknami redakcyj tłumy robotników. Oczy wpatrzone w czarne zgłoski strasznej wiadomości.

Stoi stary robociarz, może bezrobotny nawet, czyta krótką wiadomość o zgonie Marszałka Piłsudskiego; po spracowanej, pomarszczonej twarzy spływają łzy. Stara kobieta łka głośno nad dodatkiem nadzwyczajnym. Dzieciaki szkolne zapłakane wracają do domu.

Na twarzach całej Gdyni jest cicha, wielka pieczęć żałoby — żałoby, jaką odczuwa człowiek po śmierci ojca, po śmierci tego, komu zawdzięcza życie.

Całe miasto wstrząśnięte straszną wiadomością. Odbywają się zebrania, — wszyscy bez wyjątku śpieszą, aby złożyć pośmiertny hołd Cieniom Człowieka, który uosabiał Polskę.

Żałobne posiedzenie Rady Miejskiej

O godz. 18 odbyło się nadzwyczajne zebranie Rady Miejskiej przy udziale wszystkich radnych oraz licznej publiczności, która, nie mogąc pomieścić się na szczupłej sali, zaległa korytarze i klatki schodowe.

Komisarz Rządu Sokół zagaił obrady przemówieniem, pełnem wzruszenia i żalu. Przemówienia tego wysłuchała Rada stojąc, poczem oddała hołd cieniom zmarłego Wodza jednominutowem milczeniem.

Zkolei Komisarz Rządu poddał pod głosowanie następującą rezolucję i depeszę do Pani Marszałkowej Piłsudskiej.

„Wstrząśnięta do głębi okrutną stratą, jaką poniosła cała Rzeczpospolita z powodu zgonu Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, obywatela honorowego miasta Gdyni, Rada Miejska na swem nadzwyczajnem posiedzeniu składa hołd i najgłębszą cześć cieniom genjalnego Twórcy Państwa Polskiego i za wzór pokoleniom Gdyni po wszystkie czasy jego ideę i najwyższe umiłowanie Ojczyzny postanawia przekazać".

Pani Marszałkowa
Aleksandra Piłsudska
Warszawa — Belweder.

Odczuwając do głębi cios, który dotknął Czcigodną Panią i całą Polskę, Rada Miejska Gdyni, pomna szczególnej troski i pieczy, jaką śp. Pan Marszałek otaczał pierwsze portowe miasto Polski, przysyła Pani Marszałkowej wyrazy najgłębszego żalu i współczucia a zarazem zapewnia, że idea Twórcy Państwa Polskiego pozostanie żywą w duszach obywateli Gdyni.

Komisarz Rządu:
(—) Franciszek Sokół.

Zarówno treść rezolucji jak i depeszy została jednogłośnie przyjęta.

Poza tem uchwalono wniosek Komisarza Rządu, w myśl którego dla trwałego uczczenia świetlanej pamięci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, Rada Miejska Gdyni przyłącza się do wniosku społeczeństwa Ziemi Pomorskiej o utworzenie muzeum imienia Wielkiego Zmarłego i postanawia ofiarować na ten cel kwotę 2000 złotych.

Korporacja kupiecka w pośmiertnym hołdzie Wodzowi Narodu

Jednem z pierwszych zebrań manifestacyjnych jest zebranie korporacji kupieckiej pod przewodnictwem prezesa dr. Smolenia. Kupcy gdyńscy składają wyrazy najgłębszej czci dla pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego i uchwalają czynny udział w tych wszystkich akcjach, które w najbliższych dniach czy też w dalszej przyszłości skierowane będą ku utrwaleniu kultu dla Budowniczego Polski w sercach i pamięci nietylko współczesnych ale i przyszłych pokoleń Narodu Polskiego.

Hołd marynarzy

Wczoraj wieczorem w Gdyni w Domu Marynarza odbył się uroczysty obchód żałobny, na który przybyli wszyscy bez wyjątku marynarze Marynarki Handlowej, pracownicy przedsiębiorstw żeglugowych ze Związkiem Armatorów na czele, załogi wszystkich statków, stojących w porcie i wielu bezrobotnych marynarzy wypełniło nietylko szczupłą salę, ale cały Dom i plac przed Domem Marynarza.

Sędziwy gospodarz Domu, najstarszy marynarz polski Ryncki ze łzami w oczach odczytał orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, poczem w pełnych głębokiego uczucia słowach przemówił do zebranych prezes Związku Armatorów Kollat.

Hołd złożony przez marynarzy pamięci Twórcy marynarki polskiej był jedną z najgłębszych manifestacyj dnia wczorajszego.

Korpus konsularny składa kondolencje Komisarzowi Rządu i Dowódcy Floty

O godz. 11-tej wszyscy konsulowie państw obcych akredytowani w Gdyni, z prezesem stowarzyszenia konsulem Francji p. Le Goff na czele, złożyli kondolencje z powodu ciosu, jaki dotknął cały Naród Polski Komisarzowi Rządu mgr. Sokołowi, poczem udali się na Oksywie, aby również wyrazić współczucie przedstawicielowi Wojska w osobie Dowódcy Floty kontradmirała Unruga.

Żałoba w porcie

Port pracuje. Jedynie bandery spuszczono do połowy masztów.

Port pracuje, ale nie słychać ożywionych rozmów, niema ruchu, normalnego, żywego ruchu portowego.

Na twarzach robotników, uwijających się wśród stalowych dźwigarów, wśród czerwonych wagonów z węglem, ta sama pieczęć smutku, która spoczęła na całej Gdyni.

Smutnie ze łzami w oczach czyta dodatek nadzwyczajny stary rybak kaszubski, czyta i płacze.

Płaczę otaczający go tłum brudnych spracowanych robociarzy. Niejeden z nich był w wojsku, niejeden z nich spędził długie tygodnie na różnych frontach, w różnych walkach i bitwach, niejeden pod ciężkim karabinem przemierzył setki kilometrów w szeregach rodzącej się a już zwycięskiej Armji Polskiej.

Był Wódz, który poprowadził ich po zwycięstwo, który stworzył im Ojczyznę, stworzył Gdynię i dał uczciwie zapracowany kawał chleba.

Dom robotnika portowego imienia Józefa Piłsudskiego stanie w Gdyni dla uczczenia pamięci jej Twórcy

O godz. 12-tej w sali Hotelu Centralnego odbyło się uroczyste zebranie żałobne Rady Interesantów Portu. Zebranie niezwykłe. Oprócz kierowników przedsiębiorstw portowych, stawili się wszyscy pracownicy firm, wszyscy urzędnicy portowi.

Prezes Rady konsul generalny Korzón w krótkich słowach podkreślił znaczenie żałobnego obchodu kół gospodarczych Gdyni, kół, którym podwaliny pod warsztat pracy i istnienia, położył Wielki Budowniczy Państwa Polskiego — Józef Piłsudski.

W ogólnej, skupionej ciszy upłynęła chwila milczenia. Uchwalono rezolucję. Pierwszą powziętą na zebraniu uchwałą jest ufundowanie **stypendjum imienia Marszałka** w liceum handlowem w Gdyni.

Po zebraniu odbyło się krótkie posiedzenie zarządu Rady Interesantów Portu, na którem jednogłośnie uchwalono przystąpienie do **budowy domu robotnika portowego w Gdyni dla uczczenia pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego.**

Zamiast wieńca na trumnę uchwalono złożyć 1000 zł. na wdowy i sieroty po poległych legjonistach.

Cała Gdynia składa hołd cieniom Wodza

W Komisarjacie Rządu wyłożono księgę kondolencyjną. Od wczesnych godzin rannych na jej białych otwartych kartach składa podpisy cała Gdynia. Stowarzyszenia, organizacje, związki, osoby prywatne przewijają się nieprzerwanym sznurem.

Dzielnice barakowe w pośmiertnym hołdzie Marszałkowi

To jest żałoba Gdyni, miasta, sfer urzędowych, — żałoba szczera, cicha bez afektacji, żałoba, którą się wyczuwa i która ogarnia ciężarem bolesnej świadomości, że Marszałek nie żyje.

Ale obok tej żałoby, którą widać w Gdyni, jest jeszcze wymowniejsza od niej żałoba biedoty gdyńskiej.

Na małych, ohydnych budach barakowych, na lepiankach przedmieść, wszędzie wywieszono chorągiewki. Małe zlepki białego i czerwonego papieru na zwykłych drewnianych patyczkach. Na małych okopconych szybach okiennych wycięte z gazet podobizny Marszałka, a w drzwiach nor mieszkalnych, zapłakane kobiety, zapłakane dzieci.

Chorągwie żałobne nad Gdańskiem

Wstrząsająca wiadomość o zgonie śp. Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego dotarła do Gdańska za pośrednictwem Radja Polskiego w poniedziałek o godz. 0,40 w nocy.

Dnia 13 bm., we wczesnych godzinach rannych, Polacy, zamieszkali na terenie Wolnego Miasta, na znak żałoby wywiesili samorzutnie z okien swych mieszkań opuszczone do pół masztu lub przewiązane krepą chorągwie narodowe.

Równocześnie na gmachach i budynkach Rządu Polskiego wciągnięto do połowy masztów polskie chorągwie państwowe.

Senat gdański przyłączył się do żałoby Rzeczypospolitej Polskiej, wydając zarządzenie wywieszenia na budynkach senackich gdańskich sztandarów żałobnych. Również konsulaty państw zagranicznych wyraziły swe współczucie przez wywieszenie opuszczonych do połowy chorągwi swych państw.

Ciężka, niepowetowana strata, jaką poniosła Polska przez zgon Wskrzesiciela i Budowniczego Rzeczypospolitej, Józefa Piłsudskiego, tagnęła sercami nietylko Polaków, lecz i obcych narodowości. Wychodzące w Gdańsku dzienniki niemieckie wydały **dodatki nadzwyczajne,** w których zawiadomiły społeczeństwo niemieckie o otrzymanej z Warszawy smutnej wiadomości, która okryła żałobą Naród Polski. Dodatki te w wielotysięcznych nakładach rozchwytane zostały przez przechodniów.

O godz. 11-tej przedpołudniem **Prezydent Senatu Gdańskiego p. A. Greiser** w towarzystwie radcy senackiego p. **Boettchera** złożył wizytę kondolencyjną **Komisarzowi** Rzeczypospolitej Polskiej **w Gdańsku,** Ministrowi Kazimierzowi **Papee** i wyraził mu z powodu zgonu **Marszałka** Piłsudskiego swoje najserdeczniejsze współczucie.

Tego samego rodzaju wizyty złożyli następnie Komisarzowi Generalnemu Rzeczypospolitej Polskiej: **Wysoki Komisarz Ligi Narodów p. Lester,** któremu towarzyszył kierownik biura Wysokiego Komisarza p. Giustiniani, **prezydent Rady Portu p. Nederbragd, doyen Korpusu Konsularnego w Gdańsku, konsul generalny Danji p. Koch,** oraz **kierownicy władz i urzędów polskich w Gdańsku.**

Korpus Konsularny, przedstawiciele organizacyj polskich na terenie W. M. Gdańska oraz całe społeczeństwo polskie, począwszy od godz. 12-tej dnia 13 bm., **wpisywało się do księgi kondolencyjnej,** wyłożonej w biurze Komisarza Generalnego pokoju nr. 3. Księga ta będzie wyłożona przez cztery dni, od godz. 9-ej rano do godz. 7-mej wieczorem **Mogą się w niej wpisywać wszyscy Polacy zamieszkali na terenie W. M. Gdańska.**

Szkoły Macierzy Szkolnej, a więc Gimnazjum Polskie, Wyższa Szkoła Handlowa i Szkoła Średnia oraz szkoły powszechne urządziły samorzutnie uroczyste zebrania grona profesorskiego i młodzieży, na których odczytano orędzie żałobne Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i wysłuchano przemówień, poświęconych pamięci Pierwszego Marszałka Polski.

Podobne zebranie urządziła również Bratnia Pomoc pt. **„Zrzeszenie Studentów Polskich Politechniki Gdańskiej".** W zebraniu tem wzięli udział przedstawiciele Komisarza Generalnego Rz. P. w Gdańsku pp. radca Ziętkiewicz i Nowicki.

Młodzież poszczególnych szkół polskich **wysłała telegramy kondolencyjne** do Pani Marszałkowej Józefowej Piłsudskiej, oraz złożyła ślubowanie wierności idei Pierwszego Marszałka Polski.

W polskich szkołach senackich urządzone zostaną zebrania żałobne w dniu dzisiejszym.

Wczoraj o godz. 6-tej odbyło się **uroczyste posiedzenie Zarządu Głównego Związku Polaków,** które całkowicie poświęcono pamięci Budowniczego Państwa Polskiego. Wszystkie organizacje polskie na terenie W. Miasta Gdańska zbierają się na uroczystych zebraniach żałobnych.

Należy podkreślić, że **organizacje żydowskie,** mające swą siedzibę na terenie W. M. Gdańska, które skupiają obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, biorą żywy udział w żałobie, która okryła Naród Polski.

O akademji żałobnej społeczeństwa polskiego W. M. Gdańska oraz nabożeństwie żałobnem powiadomimy naszych Czytelników w najbliższym numerze.

DEPESZE KONDOLENCYJNE Z GDAŃSKA.

W dniu wczorajszym wysłano z Gdańska kilkadziesiąt telegramów kondolencyjnych.

M. inn. prezydent Senatu gdańskiego wysłał do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej I. Mościckiego telegram następującej treści:

Głęboko wstrząśnięci wiadomością o nagłym zgonie Marszałka Józefa Piłsudskiego wyrażam Panu, Panie Prezydencie i Rządowi Państwa Polskiego tak w imieniu Senatu W. M. Gdańska, jak i osobiście, moje najserdeczniejsze współczucie. Także Gdańsk opłakuje szczerze śmierć Wielkiego Męża Stanu, który stale gorąco popierał dobrą współpracę między Gdańskiem i Polską.

Artur Greiser, Prezydent Senatu W. M. Gdańska.

ZWIĄZEK LEGJONISTÓW.

Prezes Rady Ministrów Walerjan Sławek

Warszawa

Wstrząśnięci do głębi wielką stratą, jaką poniosł cały Naród Polski i Rzeczpospolita przez zgon śp. Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, przesyłamy imieniem Oddziału Gdańskiego i Tczewskiego Związku Legjonistów Polskich na ręce Pana Prezesa wyrazy współczucia dla Rządu.

Wit Włosek i Bronisław Peszkowski.

Prezes Zarządu Głównego Związku Legjonistów Polskich

Warszawa

W chwili bolesnej straty i wielkiej żałoby, jaką okryła cały Naród Polski i Rzeczpospolitą śmierć naszego Komendanta łączymy się w smutku pogrążeni, przesyłając wyrazy głębokiego współczucia imieniem Oddziału Gdańsk-Tczew Związku Legjonistów Polskich.

Wit Włosek i Bronisław Peszkowski.

Pani Aleksandra Piłsudska

Warszawa Belweder.

Imieniem Oddziału Gdańskiego i Tczewskiego Związku Legjonistów Polskich prosimy o przyjęcie wyrazów głębokiego współczucia w chwili wielkiej żałoby i bolesnej straty z powodu zgonu śp. Jej Małżonka, Pierwszego Marszałka Polski i naszego Komendanta.

Wit Włosek i Bronisław Peszkowski.

ZWIĄZEK POLAKÓW.

Prezes Rady Ministrów Pułkownik Sławek

Warszawa

Wstrząśnięci do głębi nagłym zgonem Wodza Narodu śp. Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego my Polacy w Gdańsku zrzeszeni w Związku Polaków w Wolnem Mieście Gdańsku, łączymy się z całym Narodem Polskim w głębokiej żałobie i ślubujemy trwać nadal na drodze wytkniętej nam przez Wielkiego Zmarłego.

Za Zarząd Główny Związku Polaków
Dr. Jeż, prezes. Paszota, Dyr. Biura.

ZWIĄZEK OFICERÓW REZERWY.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Ignacy Mościcki

Warszawa

Przytłoczeni ogromem straty, jaka dotknęła Naród Polski, śpieszymy z zapewnieniem, że spokojnie patrzymy w przyszłość, wsparci na zrębach, które po sobie zostawił Wielki Budowniczy Rzeczypospolitej.
Okręg Gdański Związku Oficerów Rezerwy.

Generalny Inspektor Sił Zbrojnych i Minister Spraw Wojskowych

Warszawa

Wstrząśnięci do głębi hiobową wieścią o śmierci ukochanego Wodza łączymy się w serdecznym bólu z armją czynną i ślubujemy w dalszym ciągu trwać przy wytycznych, które On nam zostawił w spuściźnie.
Okręg Gdański Związku Oficerów Rezerwy.

Marszałkowa Piłsudska

Warszawa

Całem sercem i duszą łączymy się z WPanią Marszałkową w bólu, który Ją spotkał z wyroków Boskich. Niech osłodą w smutku Jej będzie współczucie całego Narodu i przekonanie, że dzieło Marszałka żyje i żyć będzie gdziekolwiek bije serce polskie.
Okręg Gdański Związku Oficerów Rezerwy.

TOW. B. WOJAKÓW I POWSTAŃCÓW.

Pan Premjer Walery Sławek

Warszawa

Prezydjum Rady Ministrów

Wstrząśnięci ciosem, jaki dotknął całą Polskę, bolesną stratą naszego ukochanego Wodza Marszałka Piłsudskiego składamy na ręce Pana Prezesa nasze żołnierskie ubolewanie i zapewnienie, że będziemy nadal wiernie służyć ideom, jakie nam pozostawił za życia.
Towarzystwo b. Wojaków i Powstańców na terenie Wolnego Miasta Gdańska.

POLSKIE ZRZESZENIE PRACY.

Prezes Rady Ministrów Pułk. Walery Sławek

Warszawa

W imieniu polskiego świata pracy w Gdańsku, zespolonego w Polskiem Zrzeszeniu Pracy, wstrząśnięci do głębi serca łączymy się w boleści wszystkich Polaków z powodu zgonu Wodza Narodu i Opiekuna Pracy Polskiej, Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego i składamy uroczyste przyrzeczenie nie ustawać w wyścigu pracy, wierni duchem i czynem Jego wskazaniom.
Zarząd Polskiego Zrzeszenia Pracy w Gdańsku.

ZJEDNOCZENIE ZAWODOWE POLSKIE.

Prezydjum Rady Ministrów

Warszawa

Zaskoczeni smutną wiadomością o zgonie Wodza Narodu, Pierwszego Marszałka Polski śp. Józefa Piłsudskiego, wyrażamy Rządowi Polskiemu w imieniu zrzeszonych w Zjednoczeniu Zawodowem Polskiem w Gdańsku mas pracowników polskich nasze najserdeczniejsze współczucie.
Za Zjednoczenie Zawodowe Polskie:
(—) Lendzion,
Prezes Z. Z. P. i poseł na sejm gdański.

ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO.

Prezes Rady Ministrów Pułk. Walery Sławek

Warszawa

Nauczycielstwo Polskie na terenie W. M. Gdańska łączy się w głębokim bólu z całą Polską z powodu śmierci wielkiego wychowawcy Narodu Polskiego i przyrzeka w dalszym ciągu stać na straży Jego idei.
Zarząd Związku Nauczycielstwa Polskiego na terenie W. M. Gdańska.

W Niemczech o Marszałku

Berlin, 13. 5. (PAT). Cała poniedziałkowa prasa niemiecka przynosi obszerne nekrologi z wiadomością o śmierci Marszałka Piłsudskiego, zamieszczając jednocześnie portrety Marszałka Polski.

Wrażenie jakie wywołała wieść o zgonie, w całych Niemczech najdosadniej ujmuje urzędowe niemieckie biuro informacyjne, które oświadcza, że zgon Marszałka Piłsudskiego do głębi poruszył opinję Niemiec, która w tej chwili żałoby narodowej czuje się szczególnie bliską narodowi polskiemu. Smutna nowina wywołała w całych Niemczech serdeczne i szczere współczucie.

Urzędowy organ nacj. socjalistyczny poświęca pamięci Marszałka artykuł wstępny w którem pisze m. in.:

„Wiadomość o nagłym zgonie Marszałka Piłsudskiego wywołała nietylko w Polsce, ale także i w Niemczech najgłębsze i największe współczucie. Nazwisko Piłsudskiego stało się bowiem równoznaczne z pojęciem politycznem w którem największy autorytet polityczny łączy się z najbardziej doskonałą sztuką rządzenia Państwem. Nowe Niemcy pochyliły swoje flagi i sztandary przed trumną tego Wielkiego Męża Stanu, który pierwszy miał odwagę otwartej i pełnej zaufania współpracy z narodowo-socjalistyczną Rzeszą. Politykę Marszałka cechowała stale owa żołnierska postawa duchowa, który umożliwiła mu silną dłonią i niezłomnie z niezłomną energją kierować nowopowstałem Państwem Polskiem. Nie był On po roku 1926 oficjalnym Naczelnikiem Państwa, ale tylko Ministrem Wojny i Generalnym Inspektorem Armji, ale wystarczyło to, by wszystko co się działo w Państwie Polskiem stało pod prymatem Jego ducha i odbywało się zgodnie z Jego wolą. Był On bowiem faktycznie mężem który od chwili wskrzeszenia Polski cieszył się w całym kraju nietylkalnym autorytetem i słusznie, gdyż z nazwiskiem Jego związane są nierozerwalnie dzieje odbudowy Polski. Jego wypróbowany autorytet, Jego poczucie polskiej racji Państwa było ogniskiem siły i energji, przy pomocy której potrafił On rzucić pomost przez 120 letni okres bezpaństwowości. Od swojej najwcześniejszej młodości umiał On z niezrównaną zuchwałością przez dziesiątki lat walczyć o swój cel aż do osiągnięcia go. Niemcy Adolfa Hitlera rozumiejąc konieczności narodu polskiego, Państwa sąsiadującego, weszły otwarcie i szczerze na drogę przyjaznego porozumienia. Pozostanie trwałą zasługą Marszałka Piłsudskiego, że wspólnie z Wodzem Niemiec podjął te kroki, których wyniki tworzą dzieło porozumienia między obu wielkiemi mocarstwami Europy środkowej. Naprężenie, które przez długie lata zdawało się być najbardziej groźnem ogniskiem pożaru, stało się w ten sposób dzięki czynowi dwuch mężów punktem wyjściowym dla równoczesnego uspokojenia między narodami. Dla pokoju Europy zdziałano więcej niż przez system wątpliwych paktów i rezolucyj Ligi Narodów. 67 lat trwał żywot tego Wielkiego Patrjoty Polaka, żywot pełen wytrwałej ofiarności. Nie minął jeszcze rok, gdy Niemcy same głęboko wstrząśnięte zostały iż odszedł od nich Ten, który stał się symbolem narodu. Feldmarszałek Hindenburg stał się dla narodu niemieckiego takim mitem jakim jest dla Polaków Józef Piłsudski. Naród polski może był pewien, że Niemcy narodowo-socjalistyczne zrozumieją ból jego i współczuć będą w jego żałobie po wielkim patrjocie polskim."

Rodzina sportowa w żałobnych szeregach

Rozkaz dyrektora Państw. Urzędu W.F. i P.W.

Warszawa, 13. 5. (PAT). Dyrektor Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego wydał w dn. 13 maja br. następujący rozkaz do organizacyj przysposobienia wojskowego:

„Największy na przestrzeni dziejowej naszej historji człowiek, Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski, wskrzesiciel Niepodległego Państwa, Twórca armji polskiej i przysposobienia wojskowego, zwycięski Naczelny Wódz nie żyje. Największy niewysłowiony ból całego narodu przywarł bezgranicznym ogromem do serc żołnierskich, do Jego i do naszej armji i do Jego młodszej siostrzenicy — przysposobienia wojskowego, Tworząc z armją naszą najbliższą zwartą rodzinę niezapominajmy, że jesteśmy w dyspozycji organów wojskowych i że na nas spoczywa nadal przedewszystkiem obowiązek podtrzymania i utrwalenia ducha wiary w testament Marszałka, przekazany do wykonania żyjącym prawnym spadkobiercom „Jego myśli o honorze i potędze Państwa". Trwa Pan Prezydent Rzeczypospolitej prof. Ignacy Mościcki, generalnym Inspektorem Sił Zbrojnych jest wierny żołnierz Marszałka generał Rydz - Śmigły Edward, mianowany rozkazem Kierownik Ministerstwa Spraw Wojskowych generał brygady Kasprzycki. Żałobę wojska podziela przysposobienie wojskowe w całej rozciągłości. Przed frontem wszystkich oddziałów przysposobienia wojskowego rozkaz ten odczytać.

Warszawa, dnia 13 maja 1935 r.

Dyrektor P. U. W. F. (—) W. Kiliński.

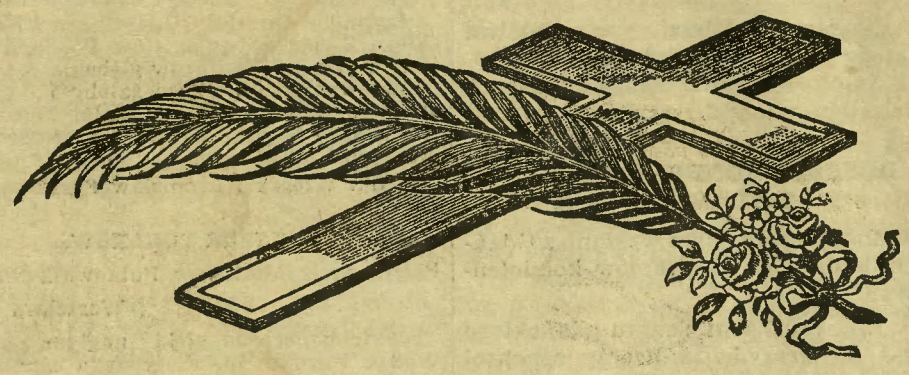

W dniu 12 maja br. zgasł Budowniczy Odrodzonej Rzeczypospolitej i Jej Największy Obywatel,

Ś. p.

MARSZAŁEK JÓZEF PIŁSUDSKI

Wiadomość o Jego zgonie okryła żałobą całą bez wyjątku ludność kraju, która została do głębi wstrząśnięta stratą Ukochanego Wodza.

Za duszę Zmarłego Odnowiciela Ojczyzny odbędzie się z inicjatywy Wojska i Społeczeństwa

ŻAŁOBNA MSZA POLOWĄ

w dniu 14 bm. o godz. 10-ej na Placu św. Katarzyny w Toruniu.

Zawiadamiając o tem, wyrażamy przekonanie, że ludność miasta Torunia i okolicy, która zdołała głęboko ukochać i ocenić Wielkiego Zmarłego, stawi się tłumnie, żeby oddać Mu hołd pośmiertny.

4467

(-) Kirtiklis	(-) W. Thommée	(-) W. Łącki
Wojewoda Pomorski	Generał brygady, Dowódca O. K. VIII.	Starosta Krajowy Pomorski

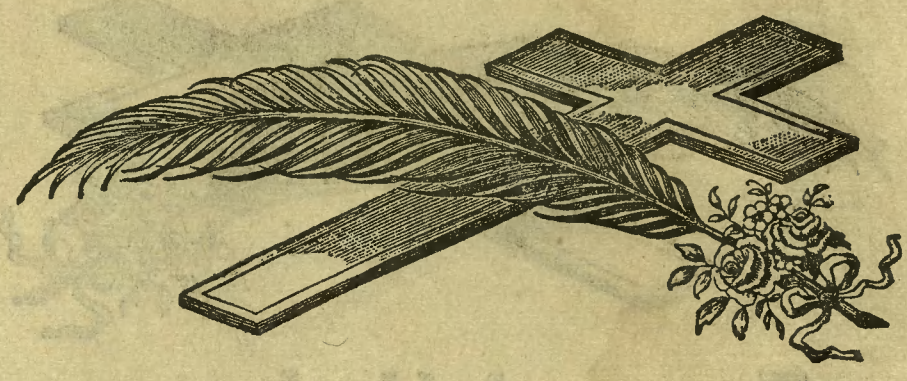

Za duszę Zwycięskiego Wodza,
Pierwszego Marszałka Polski
ś. p.
JÓZEFA
PIŁSUDSKIEGO
Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych i Ministra Spraw Wojskowych

odbędzie się we wtorek, dnia 14 maja 1935 r. o godz. 10-tej
na Placu Św. Katarzyny w Toruniu

UROCZYSTA
ŻAŁOBNA MSZA ŚW. POLOWA

na którą zaprasza

Komendant Garnizonu
Maxymowicz-Raczyński
Generał Brygady

Osobnych zaproszeń nie wysyła się.

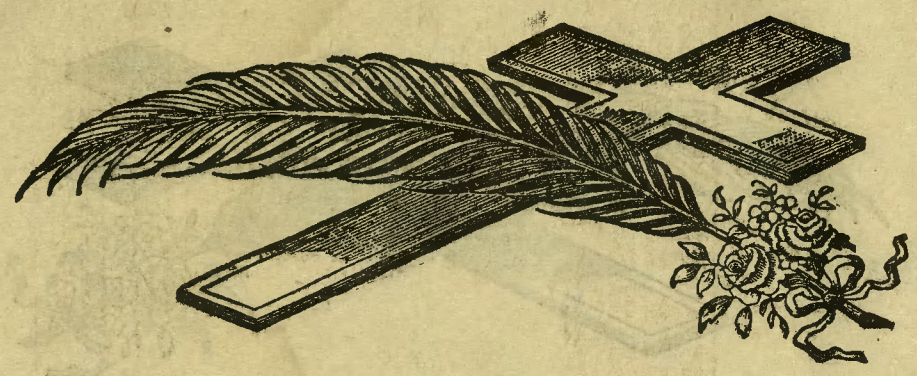

Za spokój duszy

ś. p.

MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

**Twórcy i Wskrzesiciela Państwa Polskiego,
Zwycięskiego Wodza Naczelnego,
Naszego Ukochanego Komendanta,**

**odprawiona zostanie we wtorek 14 maja 1935 r. o godz. 10-tej
na Placu Św. Katarzyny w Toruniu**

ŻAŁOBNA MSZA ŚW. POLOWA

Koledzy! Żołnierze Komendanta! Oddajmy powinny hołd i cześć pamięci Jego, który, nas przed laty poprowadził do boju o Polskę!

**Zarząd Pomorskiego Okręgu Związku
Legjonistów Polskich**

(-) Schab Teofil
(-) Banaś Aleksander

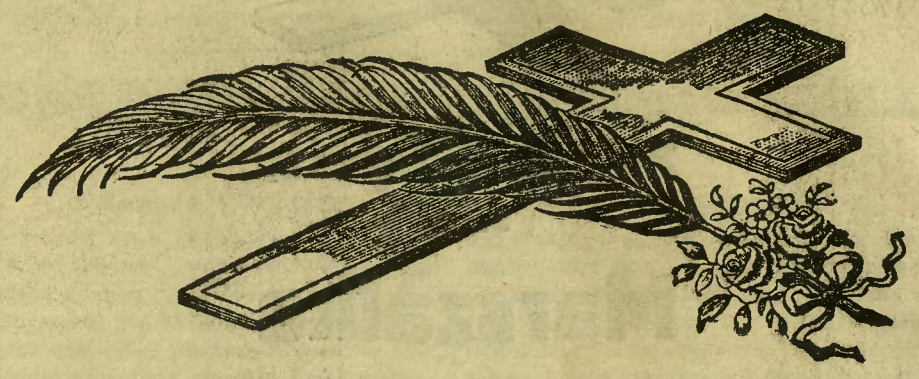

Dnia 14 maja 1935 r. o godzinie 10-tej na Placu Św. Katarzyny w Toruniu z inicjatywy Wojska i Społeczeństwa odprawiona zostanie

ŻAŁOBNA MSZA ŚW. POLOWA

za spokój duszy

ś. p.

JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

Pierwszego Marszałka Polski

Obywatele! Oddajmy wszyscy pośmiertny hołd pamięci Ukochanego Wodza Narodu.

Rada Wojewódzka B. B. W. R.

(—) Czarliński Lech,
(—) Donimirski Jan,
(—) Łącki Wincenty,
(—) Makowski Czesław,
(—) Paluch Mieczysław,
(—) Schab Teofil,
(—) Serożyński Augustyn,
(—) Siudowski Konrad,
(—) Żebinka Zygmunt,
(—) Wojciechowski Czesław.

Za spokój duszy
ś. p.

Marszałka
Józefa Piłsudskiego

Twórcy i Wskrzesiciela Państwa Polskiego, Zwycięskiego Wodza Naczelnego, Naszego Ukochanego Komendanta

odprawiona zostanie we wtorek, dnia 14 bm. o godz. 10 na Placu Św. Katarzyny w Toruniu

Żałobna Msza Polowa

Koledzy! Złóżmy z głębi serca płynący hołd pamięci Tego, który nam przewodził w latach walki podziemnej o Wolność!

Zarząd Pomorskiego Okręgu Związku Peowiaków
i
Zarząd Koła Toruńskiego Związku Peowiaków

(—) Szczepański Zygmunt *(—) dr. Pietraszewski Stanisław*

We wtorek, dnia 14 bm., o godz. 10 rano na Placu św. Katarzyny odprawiona zostanie

Żałobna Msza Polowa

za spokój duszy
ś. p.

Józefa Piłsudskiego

Pierwszego Marszałka Polski, Odnowiciela Państwa Polskiego, Zwycięskiego Wodza Naczelnego, Twórcy Związku Strzeleckiego

Obywatelki i Obywatele! Oddajmy powinny hołd pośmiertny pamięci Ukochanego Wodza, którego wskazaniom na zawsze wierni być chcemy.

Zarząd i Komenda Okręgu Nr. VIII.
Związku Strzeleckiego

(—) Ł. Czarliński. *(—) kpt. Korczewski*

Z wielkiego dzieła Marszałka nic nie wolno nam uronić

Okólnik telegraficzny min. Becka do szefów polskich placówek zagranicznych

Warszawa, 13. 5. (PAT.) **Pan Minister Spraw Zagranicznych Józef Beck wysłał w niedzielę następującą depeszę do szefów placówek zagranicznych Rzeczypospolitej.**

„Dziś wieczorem po ciężkiej chorobie zmarł Marszałek Piłsudski. Prezydent Rzeczypospolitej wydał orędzie do narodu, o którem będzie Pan zawiadomiony. Na czoło dzieła Marszałka wybija się określenie naszego miejsca w życiu międzynarodowem — miejsca godnego naszego kraju. Jestem przekonany, że wszyscy, którzy mają zaszczyt zewnętrznej reprezentacji naszego Państwa, pracować będą i uważać za swój obowiązek nic z wielkości tego dzieła nie uronić."

W dniu dzisiejszym wszystkie placówki zagraniczne nadesłały telegramy, w których szefowie i personel ślubują trwać przy ideałach Marszałka.

Najlepszy przyjaciel młodzieży nie żyje

Odezwa Ministra W. R. i O. P. Jędrzejewicza

Warszawa, 13. 5. (PAT). Pan Minister W. R. i O. P. Wacław Jędrzejewicz ogłosił następującą odezwę do młodzieży:

„Marszałek Polski Józef Piłsudski nie żyje. Brak słów dla wyrażenia ogromu bólu, w którym pogrążyła się cała Polska. Okryci kirem żałoby winniście dowieść młodzi obywatele, że olbrzymia praca dziejowa ukochanego Wodza i Nauczyciela narodu, że nadludzki wysiłek Jego ofiarnego bez granic życia utrwalił się także i w waszych duszach. Znaliście i ukochaliście Marszałka Piłsudskiego nietylko jako swojego wychowawcę, lecz jako najlepszego przyjaciela młodzieży. Postać Jego pozostanie dla was i przyszłych pokoleń symbolem honoru i wielkości Polski. Polecam we wszystkich szkołach odczytać orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, na budynkach szkolnych wywiesić chorągwie państwowe opuszczone do połowy masztu, a młodzież szkolną wzywam do okrycia kirem odznak szkolnych na czapkach, na beretach i rękawach.

Hołd świata pracowniczego stolicy

Warszawa, 13. 5. (Pat). W godzinach popołudniowych po skończeniu codziennych prac w urzędach Państwowych i samorządowych oraz biurach prywatnych poczęły się gromadzić tysiączne rzesze pracowników państwowych, samorządowych i prywatnych na placu Józefa Piłsudskiego, skąd wyruszyły pochodem do Belwederu.

Uczestnicy pochodu w ciszy i skupieniu z odkrytemi głowami przeszli przed pałacem Belwederskim, oddając hołd zmarłemu Wodzowi Narodu.

Zawieszenie wszystkich imprez sportowych

Bieg naprzełaj „Dnia Pomorskiego" odbędzie się w terminie późniejszym

Dyrektor Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, płk. dypl. W. Kiliński wydał 13 bm. komunikat, w którym wzywa na znak żalu wszystkie organizacje wychowania fizycznego i sportowe, aby:

1) okryły wszystkie noszone przez sportowców oznaki klubowe krepą;

2) **zawiesiły wszelkie imprezy sportowe aż do dalszych analogicznych zarządzeń Ministra Spraw Wewnętrznych.**

Wobec ciężkiej żałoby, jaką okrył się kraj i stosownie do powyższego apelu Dyrektora Państw. Urzędu W. F. **ODWOŁUJEMY ZAPOWIEDZIANY NA DZIEŃ 30 MAJA POMORSKI BIEG NAPRZEŁAJ O PUHAR „DNIA POMORSKIEGO".**

Bieg odbędzie się w terminie późniejszym, o czem w swoim czasie zawiadomimy Czytelników.

2 milj. złotych z Funduszu Pracy

na roboty inwestycyjne w maju rb.

Z ogólnej sumy przeszło 31 milj. zł., preliminowanej w bieżącym roku budżetowym przez Fundusz Pracy na zasiłki ustawowe dla bezrobotnych — w miesiącu maju rb. na cel ten Fundusz Pracy przeznaczył około 2 milj. zł.

Suma ta — w zależności od stopnia nasilenia bezrobocia — rozdzielona została na poszczególne województwa.

Wystawa grafiki polskiej w Madrycie

W Madrycie otwarta została w dniu 3 maja, jako w dniu polskiego święta narodowego, wystawa najwybitniejszych grafików polskich. Na uroczystość otwarcia wystawy przybył Prezydent Republiki hiszpańskiej, oraz liczni przedstawiciele sfer rządowych, artystycznych i towarzyskich.

Zgon wynalazcy szczepionek cholery i tyfusu

We Frankfurcie nad Menem zmarł w wieku lat 77 profesor **Wilhelm Kolle,** wynalazca szczepionki **cholery i tyfusu.**

Pożar fabryki gumy w Niemczech

W jednej z fabryk gumy w Monachjum wybuchł pożar, który **zniszczył część gmachu fabrycznego.** Pastwą płomieni padły zapasy gumy surowej w ilości 20 ton oraz zmagazynowane fabrykaty gumowe. W czasie gaszenia pożaru **26 osób odniosło obrażenia,** względnie uległy zatruciu dymem. Szkody wynoszą **około miljona marek.**

Zawarcie dalszych układów konwersyjnych

Na odbytem w dniu 8 bm. posiedzeniu komitetu konwersyjnego przy Banku Akceptacyjnym zatwierdzono około 6 tysięcy układów konwersyjnych na sumę blisko 4.100 tysięcy złotych.

Ogólna liczba zatwierdzonych dotychczas układów wynosi 115 tysięcy na sumę 162 milj. zł.

W akcji konwersyjnej pierwsze miejsce zajmują województwa centralne, następnie dopiero idą województwa zachodnie, a więc i Pomorze.

Zmiany właściwości niektórych Sądów Okręgowych

Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości rozszerzono właściwość wydziału zamiejscowego Sądu Okręgowego w Toruniu czynnego we Włocławsku, również na sprawy rejestrowe.

Tem samem rozporządzeniem z właściwości czynnego w Starogardzie wydziału zamiejscowego Sądu Okręgowego w Chojnicach wyłączono sprawy rejestrowe z ważnością od 1 kwietnia 1935 r.

Podwyżka odsetek debetowych dla guldenów gdańskich

W związku z podwyższeniem stopy lombardowej Banku Gdańskiego z 5 na 7 proc. The British and Polish Trade Bank A. G. w Gdańsku podwyższył odsetki debetowe dla guldenów gdańskich o 2 proc.

Począwszy od dnia 2 maja bank ten liczyć będzie na rachunku debetowym guldenów stopę 9 proc. rocznie.

Obniżenie składki w ubezpieczeniach pracowników umysłowych

Z dniem 31 bm. wygasa moc obowiązująca rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 czerwca 1933 r. o podwyższeniu składki w ubezpieczeniu na wypadek braku pracy pracowników umysłowych.

Od dnia 1 czerwca rb. obliczanie i podział składki za ubezpieczenie na wypadek braku pracy pracowników umysłowych normowane będą przepisami rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, znowelizowanego ustawą z dnia 22 marca 1933 r.

Wysokość składki za ubezpieczenie na wypadek braku pracy pracowników umysłowych wynosić przeto będzie począwszy od 1 czerwca rb.: 2 proc. od rzeczywistego zarobku, policzalnego w granicach od zł. 60 do zł. 725, oraz 1,2 proc. od różnicy między 725 zł. a zarobkiem przekraczającym tę sumę, przyczem ta ostatnia składka przypada w całości na ubezpieczonego.

Tunel podmorski połączy dwie wyspy japońskie

Rząd japoński postanowił zbudować **tunel podmorski na przestrzeni 10 km,** łączący wyspę **Hondo** (na której leży Tokio) z wyspą **Kiu-Siu** (najbardziej południową z wysp japońskich). Prace nad budową tunelu, które mają rozpocząć się w bież. r., trwać będą 4 lata; na koszta budowy przeznaczono **18 miljonów jen.**

Minister Kolei Uszida odbędzie dn. 15 bm. podróż w towarzystwie ekspertów dla zbadania trasy przyszłego tunelu, który ma rozpoczynać się w Simonoseki, a kończyć w Modżi.

Min. Laval w Moskwie

Pierwsza konferencja z Litwinowem — Przewidziane są rozmowy z Mołotowem i Stalinem

Moskwa, 13. 5. (PAT.) Min. Laval po przybyciu do Moskwy zamieszkał jako gość rządu sowieckiego **w pałacu reprezentacyjnym komisarjatu spraw zagr.** Po śniadaniu w ambasadzie francuskiej rozpoczęła się o godz. 15 **pierwsza konferencja min. Lavala z Litwinowem.**

Moskwa, 13. 5. (PAT.) Po pierwszej rozmowie min. Lavala z komisarzem Litwinowem nie wydano komunikatu oficjalnego. Komunikat zapowiedziany jest po ukończeniu wizyty. Naczelnik wydziału prasowego komisarjatu spraw zagranicznych oznajmił dziennikarzom, że rozmowa, w której uczestniczyli min. Laval i ambasador Alphand oraz dyr. Leger i Rochat ze strony francuskiej oraz komisarz Litwinow, zastępca komisarza Krestińskij i ambasador Potemkin ze strony sowieckiej, trwała półtorej godziny, przyczem w bardzo przyjaznym tonie omówiono **najważniejsze kwestje polityki międzynarodowej,** interesujące oba kraje, a zwłaszcza **rezultaty warszawskiej wizyty min. Lavala,** jak również kwestję **ratyfikacji układu francusko-sowieckiego.**

Poruszono również sprawę **wschodnio-europejskiego paktu regjonalnego o nieagresji,** konsultacje o nieudzielaniu pomocy napastnikowi oraz szereg pokrewnych kwestyj, związanych z obecną sytuacją w Europie.

Moskwa, 13. 5. (PAT.) Według opinji towarzyszących min. Lavalowi dziennikarzy francuskich, wizyta w Moskwie ma przedewszystkiem **charakter kurtuazyjny i manifestacyjny.** Poza jutrzejszem spotkaniem z premjerem **Mołotowem i Stalinem,** program przewiduje **jedną konferencję polityczną,** w czasie której min. Laval poinformuje komisarza Litwinowa o ogólnej sytuacji europejskiej, a zwłaszcza o stanowisku Polski.

Moskwa, 13. 5. (PAT.) Podczas dzisiejszego przyjęcia dziennikarzy francuskich przez prasę sowiecką, naczelny redaktor „Izwiestji" **Bucharin** oznajmił zebranym o zgonie **„Wielkiego Bohatera Narodowego Polski, Narodu sprzymierzonego, z zaprzyjaźnionym z Z. S. R. R. narodem francuskim".** Poczem zaproponował uczczenie Jego pamięci **przez powstanie,** co licznie zebrani dziennikarze francuscy i sowieccy uczynili.

Wypadek samochodowy dowódcy 8 baonu saperów w Toruniu

Ppłk. Gorczyński na szczęście wyszedł z opresji bez szwanku

W nocy z 11 na 12 bm. wydarzyła się na szosie **między Tarnobrzegiem a Sandomierzem katastrofa samochodowa.** Od strony Tarnobrzega w kierunku Sandomierza podążał samochód wojskowy, którym odbywali podróż służbową **ppłk. Gorczyński, — d-ca 8 baonu saperów z Torunia, mjr. Perko i por. Elsner** z 7 baonu saperów.

W pewnym momencie na zakręcie drogi **pękła opona na tylnem kole.** Wóz podskoczył w górę i momentalnie **spadł z nasypu wysokiego na kilka metrów.** Ppłk. Gorczyński i szofer **wypadli na szosę,** podczas gdy dwaj pozostali **wpadli do rowu.**

Mjr. Perko uległ **silnemu potłuczeniu,** a por. Elsner **doznał wstrząsu mózgu.** Obu rannych przewieziono do szpitala w Sandomierzu, gdzie natychmiast udzielono im pomocy lekarskiej. **Ppłk. Gorczyński i szofer wyszli z katastrofy bez szwanku.**

Straszna katastrofa lotnicza pod Garwolinem

12-letni chłopiec zabity przez samolot

Garwolin, 13. 5. (PAT.) Wczoraj o godzinie 19 wiecz. w folwarku Krępa samolot Aeroklubu Warszawskiego w czasie startu do lotu powrotnego zaczepił **się o ogrodzenie,** poza którem odbywała się zabawa pod gołem niebem. **Samolot rozbił się, zabijając na miejscu 12-letniego Zdzisława Wierzbickiego.** Nadto w katastrofie zostały **ciężko ranne 2 osoby.** Piloci wyszli bez szwanku.

Nie żałuj grosza na **L. O. P. P.,** która ogranizuje Obronę przeciwlotniczą.

Polak wygrał na loterji trypolitańskiej 30 tys. lirów

Wśród osób, które wygrały na loterji trypolitańskiej, znajduje się Polak, Władysław **Kolasa** zamieszkały w **Katowicach.** P. Kolasa, który wygrał **60.000 lirów,** kupił bilet loteryjny podczas swego pobytu w **Bolonji.**

Na ziemiach Pomorza

Uchwały Zjazdu b. działaczy niepodległościowych w Bydgoszczy

W dalszym ciągu Zjazdu b. niepodległościowców na obczyźnie jaki odbył się ub. niedzieli w Bydgoszczy — o czem donosiliśmy w numerze wczorajszym — **wysłano depesze z wyrazami najgłębszej czci do Pana Prezydenta Mościckiego, P. Marszałka Piłsudskiego i J. E. Ks. Prymasa Hlonda.**

Po obradach w komisjach odbyło się o godz. 17.30 drugie plenarne zebranie na którem zjazd uchwalił kilka rezolucyj.

Z rezolucyj tych podajemy poniżej tylko kilka:

„NA WEZWANIE WODZA"

Zjazd b. działaczy niepodległościowych z obczyzny stwierdza dokumentalnie, że emigracja w wielkiej mierze wzięła udział z bronią w ręku w wyswobodzeniu Ojczyzny samoistnie oraz na wezwanie Wodza.

W OBRONIE POLAKÓW ZA KORDONEM

Komisja obejmując teren Prus Wschodnich, Pomeranji i Ziemi Złotowskiej przedstawiła plenum następującą rezolucję.

„Rodacy Polacy, pochodzący z Warmji, Mazur i Powiśla, wyrażają pełne uznanie i podziękowanie wszystkim działaczom, którzy byli czynni na tych ziemiach w pracy oświatowej i narodowej.

Stwierdzają, że wielki zastęp tych bohaterów grupował się właśnie z szeregu działaczy z Ojczyzny.

Do historji ruchu niepodległościowego ziem Zachodnich powinne być wcielone i karty pracy oraz poświęcenia działaczy czynnych na tych ziemiach.

Rodacy tych ziem zwracają się niniejszem do Zjazdu b. działaczy niepodległościowych z prośbą o utworzenie w ramach tej organizacji odrębnej sekcji dla przygotowania kadr działaczy z pośród młodzieży specjalnie dla rodaków na ziemiach wyżej cytowanych.

Mniejszość narodowa w Polsce cieszy się równouprawnieniem i swobodą. Byłoby nam przykro gdybysmy zpowodowani wypadkami w Niemczech domagać się musieli zastosowania takich samych metod postępowania w Polsce jakich się stosuje wobec rodaków naszych poza granicami Polski."

OTWARCIE KAPITUŁY „KRZYŻA NIEPODLEGŁOŚCI"

„Zjazd widzi w przedwczesnem zamknięciu kapituły „Krzyża i medala Niepodległości" pewne pokrzywdzenie b. działaczów niepodległościowych, którzy działali na terenach Rzeszy Niemieckiej.

Ruch organizacyjny b. działaczów niepodległościowych z obczyzny, dopiero w maju 1935 r. nabiera konkretnych form. Dopiero 12 maja 1935 r. odbył się pierwszy Zjazd tych działaczów.

Wielu bardzo zasłużonych i z wybitnej działalności niepodległościowej w czasie jarzma pruskiego znanych działaczów z obszarów ziem dawniejszej Rzeszy Niemieckiej, nie otrzymało dotychczas ideowej nagrody, jakimi są „Medale i Krzyże Niepodległości".

Z tych powodów Zjazd wnosi prośbę i wyraża nadzieję, tak samo jak to uczynił już ostatnio w listopadzie 1934 Zjazd Związku Weteranów Powstania Wielkopolskiego 1918—1919 r., że miarodajne czynniki zechcą jak najszybciej wznowić pracę Komitetu, wzgl. Kapituły „Krzyża i Medalu Niepodległości" i powołać także przedstawicieli b. działaczów niepodległościowych z obczyzny t. j. z obszarów Rzeszy Niemieckiej."

O UZNANIE NABYTYCH PRAW

„Zjazd Działaczy Niepodległościowych z obczyzny stwierdza, że władze niemieckie przesiedlały do stron czysto niemieckich tylko urzędników-Polaków, z punktu widzenia interesów Prus podejrzanych. Wobec tego, że urzędnicy ci wrócili do Polski na pierwszy apel Komisarjatu Rady Naczelnej, aby przejąć od Niemców urzędy, nie zważając na to, że narażają się na utratę nabytych praw, zjazd zwraca się do Rządu Rzeczypospolitej z prośbą, aby urzędników tych traktował jako zasłużonych obywateli Rzeczypospolitej, uznał w całej pełni prawa nabyte przez nich w czasie służby w państwie zaborczem i przyznał im odpowiednie zaopatrzenie."

UTWORZENIE KOMITETU CENTRALNEGO B. DZIAŁACZY

Poza tem zjazd, uznając konieczność stałego porozumiewania się byłych wychodźców odnośnie do wielu zagadnień dotyczących jedynie i wyłącznie ich samych, z zadowoleniem stwierdził, że inicjatywa, która doprowadziła do zwołania zjazdu, była szczęśliwa.

Zjazd wybrał Komitet Centralny, do którego weszli przedstawiciele:

Z Westfalji i Nadrenji: Franciszek Mańkowski, Faustyniak, Leśniewski, Bigoński, Kosowski, Kawaler, Michał Kwiatkowski, Grajek, Pietrzak, Zimny, Antczak, Danielak, a jako zastępcy: Milczyński, Przybyła, Borowski, Ryba, Marciniak, Krzyżaniak, Jakubowicz, Modrzejewski, Sekulak, Góralewski, Szymański i Siekierski.

Z Berlina: Barciszewski, Herz, Kasprzak, Szmelter Nikodem, Gołąbek, Załachowski Franciszek, Thiel i Bartecki, a jako zastępcy: Matuszczak, Śmidowicz, Brzeziński, Sterz, Grus, Paluszkiewicz, Zuske i Konatkowski.

Z Warmji i Mazur: Czodrowski, Nowakowski, Jaroszyk i Sowa.

Komitet ma również zadanie połączyć wszystkie placówki reemigracyjne działające na ziemiach Polski.

Walny zjazd osadników rolnych powiatu grudziądzkiego

W ub. tygodniu odbył się walny zjazd osadników rolnych powiatu grudziądzkiego. Zjazd zagaił delegat wojewódzkiej Sekcji Osadników p. Zieliński, dziękując p. staroście Niepokulczyckiemu za przybycie i zaszczycenie zjazdu swoją obecnością.

Z powodu choroby prezesa powiatowego Sekcji Osadników przewodniczył zjazdowi wiceprezes Lisiewicz.

Tematem obrad były sprawy dotyczące dotychczasowej działalności oraz ułożenie programu na przyszłość. P. mgr. Stentzel, poruszył przedewszystkiem działalność Urzędów Rozjemczych, które są wielkiem dobrodziejstwem dla rolników. Następnie omówiono sprawę ustawy waloryzacyjnej z 14 maja 1933 r., sprawę likwidacji kasy Parcelacyjnej, kwestję pobierania djet i t. p.

Następnie zabrał głos p. starosta Niepokulczycki wyrażając zadowolenie, że sprawa likwidacji Kasy Parcelacyjnej została postawiona na odpowiednim poziomie.

Na zakończenie zjazdu uchwalono rezolucję, która zostanie przedłożona miarodajnym czynnikom rządowym. W rezolucji tej Zjazd przedstawia cały szereg bolączek i postulatów swoich członków, prosząc o przychylne załatwienie tych spraw.

Zjazd ten był wstępem do Wojewódzkiego Walnego Zjazdu Osadników Pomorskich, który odbędzie się 19 maja w Laskowicach.

Intensywna budowa szosy helskiej

W tym sezonie ukończony będzie odcinek aż do Juraty

Postęp prac nad budową szosy helskiej jest bardzo intensywny. Pracami kieruje starostwo morskie w Wejherowie. Budowa odbywa się w dwóch kierunkach od strony Jastarni i Wielkiej Wsi — Hallerowa. Przy pracach zatrudnionych jest zgórą 250 junaków z ośrodka pracy. Kierownictwo robót zapewnia, że dojazd już w sezonie umożliwiony będzie dla samochodów aż do Juraty za Jastarnią, a więc na przestrzeni około 26 km.

Chałupnictwo łódzkie przenosi się do Gdyni

Pociąga je tam wzrastająca aktywność gospodarcza

Ostatnio zaobserwować się dało zjawisko masowego przenoszenia się przedsiębiorstw łódzkiego przemysłu konfekcyjnego, zwłaszcza chałupniczego do innych ośrodków kraju. Łódź i cały okręg łódzki były jeszcze do niedawna największym ośrodkiem chałupnictwa konfekcyjnego zarówno w dziale produkcji odzieży męskiej, jak i damskiej. Ostatnio w związku z pogłębiającym się na terenie okręgu kryzysem we włókiennictwie i zaostrzoną wskutek tego konkurencją, chałupnictwo konfekcyjne przenosi się do innych miast, przyczem ruch ten kieruje się w bardzo silnym stopniu **do Gdyni.**

Jak się okazuje, **wzrastająca aktywność gospodarcza Gdyni,** daje możliwości zbytu na miejscu znacznych ilości taniej konfekcji.

W ten sposób okręg łódzki jako główny ośrodek produkcji chałupniczej w dziedzinie konfekcji traci coraz bardziej na znaczeniu.

Dzieci sprawcami strasznego wypadku samochodowego

na ulicy Wiatrakowej w Bydgoszczy

Donosiliśmy w numerze wczorajszym naszego pisma o niezwykłym a zarazem strasznym w swoich skutkach wypadku samochodowym, jaki zdarzył się ub. soboty wieczorem na ul. Wiatrakowej. **Pozostawiony bez opieki samochód zsunął się po pochyłej jezdni, powodując ciężką katastrofę.**

W dniu wczorajszym przeprowadzono badania na miejscu wypadku i przesłuchano szereg świadków, przyczem okazało się, **iż sprawcami wypadku są dzieci, które w krytycznym czasie zabawiały się na jezdni.** Jeden z chłopców wszedł do samochodu, przyczem manipulując **przyrządami kierowniczemi spowodował zwolnienie hamulców.** Gdy auto poczęło zjeżdżać z góry, niesforny wyrostek z samochodu wyskoczył, co uratowało go od poniesienia konsekwencyj lekkomyślnego kroku.

Nabierając rozpędu samochód mknął przez nikogo nie prowadzony ulicą Wiatrakową, a mimowolni świadkowi szaleńczej jazdy przypuszczali, iż we wnętrzu wozu znajduje się pijany kierowca. Mniej więcej w połowie długości ulicy samochód wpadł na dom, z którego **wychodził 45-letni Aleksander Sikorski.** Nieszczęsny, poważnie kontuzjowany przez auto zmarł w kilka godzin **później w szpitalu.**

Podziękowanie

Wszystkim, którzy brali udział w pogrzebie syna naszego **śp. Pawła,** oraz za przesłane wyrazy współczucia składamy na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać

Rodzina Schwarzów

Tczew, dnia 13 maja 1935 r. 4473

Izba Skarbowa przystępuje do prac pomiarowych

Izba Skarbowa w Grudziądzu podaje do publicznej wiadomości, że z dniem 13 maja br. rozpoczęte zostaną na terenie województwa pomorskiego prace pomiarowe w związku z mającą się odbyć klasyfikacją gruntów, na podstawie ustawy z dnia 26 marca 1935 r. ogłoszonej w Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 203.

W myśl postanowień ust. 2 art. 8 cytowanej ustawy właściciele i stali użytkownicy obowiązani są do bezpłatnych świadczeń w naturze przy przeprowadzaniu pomiarów i badaniu ich gruntów, wobec czego interesowane osoby winny zastosować się do wezwań mierniczych wykonywujących te prace.

W porcie gdyńskim uruchomiono spalarnię śmieci

Onegdaj uruchomiono w porcie gdyńskim specjalny piec do spalania śmieci. Spalarnia, która znajduje się przy drodze okrężnej na Oksywie, wybudowana została przez Urząd Morski według zupełnie nowego systemu inż. Klinowicza. Posiada ona wygląd komina fabrycznego o szerokiej podstawie i zdolna jest spalać ok. 60 m. kb. śmieci dziennie.

Wzmacniajmy polski stan posiadania na ziemiach zachodnich

W dniu 17 maja br. odbędzie się w Sądzie Grodzkim w Łobżenicy przetarg przymusowy Mleczarni Parowej Kruszki (poczta Łobżenica, pow. Wyrzysk, woj. poznańskie).

Mleczarnia przerabia dziennie ca 3000 litrów mleka i znajduje się w pełnym ruchu. Całość — poza mleczarnią — obejmuje poza tem dom mieszkalny 7-pokojowy, zabudowania gospodarcze w dobrym stanie (np. chlewy na 60 świń) oraz piękny ogród owocowy. Cena wywoławcza 19.500 zł. Na objekcie oszacowanym na 30.000 zł. znajdują się jeszcze hipoteki. Ze względu na możliwość przejścia powyższej placówki w ręce niemieckie udział w przetargu reflektantów — Polaków jest konieczny.

Katastrofa samochodowa w Gdańsku

2 osoby ciężko ranne

Na moście Irrgartenbruecke zderzył się samochód osobowy DZ 3447, kierowany przez właściciela, dyrektora Brunona K. z Sopot, z tramwajem, jadącym z Wrzeszcza. Zderzenie było tak gwałtowne, że przednia część samochodu została zupełnie zgnieciona i wszystkie szyby rozbite.

Dyrektor K. odniósł oprócz okaleczenia głowy i prawej ręki złamanie prawej nogi a jadący z nim urzędnik Gustaw B. z Sopot niebezpieczne rany cięte twarzy.

Rannych przewieziono do lecznicy miejskiej.

Ogiery dla stadnin państwowych

Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych podaje do wiadomości, że wzorem lat ubiegłych zamierza dokonać kupna ogierów zarodowych dla uzupełnienia państwowych zakładów chowu koni.

Nabywane będą ogiery z obustronnie udowodnionem pochodzeniem w wieku od lat 5—7. Ogiery pełnej krwi i wysokiej półkrwi angielskiej, czystej krwi arabskiej, chowane w czystości krwi arabskiej, czystej krwi i wys. półkrwi anglo-arabskiej, nie mogą być kupione, jeżeli nie zostały poddane próbom dzielności na wyścigach. Zakup ogierów odbywać się będzie wyłącznie na wystawach i pokazach koni lub też na specjalnie w tym celu zorganizowanych spędach. Miejsca i terminy kupna zostaną ogłoszone dodatkowo.

Hodowcy, mający na sprzedaż ogiery odpowiadające wymienionym warunkom, powinni złożyć swoje oferty na ręce kierowników właściwych państwowych stad ogierów najpóźniej do 10 czerwca br.

Ogiery, znajdujące się w treningu, mogą być zgłoszone do sprzedaży w późniejszym terminie, nie później jednak, niż na 2 tygodnie przed wyznaczonym dniem kupna.

Owocna praca Rodziny Policyjnej

Z walnego zebrania okręgowego delegatów Rodziny Policyjnej województwa pomorskiego

Dnia 7 maja b. r. odbyło się w Toruniu, walne zebranie okręgowe delegatek stowarzyszenia „Rodzina Policyjna" województwa pomorskiego.

W zebraniu brały udział: wiceprzewodnicząca zarządu naczelnego p. Sobotowa jako delegatka z Warszawy, przewodnicząca okręgu pomorskiego p. Flekowa, cały zarząd okręgowy w komplecie i pp. przewodniczące wszystkich Kół na Pomorzu. Z ramienia K-dy Wojewódzkiej P. P. uczestniczył p podinspektor Flek.

Po zagajeniu zebrania przez przewodniczącą p. Flekową, powitała obecnych p. Sobotowa — w imieniu p. generałowej Zamorskiej, przewodniczącej zarządu naczelnego oraz w imieniu własnem życząc pomyślnych i owocnych obrad.

W imieniu pana inspektora Olszańskiego komendanta wojewódzkiego P. P. witał obecnych pan podinspektor Flek, życząc również zebranym pomyślnych obrad, przyczem prosił, by Panie pracowały z jeszcze większą energją jak dotychczas, tak, ażeby Stowarzyszenie „Rodzina Policyjna" postawić na jaknajwyższym poziomie i starać się zająć jedno z pierwszych miejsc pośród organizacji społecznych.

Ze sprawozdań delegatek poszczególnych Kół, które były opracowane bardzo szczegółowo, wynika, że: **Okręg pomorski** liczy w dniu sprawozdania **858 członków rzeczywistych i 466 nadzwyczajnych.**

Na terenie całego Pomorza poszczególne Koła prowadziły **akcję dożywiania dzieci** w wieku szkolnym przez okres od 1 listopada 1934 roku do 1 kwietnia 1935 roku — z pomocy tej korzystało **414 dzieci** w tem większa część rodzin bezrobotnych — koszt całej akcji wynosił 4.169 zł. 09 gr. — podkreślić należy, że **30% dożywianych dzieci utrzymywały bezpośrednio członkinie własnym kosztem.**

Koła prowadziły **zbiórkę na powodzian** w związku z klęską żywiołową, która miała miejsce w Małopolsce.

Roztaczały opiekę nad wdowami i sierotami po funkcjonarjuszach P. P., których Okręg liczy: **57 wdów i 139 sierot** — pozatem dopomagały najbiedniejszym z pośród rodzin bezrobotnych.

Poza opieką stałą Koła urządzały **gwiazdkę dla dzieci rodzin policyjnych, wdów i sierot i dzieci bezrobotnych.**

W dniu imienin Pana Marszałka Piłsudskiego członkinie Koła opodatkowały się dobrowolnie po 5 groszy każda na „Łódź podwodną Imienia Marszałka Piłsudskiego", i w dniu imienin p. marszałkowej Piłsudskiej opodatkowały się również po 5 groszy na cel „Niesienia pomocy Uczestnikom Walk o Niepodległość", którego protektorką jest Pani Marszałkowa.

Pozatem Koła organizowały uroczyste akademje w dniu 18 marca br.

Okręg urządzał w okresie sprawozdawczym **kolonje wypoczynkowe dla dzieci z całego Pomorza,** z której korzystało 59-cioro w tem 8-mioro dzieci z rodziny urzędniczej. Kolonja, jak ustaliła Komisja Rewizyjna — była prowadzona wzorowo pod kierownictwem Członkini Zarządu Okręgowego, a potwierdzeniem dobrobytu jaki miały dzieci na kolonji, są dane, że przyrost na wadze wynosił od 2 do 3 kg.

Z dalszych sprawozdań wynikało, że gospodarka w Kołach jest prowadzona racjonalnie z małemi niedokładnościami, które panie przyrzekły usunąć. Zrozumienie celowości pracy społecznej potęguje się i Koła wykazują coraz większą sprawność w wykonywaniu swych obowiązków.

W czasie zebrania delegatka z Warszawy udzieliła paniom rad i wskazówek i ułożono wspólnie program pracy na rok następny.

Izba Rolnicza wobec pilnych zagadnień rolnictwa pomorskiego

W dniu 9 maja br. odbyło się pod przewodnictwem p. prezesa Pomorskiej Izby Rolniczej Jana Donimirskiego zebranie Zarządu Pomorskiej Izby Rolniczej, na którem omawiane były szczególnie aktualne sprawy rolnictwa pomorskiego.

W szczególności p. prezes Donimirski informował zebranych o kwestjach, jakie wyłoniły się w związku z pobytem p. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych Poniatowskiego na Pomorzu w kwietniu br. odnośnie programu pracy Izby Rolniczej na bliższą przyszłość w dziedzinie osadnictwa pomorskiego i wewnętrznej organizacji rolnictwa pomorskiego.

Odnośnie sprawy zmian organizacyjnych w rolnictwie całej Polski, odbyły się w ostatnich dniach ważne obrady w łonie Związku Izb i Organizacyj Rolniczych w Warszawie, w wyniku których nastąpiły doniosłe zmiany statutu, tej czołowej organizacji rolnictwa polskiego. Obecnie trzon pracy i działalności Związku Izb i Organizacyj Rolniczych opierać się będzie na trzech podstawowych komórkach organizacyjnych Związku, tj.: a) na sekcji izb rolniczych, b) na Sekcji organizacyj społecznych, c) na Sekcji organizacyj spółdzielczych.

Nadto utworzone zostały dwie dalsze Sekcje, a mianowicie: d) Sekcja organizacyj różnych, do której wchodzą organizacje przemysłowo-rolne, finansowo-rolne itd., oraz e) Sekcja, składająca się z członków korespondentów, do której będą należały organizacje o charakterze naukowym.

Na szczególne podkreślenie zasługuje włączenie w ramy organizacyjne Związku spółdzielni rolniczych, co zostało umożliwione na skutek przeprowadzonej unifikacji związków rewizyjnych spółdzielni rolniczych na podstawie wydanej noweli do ustawy o spółdzielczości.

Następnie p. prezes przedstawił, że ostatecznie zostały uzgodnione pomiędzy poszczególnemi organizacjami rolniczemi dezyderaty odnośnie prowadzenia polityki zbożowej na bieżący rok gospodarczy. Nadmienia się przy tej sposobności, że zgłoszone swego czasu przez Pomorską Izbę Rolniczą postulaty rolnictwa pomorskiego zostały w całości w memorjale tym uwzględnione. Obszernie i szczegółowo opracowany memorjał w tej sprawie przedstawiony został przez Związek Ministerstwu Rolnictwa i Reform Rolnych i w najbliższym czasie należy oczekiwać ostatecznej decyzji w przedstawionych zasadniczych sprawach dot. rolnictwa przez miarodajne czynniki Rządowe.

Szczególne zainteresowanie ze strony członków Zarządu wywołało zagadnienie polsko-gdańskie w związku z spadkiem guldena gdańskiego. W sprawie tej toczą się od dłuższego czasu z przedstawicielami W. M. Gdańska pertraktacje, w których biorą udział p. Przewodniczący Komisji Rozdzielczej **dr. Esden-Tempski** i z ramienia Izby Rolniczej w zastępstwie p. dyrektora **Dykiera,** który jest na kuracji, p. naczelnik Wydziału Ekonomicznego mgr. **Głębowicz.** Uznając szczególną ważność tego zagadnienia dla rolnictwa pomorskiego, w szczególności zaś dla powiatów kaszubskich, Zarząd po zaznajomieniu się z podstawowemi założeniami tego zagadnienia postanowił zwołać w tej sprawie osobną konferencję Komisji Ekonomicznej, na której na podstawie szczegółowych informacyj ze strony biorących udział w pertraktacjach pp. prezesa dr. Esden-Tempskiego i mgr. Głębowicza stanowisko rolnictwa pomorskiego zostanie definitywnie sprecyzowane.

Czekolada „Filmowa" „HAZET" jest szczytem doskonałości. 3559

Straszny wypadek motocyklowy pod Bydgoszczą

W ub. niedzielę w pobliżu dworca kolejowego Bydgoszcz - Wschód (dawniej Kapuściska) wydarzyła się **groźna katastrofa motocyklowa.** Zbyt szybko prowadzony motocykl wpadł na zaporę kolejową, przyczem tak kierowca maszyny p. **Franciszek Butowski** (ul. Gdańska 35)) **jak i pasażer p. Maksymiljan Szarafiński** (ul. Szczecińska 22) zostali **poważnie kontuzjowani.**

Ofiary wypadku odstawiono wozem pogotowia ratunkowego do Szpitala Miejskiego w Bydgoszczy. **Kierowca samochodu doznał dwukrotnego złamania lewej nogi, a pasażer motocykiu ciężkiego okaleczenia głowy.** Stan jego jest groźny.

Odprawa wójtów i sekretarzy gminnych pow. lubawskiego

Dnia 9 maja w sali Rady Powiatowej odbył się zjazd wójtów i sekretarzy gmin wiejskich powiatu lubawskiego przy udziale 11 wójtów i tyluż sekretarzy. Zebraniu przewodniczył starosta powiatowy p. dr. **Tomczyński.** Porządek dzienny był bardzo obfity, gdyż celem zebrania było omówienie wszystkich trudności i wyjaśnienie wszelkich wątpliwości związanych z organizacją gmin zbiorowych.

Ogólne sprawy związane z organizacją gmin zbiorowych omówił pan Starosta. P. inspektor szkolny **Burzyński** omówił sprawę budżetów szkolnych oraz potrzeby szkolnictwa. **P. Cierniak** jako zast. naczelnika Urzędu Skarbowego omówił zasady współpracy gmin zbiorowych z Urzędem Skarbowym w sprawach podatkowych. Referent spraw wojskowych Starostwa p. **Murawski** zreferował aktualne sprawy przeglądu koni i poboru rekruta.

Następnie inspektor samorządu gminnego p. **Barański** omówił obszernie organizację pracy w zarządach gminnych, poczem wywiązała się obszerna dyskusja, w czasie której zabierali głos wszyscy wójci i sekretarze gminni. W wolnych wnioskach omówiono sprawę Pożyczki Inwestycyjnej.

Na zakończenie zwiedzono wspólnie Zarząd Gminny (biura i urządzenia) gminy Nowemiasto-wieś, która to gmina została urządzona jako **gmina wzorowa.**

Zjazd działaczy społecznych w Kartuzach

Celem wzmocnienia pracy społecznej i rozszerzenia sieci organizacyjnej Polskiego Związku Zachodniego w północnych powiatach Pomorza, Zarząd Okręgu Pomorskiego P. Z. Z. zwołuje na niedzielę, 19 maja br. do Kartuz Zjazd działaczy społecznych z powiatów: kartuskiego, kościerskiego, morskiego i z miasta Gdyni. Zjazd rozpocznie się o godzinie 11-tej rano w sali „Dworu Kaszubskiego".

Na zjazd zaproszono przedstawicieli władz państwowych oraz po kilku działaczy społecznych ze wszystkich miast i gmin zbiorowych wyżej wymienionych powiatów, Na Zjeździe będzie omówiona szczegółowo obecna międzynarodowa sytuacja Państwa Polskiego, potrzeby kulturalne i gospodarcze północnych powiatów Pomorza oraz zadania i organizacja Polskiego Zw. Zachodniego.

15-lecie pierwszej na Pomorzu agregowanej Konferencji męskiej św. Wincentego a Paulo

Z obchodu jubileuszowego w Świeciu

Przed 15 laty, w dniu Św. Stanisława i Męczennika, patrona parafji świeckiej, nastąpiło w Świeciu założenie nowej wówczas na Pomorzu, a nawet dziś jeszcze mało znanej, lecz bardzo pożądanej i pożytecznej organizacji charytatywnej, Konferencji męskiej św. Wincentego a Paulo, biorącej swój początek z Paryża, gdzie też dziś jeszcze mieści się siedziba Rady Głównej Tow. św. Wincentego a Paulo.

Na terenie Poznańskiego istnieją już liczne Konferencje męskie po rozmaitych miastach. Na Pomorzu, gdzie niedawno powołano do życia radę centralną, poza Świeciem, dopiero w ostatnich czasach zaczęły tu i ówdzie powstawać konferencje męskie, które jednak nie zdołały narazie rozwinąć takiej działalności, do jakiej są powołane. Świadczy to o braku zrozumienia w kołach męskich Pomorza, co do konieczności szerzenia idei św. Wincentego i zdaniu całkowicie tej pracy na nasze Panie, które zrzeszone w Stow. Pań Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo we wszystkich miastach, a nawet wsiach, bezsprzecznie niosą ogromną pomoc i ulgi licznym rzeszom ubogich i chorych.

15-letnia praca pierwszej na Pomorzu, agregowanej Konferencji męskiej, w Świeciu wykazała jednak nadspodziewanie, bo nieoczekiwane przez samych inicjatorów wyniki w służbie niesienia pomocy bliźniemu.

W pierwszych latach Konf. w Świeciu liczyła zaledwie 20 członków. Ostatnio liczba ta wzrosła do 50 czynnych i około 40 wspierających. Ile w okresie tych 15 lat zdołała ta garstka zorganizowanych panów zrobić dla ulżenia biednych, o tem niech świadczą następujące cyfry sprawozdawcze: Obroty kasy w tym czasie wynosiły 45.000 złotych, za które wydano setkom biednym 42 tys. chlebów, 36 tys. litrów mleka, setki centnarów węgla, drzewa opałowego, śledzi, okrasy, odzieży, pism religijnych itd.

Ponadto członkowie co tydzień odwiedzają mieszkania ubogich, interesują się ich położeniem; odwiedzeń takich było w tych latach około 36.000. Sprawy ubogich i pomocy dla nich są żywo omawiane na każdem posiedzeniu Konf.

Członkowie Konferencji odwiedzając często, bo co tydzień mieszkania biedaków, niosą im pociechę w strapieniu i pomoc materjalną w skrajnej nędzy.

Konferencji męskiej w Świeciu, na marginesie jej obchodu jubileuszowego, życzyć należy dalszej zbożnej pracy na pożytek ludzkości i na chwałę Boża.

Chojnice

— **Program święta PW i WF.** Dnia 8-go czerwca z okazji święta PW i WF. w Chojnicach odbędą się wielkie zawody, których program już dziś jest ustalony.

Dla organizacyj PW. powiatu chojnickiego o nagrodę przechodnią Powiatowego Komitetu odbędzie się strzelanie z broni wojskowej, rzut granatem i biegi.

Tegoż dnia wieczorem wyruszy capstrzyk z udziałem wszystkich towarzystw P. W. Dalsze uroczystości rozpoczną się dnia 9 czerwca o godz. 10,15 raportem i przeglądem organizacyj PW. i WF. Następnie odprawione zostanie nabożeństwo, po którem zacznie się defilada. Po wspólnym obiedzie w koszarach o godz. 14 rozpoczną się zawody, pokazy gier i zabaw szkół powszechnych. W poniedziałek dnia 10 czerwca o godz. 8,30 dalszy ciąg rozgrywek eliminacyjnych. Następnie wspólne nabożeństwo odprawione zostanie dla sportowców, w kościele farnym. Popołudniu zakończenie zawodów biegi, trójboje, oraz finały między zespołowe. Wieczorem po zawodach nastąpi rozdanie nagród oraz POS. i zakończenie święta sportowego.

Chełmża

— **Zmiana własności.** P. Gruetzmacher z Janikowa (Pozn.), ojciec kierownika biura Cukrowni p. Gruetzmachera Pawła nabył od p. Rejsmana 30 hektarowe gospodarstwo rolne t. zw. Przystań położoną nad jeziorem miejskiem, Archidiakonkę, które p. R. przed około pół rokiem nabył był od p. Świackiej Marji

Bižuterję wartości 4.000 zł skradła... z nędzy

Niezbyt szczęśliwie trafiła **p. Elżbieta Stange** (ul. Pomorska 5) w wyborze służącej. Wprawdzie jej pracownica była pilna, ochocza i skrzętna, jednak przy niezaprzeczonych tych zaletach jedna miała wadę, tj. otaczała się przyjaciółkami podejrzanego autoramentu. Jedną z nich, nazwiskiem Alicja Lubiszewska z Okola pod Koronowem raczyła złożyć wizytę owej służącej p. S., co by nie stanowiło jeszcze tematu i nie dawało tytułu do zajmowania się tym ewemenentem, gdyby nie złodziejskie narowy p. Alicji, która korzystając z nieobecności właścicielki mieszkania, oraz z nieuwagi jej służącej zdołała w sprytny sposób, prawie w okamgnieniu wydobyć ze szafy pani S. biżuterję wartości 4.000 zł.

Tą drogą zaszła aż do sądu, przed którym musiała zdawać sprawę z bardzo brzydkiego swego postępku, Alicja zwyczajem rutynowanych „fachowców" tłómaczyła się równie naiwnie, jak i nieprzekonywująco — skrajną nędzą. Sąd Okręgowy, wychodząc z założenia, że nędza nie upoważniała jeszcze nikogo i nadal nie upoważnia do kradzieży — skazał Lubiszewską na 8 miesięcy więzienia. Wykonanie kary zawieszono skazanej na 3 lata.

4-letni chłopiec pod kołami samochodu

Na ul. Królowej Jadwigi w Bydgoszczy najechany został onegdaj przez samochód ciężarowy **6-letni Zbigniew Kaźmierczak** (ul. Król. Jadwigi 12). Wskutek wypadku nieszczęśliwy chłopiec odniósł ciężkie okaleczenia głowy, tak, iż w stanie poważnym odstawiono go do szpitala św. Florjana. Kto ponosi winę przejechania wykażą dochodzenia.

Pełna tabela wczorajszego ciągnienia Loterji

GŁÓWNE WYGRANE

I i II-gie ciągnienie

Zł. 20.000 na n-ry: 78929 180293.

Zł. 10.000 na nr. 52122.

Zł. 5.000 na n-ry: 55806 60619 109488 158490 178887.

Zł. 2.000 na n-ry: 2333 15214 17187 17896 29883 40040 48068 52831 53608 60784 69290 76018 80616 91310 92544 101236 102025 103391 125525 127174 128126 131997 145029 156185 160033 171238 172276 181083.

Zł. 1.000 na n-ry: 4679 20398 21386 22779 26962 36900 40085 41528 44205 48423 50794 51435 62993 75453 76793 77445 81134 82223 85716 88756 98340 101243 105126 105325 105709 108806 109901 119393 119369 123197 138831 141594 143891 147407 151969 171466 172944 179844 180313 183613.

Po 200 złotych

82 177 247 310 604 715 823 1048 85 205 28 463 527 48 638 91 924 31 2007 708 71 564 682 815 72 914 22 38 3014 360 489 746 86 873 90 4074 84 143 214 56 70 335 498 706 42 900 12 5096 175 201 11 530 644 764 859 908 6174 214 35 43 315 43 73 87 93 405 511 25 51 750 68 833 56 982 7062 105 447 505 53 644 748 888 900 8 17 8104 288 388 443 517 66 68 617 23 742 833 45 53 62 9066 134 65 285 450 508 679 712 27 32 858 10050 114 306 453 511 17 725 68 11049 68 738 809 12027 31 277 89 302 54 81 443 582 634 80 831 73 964 13115 33 789 858 84 89 14186 317 61 87 528 34 600 27 62 714 849 54 56 72 938 15127 30 86 359 63 441 77 598 652 983 16189 354 637 70 805 17056 69 287 448 580 905 76 80 18028 43 166 265 303 51 66 85 87 97 98 623 792 97 19013 64 137 41 386 633 42 77 733 831 47 952 20086 126 44 93 327 568 711 917 21000 39 121 258 303 22 39 435 845 914 46 67 74 22009 74 137 81 214 72 394 546 63 675 702 27 988 23022 492 628 84 743 87 863 97 955 63 24016 191 249 78 392 479 605 850 25052 77 199 274 390 533 37 689 719 819 26187 219 80 446 78 673 740 51 847 97 929 27032 97 287 334 565 662 710 20 52 55 849 58 937 28114 68 223 91 345 66 417 23 526 674 746 948 29045 130 89 810 20 946 64 30302 30 97 581 600 15 31375 491 533 667 803 41 950 32183 220 41 87 903 33176 258 321 74 477 537 52 746 65 948 34101 365 78 90 655 783 942 35005 73 349 85 87 690 826 98 980 83 36284 396 770 906 37035 76 369 464 80 678 787 810 74 78 970 79 38058 157 230 49 73 338 87 679 97 765 879 902 39251 392 695 806 908 40097 165 375 471 45 515 618 46 92 995 41115 395 447 70 96 698 958 42003 844 947 43120 274 304 440 80 613 806 7 44372 95 423 34 657 710 847 57 45261 325 28 435 502 48 769 80 904 28 81 46269 442 561 621 849 919 83 87 47225 432 69 583 84 742 58 838 80 990 48182 225 534 85 675 831 49386 458 81 523 709 59 941 50024 97 239 96 389 407 21 79 585 622 803 51 61 51049 174 229 72 329 66 90 595 98 662 791 836 99 917 20 70 52013 131 66 277 86 90 96 331 64 433 591 614 16 24 70 738 94 53034 189 297 371 532 35 51 774 80 845 930 47 54011 37 93 103 93 407 13 643 79 928 29 55128 75 79 243 44 51 303 407 549 613 703 85 842 79 928 56004 108 200 04 47 90 626 758 877 914 57276 427 72 99 510 618 63 792 847 87 953 70 58157 386 401 516 703 10 868 917 59173 299 318 468 84 554 614 705 60013 147 84 287 318 86 756 873 60 944 64 73 61077 240 348 454 57 692 712 830 952 62135 37 218 343 594 830 59 903 23 72 63081 277 308 19 22 47 71 402 568 703 40 64004 42 51 135 61 80 234 315 27 658 940 94 65104 73 232 368 80 524 639 793 99 66114 52 78 373 480 534 725 973 67028 122 83 230 360 424 58 82 86 685 799 922 30 94 68135 258 81 82 404 45 69 816 48 994 69058 85 172 217 59 83 85 542 615 52 55 737 803 14 966 70021 174 405 69 98 603 09 708 70 837 71048 206 88 392 480 551 79 759 78 835 963 72044 149 400 42 622 787 94 834 73176 83 242 358 614 79 735 870 85 918 74071 75 111 15 201 19 385 423 55 96 535 71 73 693 728 69 75210 469 509 24 720 67 947 54 76141 54 59 295 543 95 795 917 33 77034 150 71 95 409 541 819 24 935 61 79 78089 181 359 649 755 79106 66 222 44 64 427 506 98 634 750 853 55 70 914 45 90 80142 310 676 745 862 82 99 905 81062 181 96 300 33 94 851 81 96 919 97 82013 51 57 191 231 63 350 81 403 63 526 60 600 753 892 962 83014 72 179 223 346 587 702 78 803 45 77 946 79 94 84016 57 79 98 107 364 81 97 409 587 625 64 702 814 15 82 86 969 97 85141 367 556 711 41 822 95 998 86032 44 139 620 46 770 822 990 87071 117 219 72 93 464 564 623 87 940 76 88160 70 620 66 861 89208 43 73 372 77 690 768 90057 166 315 96 427 43 515 614 54 700 88 850 923 91090 170 433 56 549 55 740 85 849 51 952 97 92160 253 61 335 660 834 84 93024 30 206 22 25 354 455 579 631 877 930 94010 12 17 32 242 81 422 544 644 83 87 864 67 920 43 95017 35 86 145 99 358 513 628 752 71 813 966 96029 09 79 173 74 414 637 876 97012 78 266 376 78 560 6000 865 98054 80 205 57 484 92 519 32 672 723 59 949 99171 82 268 93 349 442 723 72 89 96 805 54 65 917

100009 201 34 62 320 69 717 53 833 101065 88 131 34 95 290 311 23 53 467 815 69 92 967 102039 42 105 639 991 103032 108 33 222 62 440 43 97 580 676 80 806 53 985 92 104018 62 68 263 301 45 437 651 805 907 105222 63 310 426 77 578 627 750 942 106038 51 117 29 73 265 409 12 13 533 654 79 107118 380 427 72 73 550 635 780 938 108014 103 83 255 421 515 656 720 804 30 109082 125 91 436 520 619 42 839 87 936

110229 41 324 411 560 90 782 910 42 111130 282 337 400 93 98 524 678 834 950 112210 79 488 511 86 729 58 858 77 917 113232 325 523 772 852 83

114118 32 355 484 516 62 95 851 97 941 83 95 115479 647 81 801 913 116027 49 185 217 300 53 82 91 621 749 117171 92 312 405 572 693 808 118140 237 558 81 683 712 897 914 50 119031 64 183 416 587 621 60 714 83 814 86 941 49 50

120074 114 222 647 97 718 901 121133 43 48 371 493 516 59 609 669 752 828 924 122010 16 45 127 39 83 244 417 866 123050 53 63 203 72 370 466 744 910 26 27 28 72 124022 156 57 267 323 62 412 56 88 593 703 12 813 27 960 125383 95 441 513 692 865 914 61 126030 112 54 64 209 589 668 79 81 725 69 98 915 127006 38 110 205 492 587 618 894 128093 252 437 568 732 908 129118 29 47 65 265 342 586 687 746 984.

130028 68 316 24 470 77 525 649 719 802 74 918 131079 120 55 90 202 27 63 325 65 508 20 641 711 864 906 50 132169 237 341 524 50 626 39 723 76 96 802 80 86 133096 259 327 527 640 89 703 13 890 916 33 65 134038 119 23 228 450 682 758 852 67 918 71 76 135230 49 60 334 79 786 836 136006 219 23 308 67 485 99 578 645 66 724 805 903 73 137520 52 734 56 138057 221 91 325 407 72 510 52 693 771 811 139023 60 123 200 12 319 815.

140020 23 129 75 235 39 326 56 434 549 672 729 835 957 141004 14 28 40 155 211 49 321 457 81 699 888 142107 27 50 292 96 392 439 96 580 836 55 915 49 93 143050 128 85 556 73 710 829 97 144093 243 64 316 95 611 44 145047 77 344 86 647 67 732 842 918 73 146032 76 181 263 346 519 601 02 704 47 845 908 37 88 147008 80 102 14 57 203 332 452 740 973 98 148114 219 34 94 318 27 78 440 535 46 756 806 76 959 81 149138 270 401 57 639 48 68 803 926.

150096 134 358 74 437 89 541 782 98 953 151094 124 265 315 58 76 416 666 152019 48 156 99 208 435 507 52 700 153052 421 691 714 62 843 85 154077 213 28 309 68 436 94 606 821 919 29 155023 32 342 70 76 426 41 581 646 80 96 954 156250 318 584 653 62 831 157096 118 69 85 98 234 84 414 41 81 530 604 53 778 817 911 26 158106 368 97 414 525 612 41 58 63 770 886 971 159154 81 297 455 592 640 733 74 97 802 944 70

160046 67 113 58 217 330 35 468 88 611 721 27 818 58 66 91 161037 38 40 116 213 75 458 549 58 601 91 752 962 162005 6 13 74 98 270 91 386 402 73 550 64 688 715 50 935 70 78 163147 248 312 463 583 617 57 67 728 860 91 164152 213 345 66 476 539 46 693 782 89 804 27 67 966 79 165146 68 257 69 424 36 94 528 723 69 82 824 166168 467 580 653 718 19 36 813 925 40 167002 34 139 273 359 90 400 19 27 629 844 998 168019 71 101 222 678 802 37 72 87 980 169013 33 36 94 245 66 564 828 41

170079 98 375 76 546 75 627 31 64 65 724 849 171037 46 99 189 350 412 611 53 85 825 70 172084 150 332 96 413 544 63 91 860 909 46 99 173043 324 79 95 548 66 631 68 959 174008 51 88 547 636 175073 116 52 212 33 393 545 873 176181 386 433 510 657 761 877 95 177041 110 275 76 341 77 623 776 96 831 41 58 71 949 178014 80 490 526 674 76 926 70 87 90 179226 326 68 79 91 404 8 767 825 919 79

180051 75 86 172 423 539 94 738 181146 452 525 63 82 92 646 867 982 182056 174 235 48 67 71 476 512 21 68 611 42 54 55 720 807 43 183109 20 57 367 95 511 603 730 919 184048 256 85 354 641 741 80 846

III-cie ciągnienie

Po 200 złotych

73 209 456 752 829 962 1148 222 526 604 887 2036 117 96 520 610 886 952 99 3380 88 417 78 612 72 711 436 287 88 324 67 5222 510 729 6262 716 32 860 971 7125 683 864 958 8235 387 430 9402 607 45 715 928

10629 11004 33 306 19 35 410 12008 274 361 473 13371 424 42 719 804 64 956 14139 527 844 905 15028 90 123 212 67 455 537 973 16147 80 363 427 759 17217 44 329 70 85 91 416 758 801 18161 82 406 807 963 19090 251 457 555 777 859

20090 553 766 841 936 21139 265 568 663 798 813 22273 305 481 536 53 696 805 44 79 23636 930 24207 564 941 25632 920 86002 3 421 629 863 27240 442 546 951 28018 140 214 397 672 29032 145 82 84 263 462 645 845

30033 298 611 759 860 945 21392 548 656 831 902 84 32486 88 514 742 82 887 993 33005 198 343 544 707 28 54 865 77 915 34000 333 553 600 95 35583 909 36463 826 37296 403 4 594 615 753 92 821 38182 534 628 85 721 60 89 864 39212 352 429 50 532 654 705 47 75 881

40091 250 362 659 734 46 861 988 41098 176 332 42018 217 371 462 567 629 31 61 780 897 43273 738 846 44581 745 970 45182 281 625 771 81 866 972 46037 63 81 338 77 962 47003 621 981 82 48063 336 446 503 619 73 822 49262 437 751 813 953

50128 70 482 99 596 755 51018 172 469 89 517 52025 30 125 78 547 797 53244 510 73 714 847 54224 352 449 584 752 832 55222 309 96 557 639 752 839 995 56623 77 57113 418 58 512 689 718 28 46 62 985 58025 249 311 98 803 21 906 39 59030 36 71 103 508 35 798 807 912

60629 61075 188 303 19 72 662 62085 183 741 818 95 63233 547 681 880 983 64079 308 462 95 614 23 26 733 65006 84 116 96 209 750 982 95 66587 614 86 884 67001 233 512 22 742 869 985 68019 76 361 419 625 31 93 952 69153 374 407 509 923 29

70558 623 739 60 71264 468 640 848 72 936 44 72030 80 877 73107 21 47 389 908 74108 368 505 612 860 927 75114 31 54 918

76061 232 330 589 896 77574 609 77 715 77 78545 808 973 79420 605 36 89 962

80171 366 736 81311 512 87 600 32 707 34 82147 431 775 984 83094 689 84308 657 820 83 987 85108 480 98 640 761 86039 148 387 700 856 929 87043 257 344 442 50 764 71 853 88489 571 681 911 89353 422 35 57 93 940

90242 440 597 744 807 92 91234 417 521 933 92001 24 322 563 663 95 838 39 93262 652 844 94405 90 632 82 918 95100 543 96051 213 17 304 789 961 62 97496 800 42 98327 65 488 761 93 939 99137 224

100026 289 406 72 780 812 34 101113 820 998 102046 225 750 892 921 103057 105 417 37 627 824 103175 90 442 46 47 576 84 646 823 105092 227 94 414 686 858 64 106342 511 945 107044 88 93 108 201 759 93 875 108179 318 531 711 35 109159 497 510 643 748 985.

110017 77 249 56 69 500 79 991 111458 79 112076 133 632 40 952 113734 88 848 73 114022 121 391 493 785 115102 438 535 53 960 77 116036 151 225 469 683 707 117058 621 707 881 118075 84 89 114 294 119321 94 413 605.

120164 439 586 655 844 121038 235 632 945 122188 297 328 454 123046 154 275 364 793 124231 125765 126637 127142 77 540 606 778 128052 491 506 671 866 97 937 129593 619 767 813.

130159 564 773 75 860 933 79 131066 237 46 599 929 132209 790 983 133043 351 83 569 77 735 822 963 81 134073 387 501 746 135554 94 857 948 136025 101 50 816 915 71 137040 490 503 79 752 925 138317 411 744 884 908 139022 310 59 444 53 786 878.

140546 65 603 900 80 141067 153 540 731 142215 31 65 388 143224 731 848 973 144066 219 94 322 145058 90 682 781 843 964 146030 66 120 147055 430 876 943 148283 669 789 149199 289 370 426 776.

150104 824 151088 179 507.

152009 161 304 572 620 153030 185 205 372 663 727 154004 80 238 826 54 75 979 155019 231 448 742 156022 131 306 565 640 944 157034 684 92 922 158066 767 919 87 159050 132 226 301 29 493

160024 115 96 565 664 69 161216 96 446 703 162315 674 93 776 913 163036 362 630 731 857 996 164360 503 165135 331 604 868 974 166072 128 298 329 429 78 556 786 167099 160 75 638 168753 814 169160 241 447

170326 637 755 63 831 42 968 171086 131 364 629 74 853 172119 383 715 26 173245 373 482 174144 232 324 47 67 175126 867 176393 550 177311 626 719 801 39 901 35 36 178112 462 708 811 966 179845 927 28 52 56

180028 188 249 560 698 181241 321 54 437 57 727 182087 123 368 74 517 691 894 183044 46 215 16 359 810 184054 269 80 618 34 912

IV-te ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE

Zł. 20.000 na Nr.: 23833

Zł. 10.000 na Nr. Nr.: 5044 25931 60478

Zł. 5.000 na Nr. Nr.: 7556 20589 178308

Zł. 2.000 na Nr. N.: 4087 10940 19472 23890 24732 30048 40139 69759 78323 92934 98 477 99879 102552 140650 140797 146460 147651 151290 153186

Zł. 1.000 na Nr. Nr.: 872 2788 10618 12916 13771 21205 24174 24245 35091 41917 45280 47888 62128 65366 65586 66709 67240 67917 71017 75731 78509 86418 87324 87668 92520 95323 99861 114758 119861 120068 120795 123480 123620 127530 134099 136602 137066 143221 145936 148255 164170 171366 175498 176214 171018 182042

Po 200 złotych

204 457 1000 15 170 221 469 2186 443 511 833 67 3007 107 208 434 625 719 4123 361 472 503 809 68 5007 462 663 874 6439 81 93 586 621 743 79 98 882 942 7099 151 339 73 729 8206 416 658 73 828 9000 119 286 315 35 89 764

10017 288 340 71 438 51 595 640 712 813 928 11048 257 744 941 12226 554 607 20 82 99 747 849 96 978 13083 177 306 768 934 15157 632 908 16227 63 424 649 863 17031 338 94 635 913 24 18269 642 757 19649 842

20301 852 60 932 21014 32 41 243 576 95 665 83 860 941 22348 72 425 649 799 23112 438 44 24045 194 246 617 922 25044 126 303 443 549 698 739 842 26100 85 301 12 95 510 82 729 27026 192 256 504 922 28104 217 35 368 726 35 918 19 29070 294

30082 131 250 89 351 530 682 749 52 31141 239 411 832 43 53 32135 503 54 33615 784 34306 681 969 35294 829 936 36360 37273 382 448 681

38050 198 224 75 774 76 876 39164 477 555 693 780 994

40003 51 234 525 57 604 12 87 41229 319 55 512 935 86 42027 37 73 664 797 857 64 43048 83 295 504 609 948 44136 251 574 692 787 807 45068 204 365 618 60 964 46099 143 53 782 982 47236 63 323 695 922 86 48305 49021 71 136 252 468

50189 369 57169 874 52066 401 581 679 884 85 999 53204 361 569 54067 277 627 746 843 55077 192 378 663 942 56006 23 253 576 57750 58296 330 85 677 59210 95 722 36 78 82 812

60285 302 41 574 749 863 990 61223 567 769 866 83 945 62214 50 550 669 786 63383 803 64297 380 713 47 65125 433 503 14 668 69 735 921 37 97 66206 891 67060 371 528 731 93 68428 58 858 92 69166 81 256 98

70055 87 604 87 731 97 815 71243 861 72020 196 242 567 643 892 951 73200 446 620 92 95 723 74065 302 91 565 81 90 879 960 75010 100 9 338 884

76319 37 77025 345 96 437 777 87 78053 63 78 105 286 391 653 71 854 79041 218 49 309 467 514 700

80000 14 278 81 595 709 72 81077 268 315 700 939 82452 509 612 882 901 64 83043 61 367 80 97 585 755 59 866 84194 475 84 663 781 936 85052 60 268 846 86011 160 343 57 577 87179 368 551 706 910 88180 211 24 455 760 843 89430 651 810 960

90047 69 371 539 658 99 91124 82 240 418 92228 399 443 700 910 93050 97 387 409 36 723 962 4149 211 96 616 69 825 95177 303 485 562 904 69 96132 216 372 936 97111 314 413 98093 290 449 743 889 99095 135 77 385 94 684

100018 346 422 726 101211 57 584 933 102456 804 103386 97 920 104058 331 492 538 841 105367 537 737 106481 551 628 107200 945 108052 223 410 109067 75 399 424 59 677 830

110566 687 111174 285 365 541 73 797 837 959 112066 223 71 434 43 560 601 716 54 915 113172 276 310 70 491 557 77

114348 457 712 115090 178 575 684 763 826 39 975 116102 38 70 444 76 671 775 896 117011 78 372 436 646 740 813 958 118969 119501 54 978

120183 258 90 511 646 814 121043 116 295 429 82 760 845 122240 351 510 84 627 87 744 884 921 69 123257 394 402 26 76 506 82 124193 274 787 860 125116 498 564 633 735 126084 195 227 87 452 76 127458 501 8 128152 317 496 993 129339 455 610 820 904 16

130353 708 131257 65 71 755 907 132031 248 300 43 133035 117 376 421 29 864 134216 63 364 760 951 135258 310 435 38 527 57 60 809 40 958 136257 486 526 748 137024 64 375 799 851 67 138049 148 139082 147 88 726 884

140695 706 816 76 141510 60 690 805 19 987 88 142242 718 57 856 948 143056 505 737 894 144141 269 727 63 145167 579 763 146084 302 414 26 706 827 57 957 147462 511 642 83 763 978 148124 301 531 56 778 149206 41 389 528 929

150021 340 413 562 670 710 869 78 994 151016 806 938

152026 68 168 393 531 78 860 153203 47 85 572 895 958 71 154249 616 63 76 155110 200 3 484 610 81 711 29 914 156024 85 204 395 506 938 157090 266 305 54 551 609 93 772 805 55 976 79 158020 85 222 423 591 931 80 159068 148 282 399 491 869

160025 31 385 96 687 161195 336 62 89 476 670 162075 197 265 337 595 739 81 964 163116 665 76 739 969 164048 192 404 21 87 559 936 165172 77 368 758 71 166507 749 861 64 167185 286 777 168080 233 493 750 169055 185 229 620 703 952

170055 171 289 312 558 617 18 744 90 171278 489 664 173472 174093 245 51 538 748 823 175064 138 581 87 711 52 803 999 176147 424 80 808 88 991 177057 356 85 639 811 57 178022 223 760 882 179123 60 462 791 98

180052 66 141 404 50 501 658 706 53 181001 116 372 486 973 996 182039 59 22 6314 412 753 62 943 183177 798 959 184315 547 75 803 18 70

Z całego kraju

ZJAZDY I KONGRESY LEKARSKIE.

W roku bieżącym odbędzie się w Polsce szereg zjazdów lekarskich. M. in. zapowiedziany jest VI zjazd mikrobiologów i epidemjologów polskich, który odbędzie się w Łodzi w czasie od 1 do 3 listopada rb. oraz VI ogólnopolski zjazd Towarzystwa Radjologicznego i Fizjoterapeutycznego, również w Łodzi w dniach 7 i 8 grudnia rb.

Ponadto lekarze polscy wezmą udział w kilku międzynarodowych kongresach lekarsko-naukowych, m. in. w międzynarodowym kongresie neurologicznym w Londynie w czasie od 29 lipca do 2 sierpnia, oraz w pierwszym międzynarodowym zjeździe gastro-enterologów w Brukseli w czasie od 8 do 10 sierpnia rb.

Na kongresie neurologicznym Polska po raz pierwsby uzyskała reprezentację oficjalną w osobie wiceprezesa kongresu prof. Orzechowskiego z Warszawy, który jednocześnie wygłosi referat na jeden z głównych tematów kongresu. W związku z międzynarodowym zjazdem gastro-enterologów zorganizowany został komitet organizacyjny na Polskę pod przewodnictwem honorowem prof. A. Gluzińskiego.

W obu tych kongresach wezmą udział lekarze ze wszystkich niemal państw europejskich.

ŻYDOWSKA JACZEJKA KOMUNISTYCZNA W WYŻSZEJ SZKOLE BUDOWY MASZYN.

Do wiadomości władz policyjnych doszło, że Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Studentów Żydów przy Wyższej Szkole Budowy Maszyn im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie uprawia działalność wywrotową. Po dłuższej obserwacji dokonano w lokalu Stowarzyszenia niespodziewanej rewizji, która ujawniła kompromitujące dowody wywrotowej działalności.

W szufladach biurek znaleziono nielegalną literaturę w postaci ulotek, broszur, okólników, odezw itp. Wobec takiego wyniku rewizji aresztowano cały zarząd Stowarzyszenia w liczbie 9-ciu osób oraz 7-miu członków tej organizacji.

Należy dodać, że zarząd Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy Studentów Żydów przy Wyższej Szkole Budowy Maszyn im. H. Wawelberga i S. Rotwanda występował pod egidą haseł sjonistycznych i lewicowych.

Aresztowani studenci zostali osadzeni w areszcie urzędu śledczego, gdzie pozostają do dyspozycji sędziego śledczego.

Dalsze śledztwo w toku.

GRANAT ZAMIAST MŁOTA

Mieszkaniec wsi Łosicze na Wileńszczyźnie Piotr Romańczuk od dłuższego czasu używał jako młotka znaleziony granat. Dnia 4 bm. manipulował Romańczuk tymże granatem przy reperacji wozu. Granat eksplodował i urwał Romańczukowi 2 palce prawej ręki oraz skaleczył mu brzuch. Przewieziony do szpitala państwowego w Głębokiem został poddany natychmiast operacji. Lekarze wydobyli z brzucha odłamki granatu. Stan Romańczuka jest ciężki.

UZBROJENIE LISTONOSZY PIENIĘŻNYCH.

W związku z ostatniemi napadami na listonoszy pieniężnych, poczta lwowska zaopatrzyła wszystkich listonoszy pieniężnych w rewolwery, pałki gumowe i gwizdki alarmowe.

WOLNE STANOWISKA SĘDZIOWSKIE.

Według ostatniego obwieszczenia o wolnych stanowiskach, wakują obecnie następujące urzędy: jednego sędziego apelacyjnego (Kraków), 5-ciu sędziów okręgowych (1 w Gdyni, 1 w Lidzie i 3 w Łodzi), jednego sędziego śledczego (Zamość), dwóch sędziów grodzkich (Olkusz i Skarszewy), oraz siedmiu kierowników sądów grodzkich (Kopyczyńce, Krzemieniec, Mizocz, Nieśwież, Potok Złoty, Zabłotów, Załoźce).

Dzień w Bydgoszczy

wtorek 14 maja

Kalendarzyk rzym.-kat.
Wtorek: Bonifacego — Środa: Zofji Wd.

— **Dyżur nocny aptek** do dn. 19 bm. włącznie pełnią: Apteka pod Aniołem, ul. Gdańska 65, tel. 33-85, Apteka przy pl. Teatralnym, ul. Marsz. Focha 10, tel. 19-62 i Apteka B. Tarasiewicza, ul. Orła 8, tel. 31-46.

— **Muzeum Miejskie** otwarte codziennie od 9 do 16, w niedzielę od 11 do 14. Obecnie w Muzeum wystawa obrazów Józefa Kidonia.

— **Muzeum Szkolne,** ul. Warszawska 25 I ptr. otwarta codziennie w godz. 9—12 i 15—18. Obecnie wystawa przyrodnicza, w przygotowaniu nowa wystawa.

Informator
dla przyjeżdżających do Bydgoszczy
Odjazd pociąg. z Bydgoszczy

(ważny od dn. 7. 10. 1934 r.).

Toruń—Warszawa: 2,37, 6,50, 8,05, 9,57 13,55, 15,30, 18,01, 19,58, 21,26, tranzytowy 23,16.

Tczew—Gdańsk—Gdynia: 0,40, (do Laskowic), 3,56, 5,50 (do Laskowic), 7,35, 12,13. 13,13, (do Laskowic), 17,17, 20,03, 20,10.

Kościerzyna—Gdynia: 8,13, 15,45.

Nakło—Piła: 0,01, 6,15, 10,49, 14,45, 19,46.

Unisław—Brodnica: 4,50, 8,11, 13,45, 16,10, 21,55.

Inowrocław—Poznań: 2,21, 3,50, 6,20, 11,45, 13,40. 18,10, 20,40, 22,25.

Wągrowiec—Poznań: 5,00, 10,32, 13,26, 18,54.

Inowrocław — Karsznice — Herby Nowe: 2,21, 13,40.

Restauracje i Kawiarnie

Restauracja i Cukiernia Berendt. Wyborowa kuchnia, wyśmienite ciastka.

Najlepsza okazja kupna:

A. Mikołajski, Pomorska 7, tel. 1444 wykonuje starannie garderobę męską i damską. Wybór materjałów czystej przędzy ang. stale na składzie. (2916

Z miasta

— **ZGODNIE Z ROZPORZĄDZENIEM pana Ministra Spraw Wewnętrznych i zarządzeniami władz lokalnych Bydgoszczy — wszystkie widowiska zostały na czas narazie nieograniczony odwołane. Teatr Miejski w Bydgoszczy, oraz wszystkie kina dziś i dni następnych nieczynne.**

— **Apel do wszystkich członkiń Organizacji Przysposobienia Wojskowego Kobiet do Obrony Kraju w Bydgoszczy.** Niniejszem zarządzam, by wszystkie członkinie O. P. K. d. O. K. przywdziały żałobne opaski z powodu śmierci I Marszałka Polski. Przewodnicząca (—) Krzyżanowska.

— **Legjon Młodych.** Zebranie żałobne z powodu śmierci Marszałka Piłsudskiego odbędzie się dziś dnia 14 bm. o godz. 19,30 w lokalu L. M. przy ul. Marsz. Focha 39.

— **Ze Stowarzyszenia Tow. Opieki nad zwierzętami.** Dnia 19 bm o godz 19 odbędzie się w sali Instytutu Rolniczego przy pl. Weissenhoffa odczyt dr. Michałowskiego z Poznania pt. „Rytualny ubój bydła".

— **Odwołanie imprez LOPP.** Zarząd Miejskiego Obwodu LOPP komunikuje, że z powodu ciężkiej żałoby narodowej odwołuje wszystkie imprezy programowe XII Tygodnia LOPP

— **Czyje zguby?** W Oddziale Porządku Publicznego Zarządu Miejskiego znajdują się następujące znalezione przedmioty: zegarek damski, 2 portmonetki z zawartością, 2 powłoczki, oraz części bielizny niemowlęcej. Prawo własności należy zgłaszać w urzędzie przy ul. Grodzkiej 25, pokój 19.

Z życia Jachcic

W sali p. Orczykowskiego na Jachcicach odbyło się przed kilku dniami **amatorskie przedstawienie,** urządzone staraniem miejscowych **Kół Związku Rodziny Rezerwistów.** Wykonawcy sztuki zasłużyli sobie na szczere uznanie licznych obywateli przedmieścia, którzy na wieczorek przybyli, to też nagrodzono ich rzęsistemi oklaskami. Specjalne uznanie należy się pp. **Gomólce, przewodniczącej Lewandowskiej, Kozłowskiej, Koteckiemu i Karmacińskiemu,** którzy niemało trudu włożyli w przygotowanie przedstawienia.

Po wystawieniu sztuczki odbyła się przy wypełnionej sali miła zabawa taneczna. Rolę gospodarzy pełni ku zadowoleniu wszystkich pp. **przew. Koła Lewandowska, kom. Kwasek i Eiscopowa.**

Imprezę Zw. Rodziny Rezerwistów na Jachcicach zaszczycili swą obecnością przedstawiciele Zw. Rez. i Rodziny **przewodnicząca Rady Pow. Rodziny Świątkowska i ref. wych. obyw. Montrymowicz.**

Z okazji tej organizatorzy składają serdeczne podziękowanie p. prezydentowi miasta za zezwolenie na bezpłatne wypożyczenie kostjumów, oraz p. Bessertowi za pomoc w organizacji imprezy.

Nabożeństwa żałobne

Jutro rano we wszystkich świątyniach odprawione będą nabożeństwa żałobne.

O godz. 10 odprawione zostanie nabożeństwo żałobne w Farze, na które Zarząd Miejski zaprasza przedstawicieli władz, urzędów, organizacyj i wszystkich obywateli.

Msza polowa

W środę 15 bm. o godz. 9,30 odbędzie się dla wszystkich jednostek stacjonowanych w Bydgoszczy, polowa msza św. na placu za Podchorążówką.

Po mszy św. defilada przed popiersiem Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Dowódca garnizonu zaprasza na te uroczystości żałobne całe społeczeństwo bydgoskie.

Zebrania żałobne komitetu BBWR

Jutro odbędą się o godz. 20 zebrania żałobne wszystkich komitetów BBWR. na terenie Bydgoszczy w lokalach komitetów.

Pierwszy komitet przy ul. Dworcowej nr. 6 zawiadamia, że dziś we wtorek odbędzie się zebranie dla kół III i IV, a jutro w środę dla kół II, V i VI.

Sędziowie i urzędnicy Sądu Okr. w hołdzie Marszałkowi

Z powodu śmierci I Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego odbyło się wczorajszego poniedziałku w godzinach południowych **żałobne zebranie** sędziów i urzędników Sądu Okręgowego i Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy, na którem oddano hołd świetlanej pamięci Budowniczego Polski przez powstanie i krótkie wspomnienie. Zebranie sędziów i prokuratorów odbyte pod przewodnictwem prezesa S. O. Plejewskiego postanowiło wysłać do Pana Ministra Sprawiedliwości i Prezesa Sądu Apelacyjnego p. Szyszko depesze kondolencyjne.

Zamiast depeszy kondolencyjnej

Z powodu zgonu I Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego p. Lidja ze Skarbek-Malczewskich Bernaczek złożyła w imieniu swojem i swoich córek w Administracji naszego pisma kwotę zł. 10 na Fundusz Obrony Państwa. Inicjatorem Funduszu Obrony Państwa był — jak wiadomo — Marszałek Piłsudski.

Odezwa do wszystkich Kół Związku Rezerwistów w Bydgoszczy

Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski nie żyje

Słowa te wywarły przygnębiające wrażenie w Narodzie Polskim. Głoszą one bowiem bolesną nad wyraz wiadomość o śmierci Pierwszego Marszałka Polski, Wielkiego tej Polski Budowniczego, z którego Genjuszu Polska cała i Naród Polski czerpał siłę żywotną i twórczą.

Dzisiejsza potęga Rzeczypospolitej — to owoc długoletniej pracy niepodległościowej Największego Bojownika o Wolność i mozolnej a celowej pracy Marszałka, tego Jedynego Kierownika Nawy Państwowej, który dobro Ojczyzny, szczęście Narodu Polskiego przenosił ponad wszystko, ponad własne zdrowie nawet, dla którego hasłem od zarania Jego życia był „Honor i Ojczyzna".

Śmierć Pierwszego Marszałka Polski pokrywa łażobą cały Naród Polski. My, rezerwiści, wychowankowie Nieustraszonego Wodza Armji Polskiej, tem boleśniej odczuwamy niespodziewany a przedwczesny zgon Pierwszego Marszałka Polski, bo z Marszałkiem złączyły nas nierozerwalne więzy trudu i znoju wojny, Jego Wielkie Zwycięstwo nad przeważającym wrogiem i to Jego nas umiłowanie.

Hiobowa ta wieść niech nas rezerwistów pobudzi do walnego przyczynienia się w kontynuowaniu tych wszystkich dążeń i zamierzeń Pierwszego Marszałka Polski, których z powodu przedwczesnej śmierci zrealizować nie zdołał, a których zrealizowanie powierzył swoim następcom.

My wszyscy rezerwiści korzmy się dzisiaj u stóp prochów Wielkiego Wodza, składając hołd Jego Twórczej Pracy około Wskrzeszenia Wolnej, Niepodległej i Potężnej Rzeczypospolitej

Za Zarząd Grodzki i Powiatowy Związku Rezerwistów w Bydgoszczy
(—) Bessert, komendant. (—) Schlenk, prez.

Za Zarząd Rady Powiatowej Rodziny Rezerwistów
(—) Kinecka, sekr. (—) Świątkowska, przew.

Bydgoska młodzież pracująca ślubuje

pracą rąk młodego pokolenia realizować wielki testament Marszałka Piłsudskiego

W dniu wczorajszym Organizacja Młodzieży Pracującej w Bydgoszczy wydała do swoich członków i sympatyków O. M. P. następującą odezwę:

Młodzieży!

Dnia 12 maja zmarł Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski. Opuścił nas niespodzianie Wódz nasz, który nas tak miłował, ale zostawił nam swój testament „Polska musi być pierwszą potęgą świata" i złożył to w nasze ręce, w ręce młodych. Czyż my młodzi zawiedziemy nadzieje naszego Dziadka?

Nigdy!!!

Obywatele! W nasze ręce złożył ufnie Marszałek swe idee, za które walczył i cierpiał. My Organizacja Młodzieży Pracującej, która będzie wykonawcą woli Wodza nie cofniemy się przed niczem aż wola Jego będzie wypełniona. Naszemi rękami udowodnimy wszystkim, że ziarno rzucone przez Niego padło na dobrą glebę.

My młodzi wzniesiemy Mu pomnik, który przetrwa tysiące lat, a pomnikiem tym będzie Wolna, Szczęśliwa i Potężna Polska.

Marszałek umarł, ale dla nas żyć będzie wiecznie.

Więc do pracy Obywatele, do pracy w Imię Tego, który nas tak miłował.

Organizacja Młodzieży Pracującej w Bydgoszczy.

Twórzmy skrzydlatą pomoc armji!

Niejeden z obywateli nie zdaje sobie sprawy, jakim **ważnym czynnikiem jest gołąb pocztowy.** Wykazała to wojna światowa, gdy na polu walki wśród huku potężnych dział wszelka korespondencja została zerwana i nie było żadnego porozumienia z pierwszą linją, wówczas gołąb pocztowy był tym łącznikiem, który niespostrzeżony przez nieprzyjaciela dostarczał wszelkie wiadomości kierownictwu sztabu, przyczyniając się do zwycięstwa armji. To też po wojnie światowej wszystkie państwa a szczególnie Niemcy, mając wszelkie doświadczenia ze sprawności gołębi pocztowych, organizują hodowlę gołębi pocztowych na wielką skalę. Tak samo Polska nie może w tym kierunku pozostać wtyle i stworzyć musi armję pomocniczą gołębi pocztowych. Co prawda, posiadamy już szereg organizacji, które hodują i ćwiczą gołębie pocztowe dla celów wojskowych, ale niestety nie mają one poparcia wśród szerokich rzesz obywateli.

Pomimo, że gołąb pocztowy chroniony jest przez ustawę o gołębiach pocztowych, to przez nieświadomość, względnie też złośliwość jednostek bywa często pozbawiony wolności, albo zastrzelony.

Hodowcy Gołębi Pocztowych z Okręgu Bydgoskiego zrzeszeni w I Grupie Lotowej Bydgoszcz w miesiącu maju rozpoczynają ćwiczenia gołębi pocztowych i apelują do wszystkich obywateli, by w razie przybłąkania się jakiegokolwiek gołębia pocztowego oddali go w komisarjacie P. P. lub w Towarzystwie wzgl. też ażeby nakarmili, napoili, a następnie wypuścili gołębia takiego na wolność.

Z życia 4 Koła B. B. W. R. w II. Komitecie

Dn. 7 bm. odbyło się w Strzelnicy zebranie członków **4 Koła B. B. W. R. w III Komitecie dzielnicowym.** Zebranie zagaił prezes **p. kierownik Zawadzki,** który też obradom przewodniczył. Interesujący i aktualny referat p. t. **„O właściwe oblicze kulturalne Bydgoszczy"** wygłosił p. Malec. Referat przyjęli zgromadzeni z żywem zainteresowaniem.

W dalszym toku obrad prezes p. kier. Zawadzki przedstawił sprawy związane z życiem gospodarczem naszego miasta. W przemówieniu swem prelegent wykazał, iż gospodarka miasta jest obecnie oparta na realnych podstawach, jest zdrowa i celowa, to też spodziewać się możemy, iż najbliższe już lata przyniosą nam zupełne wyrównanie budżetowe. W dyskusji nad poruszonym tematem przemawiali pp. Malec, Czech i inni.

W wolnych głosach poruszono szereg bolączek przedmieścia kujawskiego, w sprawie których Zarząd postanowił poczynić starania u władz miejskich, w przekonaniu, iż w obecnym sezonie prac w terenie — Zarząd Miasta przeprowadzi również nieodzowne naprawy na Rupienicy.

„Sport" na ulicy

Wiosna! Ciepło! W góry, w góry, miły bracie! Na Szwederowo!

Ach, jak tam rojno! Bo i ludzie mieszkają tam, jak w ulach i nawet po kilka rodzin w jednym pokoju. Nie dziw więc, że gdy tylko słonko dobrotliwie zagrzeje, wszystko, co żyje, wylega na ulice. Szczególnie dzieci — młodzież-chłopcy. Ulica jest ich domem, szkołą — wszystkiem. Tu ich życie, tu ich raj. Ulica do nich należy, a oni do ulicy. Cóż ich obchodzą przechodnie! Grunt, że zdobyli gdzieś piłkę — może być nawet uszyta ze starych pończoch, czy innej garderoby — i dalejże kopać. Obojętne, czy w piłkę, czy w wystające „kocie łby", czy nawet w nogi przechodniów. Byle kopać, byle by był ruch i uciecha. Może być gra w piłkę nożną i ręczną, może być palant. To też świetna gra. O kije nie trudno. Jest płot, są sztachety, są więc kije. Nie potrzebują być ciosane. Temi też można kropić. Ach i to jak pięknie! A ile to emocji, gdy piłka „ladaco trochę zboczy" i „bęcnie" w szybę! O głowy przechodniów tu nie chodzi. Niech nie przeszkadzają w pięknej i pożytecznej zabawie!

Lubię tę młodzież. Jest pełna życia i energji. Lubię jej radość i łobuzerski hart. Jej skromności wymagań do radości życia i jej entuzjazmu potrzeba nam wszystkim. Ludzie przeintelektualizowani to zwykle najgorsi malkontenci, ludzie najbardziej niezaradni, potrafiący tylko krytykować, dużo gadać, narzekać i siać niezadowolenie. A przecież chodzi o to, aby wziąć to życie jak piłkę i dalejże naprzód — naprzód z werwą do bramki. Kto pierwszy strzeli goale, ten lepszy. Precz z przeintelektualizowaniem, które odbiera ludziom energję i zdolność do czynu! Niech żyje entuzjazm i radość życia!

Ale niech chłopczyska nie kopią nóg przechodniów i „kocich łbów", niech nie wybijają szyb i nie tamują ruchu na ulicach! Dajmy im jakieś place, jakieś boiska! Oni nie są wymagający. Wystarczy zwykłe wolne miejsce. Może przy tem być jakiś krężnik, jakaś belka do ćwiczeń równowagi, jakieś drążki, a będzie dużo radości i pożytku dla społeczeństwa, bo młodzież będzie wolała nawet najprostsze boisko niż niebezpieczną i niezdrową ulicę. **(ro.)**

Józef Brzeziński posiedzi

W dniu wczorajszym przed sądem w Bydgoszczy odpowiadał wielokrotnie karany już złodziej i słynny w Bydgoszczy **„opiekun rowerów" 21-letni robotnik Józef Brzeziński** pod zarzutem dokonania dwóch dalszych kradzieży. Brzeziński odpowiadał za kradzież na szkodę **p. Alojzego Dobrzyńskiego,** któremu skradł rower z ul. Parkowej, oraz za kradzież roweru na **szkodę p. Eugenjusza Gabryla.**

W wyniku rozprawy sąd ogłosił wyrok skazujący Brzezińskiego jako notorycznego i niepoprawnego złodzieja na półtora roku bezwzględnego więzienia; a ponadto na osadzenie przez przeciąg 5 lat w domu pracy przymusowej.

Przemysł meblarski był i musi być chlubą Bydgoszczy

Piękna inicjatywa urządzenia wystawy meblarskiej

Z inicjatywy Sekcji Kulturalno - Oświatowej przy Radzie Grodzkiej BBWR odbyło się w końcu ub. tygodnia w sali Rady Miejskiej Bydgoszczy zebranie Komitetu organizacyjnego Wystawy meblarskiej.

Zebranie zagaił sekretarz Rady Grodzkiej p. **F. Jaworski** podnosząc, że wystawa ta ma ożywić przemysł i rzemiosło meblarskie nietylko w kierunku gospodarczym ale i artystycznym. Następnie p. prof. Wrzoś wygłosił doskonale opracowany referat o meblarstwie.

„Bydgoszcz jest ważnym ośrodkiem życia gospodarczego i kulturalnego w Polsce, w którem skupia się cały szereg gałęzi przemysłu o wielkim zasięgu wpływów i wielkich możliwości działania. Mało ludzi w Polsce, a nawet i w Bydgoszczy wie o tem, że miasto nasze ma **wspaniale rozwinięty przemysł, rzemiosło artystyczne, którego gałąź największa prawie t. j. meblarstwo stoi najwyżej, a w okresie wysokiej konjunktury wykazywało niezwykłą ekspanzywność i było czynnikiem dobrobytu szerokich mas rzemieślniczych pracujących w tym dziale.** To rzemiosło artystyczne wnosi z sobą w teren nietylko wysoki wolar gospodarczy, ale nie mniej ważne wartości kulturalne.

W Polsce Odrodzonej po wielkich spustoszeniach wywołanych wojną, wszelkie rodzaje rzemiosła znalazły doskonałe warunki rozwoju, do czasu, gdy wszechpotężny kryzys rozszalał nad światem. Weźmy np. Bydgoszcz. Rozwój tut. przemysłu i rzemiosła artystycznego datujący się jeszcze z okresu zaborczego, a postępujący w szybkiem tempie i z wielkim rozmachem aż do czasu nieszczęsnego kryzysu jest **prawdziwą chlubą naszego miasta.** Szczególnie meblarstwo, ten bodajże czy nie najtrudniejszy dział wytwórczości wymagający dużej umiejętności i przygotowania fachowego łącznie z poczuciem estetycznem jest **czynnikiem wysoce dodatnim w bilansie wartości kulturalnych Bydgoszczy.** Wszak w tych licznie rozsianych na terenie miasta warsztatach produkuje się dobra materjalne, bez których życie dzisiejsze człowieka jest nie do pomyślenia. W domu, w kawiarni, w teatrze i w sklepie, w biurze czy w urzędzie — wszędzie mamy do czynienia ze sprzętem. **Od kołyski aż do grobu one nam towarzyszą.** Ci rzemieślnicy i wytwórcy narzucają nam wygląd naszego otoczenia i zmuszają nas do przebywania wśród sprzętów, będących produktami ich rąk, ich myśli i umiejętności. I nie będę daleki od prawdy, jeśli powiem, **że pośrednio nawet wpływają na nasze usposobienie, humor, radość życia, które wynikają z przyjemności i przebywania w ładnie i gustownie umeblowanem mieszkaniu.** Ładny mebel zrobiony w myśl zasad i prawideł estetyki pobudza poczucie estetyczne i smak szerokich rzesz społeczeństwa, **zły natomiast sprzęt, brzydkie urządzenie to poczucie estetyczne zabija.**

Zdajemy sobie doskonale sprawę z tego, że nie można siedzieć z założonemi rękoma i wyczekiwać zbawienia, które znikąd nie przyjdzie. **Chorobie, która ma różne lokalne cechy i odmiany trzeba przeciwdziałać z całą energją.** Trzeba tylko się zabrać umiejętnie do rzeczy. Umiejętnie, powiadam, z rozwagą, bo **kryzys w Polsce na specyficzne podłoże i w niektórych dziedzinach a chociażby, w dziedzinie, którą dziś specjalnie omawiamy t. j. w przemyśle artystyczno - meblarskim czyni spustoszenie powyżej normy zaobserwowanej gdzieindziej.**

Otóż, czy mamy przypatrywać się z założonemi rękoma na to konanie i mówić sobie, że nas to nic nie obchodzi? Czy wolno społeczeństwu przechodzić obok tych rzeczy z obojętnością? Sądzę, że nie, bo **upadek jakiejś dziedziny wytwórczości, która daje egzystencję tysiącom ludzi, czy prędzej czy później odbija się ujemnie na nas. W imię więc własnych interesów pomóżmy i przyczyńmy się do rozwoju przemysłu meblarskiego w Bydgoszczy.**

Wejrzyjmy nieco poza granice Bygoszczy i zobaczmy co dzieje się w innych ośrodkach? Otóż spostrzeżemy, że **mimo kryzysu wszędzie wre praca organizacyjna, wszędzie ruch i wszędzie gorączkowe poszukiwanie leków na zastój i to z wynikami naogół dodatniemi.** Czy wobec tego Bydgoszcz miałaby pozostać w tyle? Czy ma może brak fachowców, którzy nie potrafią działać? Otóż nie! Przeciwnie stwierdzić można fakt, że **mamy w Bydgoszczy pierwszorzędne siły fachowe o wielkiej rutynie w dziedzinie zbytu swoim produktami.** Z Bydgoszczy szły meble zagranicę, do Gdańska i do Niemiec, szły do Łodzi i Warszawy. Mimo to zaistniały warunki, że ten przemysł upadł poniżej norm kryzysowych ogólnych. Sądzę, że przyczyn jest kilka, a jedną z nich to **brak odpowiedniej organizacji naszego przemysłu mebl. artyst.,** drugą to **brak reklamy,** trzecią jest **nieodpowiednie podejście do klijenta,** czwartą to **brak odpowiednich wzorów mebli itd.** Najważniejszą rzeczą jest to **odpowiednie podejście do klijenta.**

Narzuca się zaraz pytanie, **czy są w Bydgoszczy warunki i widoki rozwoju stolarstwa artystycznego?** Odpowiedź wypada po zbadaniu wszelkich warunków i możliwości, nawet u pesymisty, dodatnio pod rygorem spełnienia wszelkich warunków, o których wspomniałem poprzednio, z tym dodatkiem, że jeżeli chodzi o sam typ i wzory mebli to **konieczna jest współpraca przemysłu meblarskiego z polskim światem artystycznym, bo to jest kardynalnym postulatem powodzenia tej akcji.** My nie mamy niestety dotychczas **odpowiedniego typu polskiego mebla nowoczesnego,** który odpowiadałby naszym wymaganiom estetycznym i naszym środkom materjalnym, a **tego sam przemysł meblarski nie wytworzy.**

Dzisiejszy egoizm jaki święci orgje w życiu jesdnostek, grup i całych narodów jest jedną z najpoważniejszych przyczyn niedoli gospodarczej bo na nim wyrastają najgorsze chwasty zanieczyszczające życie społeczne. Trzeba już raz z któregoś miejsca to błędne koło, w którem się obracamy przerwać i **zakrzątać się nad rzetelną pracą.** Dość już defetyzmu. biadania i wyciągania ręki do rządu, od którego się żąda dziś najprzeróżniejszych wprost świadczeń i na barki którego — taka już w społeczeństwie zapanowała nieszczęsna tendencja — staramy się zrzucić najmniejszy nawet ciężar troski i kłopotów osobistych. Państwo ma nas nietylko niańczyć ale i gotowe gołąbki podawać a my mamy pozostawać w leniwym błogostanie.

To też Sekcja Kulturalno - Oświatowa przy Radzie Grodzkiej BBWR w Bydgoszczy, która postawiła sobie za cel poruszanie i omawianie całego szeregu zagadnień związanych z życiem kulturalnem jako też występujących równolegle, i życiem gospodarczem — postanowiła **wystąpić z inicjatywą,** która może mieć doniosłe znaczenie dla tut. przemysłu i rzemiosła artystycznego. Inicjatywa ta idzie w tym kierunku, ażeby **stworzyć takie warunki, które dałyby zatrudnienie i możność egzystencji rzeszom fachowców rzemieślników, a tem samem przyczynić się do gospodarczego podniesienia miasta na tym odcinku.** Środki do tego wiodące to rozpisanie konkursu na typ mebli polskich odpowiednich do wymagań nowoczesnych, które przy pomocy całej prasy polskiej ma zainteresować wszystkich artystów i projektodawców. W wyniku konkursu spodziewamy się zebrać duży materjał do stworzenia zamierzonego typu mebla, które to projekty byłyby wykonane przez tut. rzemieślników. Po tym pierwszym etapie nastąpiłby etap drugi — realizacja naszych projektów, mianowicie zorganizowania **wystawy wyprodukowanych mebli konkursowych.** W następnym etapie ułożono warunki konkursu i ustalono nagrody za **wyróżnione projekty,** poczem ukonstytuował się Komitet organizacyjny wystawy. Po rozpisaniu konkursu a następnie jego rozstrzygnięciu, co wedle naszych projektów stanie się z początkiem września najpoważniejszą i najwięcej umiejętności wymagającą pracą, będzie urządzenie samej wystawy, gdyż od niej w dużej mierze będzie zależało powodzenie naszej akcji.

Jest rzeczą zrozumiałą, że sam Komitet, który reprezentuje tu czynnik społeczny **musi być oparty z jednej strony o sam przemysł meblarski** jako najbardziej w danym wypadku zainteresowany, **a z drugiej o samorząd,** z urzędu niejako, gospodarczy, a więc sferę rzemieślniczą, czy przemysłowa, pozatem samorząd miejski, który z natury rzeczy musi dopomóc w realizacji tych zamierzeń idących po linji rozwoju miasta, a wreszcie o zainteresowanie najszerszych warstw społecznych tem zagadnieniem, która da tej pracy najsilniejszego waloru".

Nad referatem p. prof. Wrzosia potoczyła się ożywiona dyskusja, w której zabierali głos pp. radca E. Kalita z ramienia władz miejskich, dr. Wiecki, cechmistrz Szczepański i inni.

Wszyscy mówcy wypowiedzieli się za inicjatywą Sekcji Kulturalno - Oświatowej, podnosząc z uznaniem, że Wystawa przyczyni się niewątpliwie do ożywienia tej gałęzi przemysłu, który przeżywa dzisiaj b. dotkliwy kryzys.

OMP dziękuje

Odzew pracy „ompiackiej" w Zw. Maszynistów

Z Naczelnictwa Okręgu Org. Młodzieży Pracującej otrzymaliśmy poniższe:

Organizacja Młodzieży Pracującej jest jedną z nielicznych organizacyj opierających się na własnej tylko pracy, nie żebrzącej o wsparcia i subsydja. Pozostawiona sama sobie przechodzi nieraz ciężkie chwile w walce o fundusze. Podobnie toruńskie Ognisko OMP'u będące jeszcze w stadjum rozwoju jest zmuszone od samego początku swego istnienia borykać się z brakiem pieniędzy. Ale od czego zaradność i fantazja „Ompiaka". Zdobywaliśmy więc potrzebne fundusze własnym pomysłem, wysiłkiem i pracą, sami, bo jeśli zwracaliśmy się do społeczeństwa, to jedynie w tym celu, aby nas ono poznało, aby usłyszeć to co o nas mówią, słowa krytyki, aby usłyszeć „echa" naszej pracy.

I doczekaliśmy się tej radosnej chwili... I co znamienniejsze, nie skądinąd pada odzew naszego: „Cześć pracy" jak tylko od tak samo jak my szarych ludzi wytężonej pracy, od nieznanych bojowników potęgi państwa.

Związek Maszynistów PKP Toruń, zebrał na cele toruńskiego Ogniska OMP 62,60 zł. Nie chodzi w tym wypadku o samą kwotę — która dla nas stanowi bardzo poważną sumę i przyczyni się do dalszego rozwoju Ogniska — ale chodzi o sam fakt tego czynu, o fakt zaufania jakiem nas darzy starsze, a bratnie ciężką pracą fizyczną społeczeństwo. I nikt inny, a właśnie oni, wżyci w wytężoną pracę, oni, wśród których wielu walczyło w okopach o wolność, którzy teraz w wolnej niepodległej Polsce prowadzą dalej niebłyskotliwą znojną i twórczą walkę, oni dają nam, swym następcom dowód zaufania i uznania.

My „Ompiacy", ze swej strony zapewniamy Was Obywatele, że nie zawiedziecie się na nas, że iść będziemy dalej wytrwale po linji naszych założeń ideowych, które w twórczej pracy widzą podwaliny mocarstwowości państwa i dobrobytu społeczeństwa. Tą drogą składamy Wam nasze najserdeczniejsze podziękowania za zaufanie i za pomoc pieniężną.

p. o. Naczelnika Okręgu (—) J. Krupka

Nieznani złodzieje okradli bydgoskiego lekarza podczas snu

Przez otwarte okno do parterowego **mieszkania p. dr. Dziembowskiego w Bydgoszczy przy ul. Śniadeckich** dostał się onegdajszej nocy nieznany złodziej, który uwijając się **na wzór „człowieka-muchy" pomiędzy śpiącymi domownikami, skradł szereg cennych przedmiotów łącznej wartości około 1.000 zł,** poczem ulotnił się, nie obudziwszy nikogo. Łupem czelnego sprawcy padły m. in. 2 zegarki srebrne, męski złoty zegarek, srebrna dewizka, srebrny łańcuszek i okulary.

Wyczynem nieznanego akrobaty zainteresowały się władze policyjne.

Stan wody w Wiśle

Poziom wody w Wiśle i jej dorzeczu wynosił w dniu 13 maja o godz. 7 rano:

W Krakowie (—2,58) —2,63; w Nowym Sączu (Dunajec) (1,13) 1,18; w Przemyślu (San) (—1,84) —1,93; w Zawichoście (1,43) 1,43; w Warszawie (1,22) 1,99; w Wyszkowie (Bug) (0,75) 0,74; w Pułtusku (Narew) (1,53) 1,44; w Płocku (1,25) 1,22; **w Toruniu (1,43) 1,39; w Fordonie (1,53) 1,47; w Chełmnie (1,28) 1,20; w Grudziądzu (1,63) 1,55; w Korzeniewie (1,78) 1,69; w Piekle (1,04) 0,95; w Tczewie (1,14) 1,07; w Einlage (2,28) 2,30; w Schiewenhorst (2,42) 2,46.**

W nawiasach podajemy stan wody z poprzedniego dnia.

Temperatura wody wynosiła o godz. 7-ej rano w dniu 12 bm. 11,4 st. C. a w dniu 13 bm. 11 st. C.

Temperatura powietrza wynosiła w dniu 12 bm. o godz. 7-ej rano 11 st. C., a w dniu 13 bm. o tej samej godzinie 5 st. C.

Kierunek wiatru: północno - wschodni.

ALICE DE PAYER — Przekład Karola Forda.

Król Stanisław Leszczyński

11) **Powieść historyczna**

— Ach! A widzi pan! — krzyknął książę tonem triumfującym, zwracając się do hrabiego de Tessé.

Hrabia skłonił się w milczeniu.

— Chodzą nawet słuchy — dodała panna de Clermont — że intryga ta miała bardzo trudny początek...

— Ach, opowiedz nam to koniecznie, droga siostro! — wtrącił książę Burboński, ciesząc się w duchu zgóry w oczekiwaniu intymnych szczegółów.

— Mówią, że Jego Królewska Mość był przedmiotem licznych szturmów...

— Zanim sam przypuścił szturm? Ach, to naprawdę zabawne! — wykrzyknął książę ze śmiechem. — Ależ, drogi Tessé, nie róbże tak tragicznej miny... To wszystko jest bardzo zabawne!...

— Wasza wysokość pozwoli, że będę innego zdania. Wyczuwam w tem wszystkiem jakąś intrygę, utkaną niewidzialną ręką, która zacieśnia się dokoła króla, a może nawet dokoła monarchji...

— O! Oooo! Co za wielkie i niebezpieczne słowa! I to wszystko dlatego, że Jego Królewska Mość nieści wdzięki, które zezwalają na to zresztą dość ochotnie...

— I tak, i nie, Wasza Wysokość. Należy wyżej sięgnąć! Któż to tak niezręcznie poradził naszej pobożnej i uroczej królowej...

— Ma pan na myśli ową odmowę wypełnienia „obowiązku małżeńskiego", która tak rozbawiła cały dwór kilka dni temu? Biedaczek — król! Wyszedł od królowej — tak przynajmniej opowiadają; sam tego nie widziałem, gdyż było to o trzeciej w nocy, ale tutaj wszystko się wie — wyszedł więc, powiadam, z zaczerwienionemi oczyma i mocno zagniewany. Mówił podobno, że nie narazi się więcej na podobny despekt.

Panna de Clermont, którą mocno zastanowiły słowa pierwszego giermka królowej, wróciła się ponownie do rozmowy:

— Drogi bracie, pan de Tessé ma rację. Przypominam sobie teraz, że w przed dzień tej katastrofalnej nocy, królowa Marja przyjęła u siebie, ulegając namowom ambasadora **rosyjskiego, jakiegoś** angielskiego magnata, który przejeżdżał przez Paryż. Nie wiem dlaczego, ale ten Anglik wcale mi się nie podobał. Królowa opuściła salę audjencjonalną bardzo rozgorączkowana.

Księżniczka chętnie opowiedziałaby jeszcze więcej, ale książę Burboński, niezdolny do zajmowania się dłużej przedmiotem nie dotyczącym go bezpośrednio, położył kres jej wynurzeniom, mówiąc:

— Ach, gdyby nasza siostra nie popełniła szaleństwa i nie wzgardziła tronem francuskim dla klasztoru, to wszystko nie miałoby miejsca! W naszej rodzinie kobiety są mądrzejsze...

— I... mniej cnotliwe — mruknął nowy przybysz, którym okazał się książę de Gesvres, jeden z najlepiej wtajemniczonych w zakulisowe życie króla.

— Drogi książę, pan chce prześcignąć d'Antin'a — odrzekła bez gniewu panna de Clermont.

— A cóż takiego d'Antin uczynił, o pani?

— Jakże to? Zapomniał pan o jego sławetnej mowie na ślubie Jego Królewskiej Mości? Powiedział przecież w obecności całego dworu, że tutaj obecny **książę żądał tylko cnoty od królowej** podczas gdy mógł przecież podsunąć mu jedną ze swoich sióstr...

Książę Burboński zaśmiał się wymuszenie.

— Właściwie to prawda! A ty, droga siostro, szepnęłaś wówczas tak głośno, aby wszyscy usłyszeli: „D'Antin bierze widocznie moje siostry i mnie poprostu za k....!"

Pan de Gesvres przybrał poważną minę:

— A, droga pani superintendentko dworu królowej! Prawdopodobnie nie nosiłaby pani tego tytułu pod rządami nieboszczyka króla

— Chwała Bogu! — wykrzyknęła panna de Clermont z zapałem. — Przedewszystkiem w owym czasie nie było już królowej, dwór był ponury i bez życia, król zestarzał się, a poza tem była przecież niejako prawowita metresa, plącząca się w swoich przemówieniach i najbardziej w świecie lękająca się przeciągów!...

— Zlituj się, droga siostro, cóż za obraz! co za obraz! Jako malarka jesteś poprostu niezrównana! — mówiąc te słowa, książę Burboński zmrużył ironicznie powiekę nad swem jedynem okiem co sprawiło, że twarz jego stała się jeszcze bardziej odrażająca, niż zazwyczaj.

(Dalszy ciąg nastąpi).

Nowy rozkład jazdy

Ważniejsze zmiany

Ważniejsze zmiany zajdą w nowym rozkładzie jazdy na następujących linjach i odcinkach:

Na linji Warszawa — Kraków dotychczasowe pociągi pośpieszne Nr. 5 i 6 wieczorowe z Warszawy i Krakowa oraz pociągi osobowe [illegible]ne Nr. 13 i 14, biegnące przez Częstoch[illegible] — Ząbkowice, będą prowadzone przez Radom — Kielce, drogą krótszą o 44 km. W ten sposób przejazd w tej komunikacji będzie krótszy. pociągami pośpiesznemi o 15—22 min, a pociągami osobowemi o 50—62 min. Na tej nowej magistrali, niezależnie od pociągów miejscowych, kursować będzie 3 pary pociągów bezpośrednich z odjazdem z Warszawy — pociągu osobowego o godz. 0,05 z bezpośredniemi wagonami sezonowemi do Rabki, Nowego Sącza, Krynicy i Zakopanego, pociągu osobowego o godz. 9,75 z wagonami do Krakowa i pociągu pośpiesznego o godz. 18,23 z wagonami sezonowemi do Krynicy, Zakopanego i Sambora przez Iwonicz — Rymanów; przyjazd do Krakowa na godz. 7,00, 17,15 i 23,37 W kierunku odwrotnym odjazd z Krakowa pociągu osobowego o godz. 7,35 z wagonami z Krakowa pociągu pośpiesznego o godz 17,40 z wagonami z Krynicy i Zakopanego i osobowego o godz. 23,57 z wagonami sezonowemi z Krynicy, Zakopanego, Rabki i Sambora przez Iwonicz — Rymanów; przyjazd do Warszawy na godz. 14,25, 22,55 i 6,45

Pociągi sezonowe przyśpieszone Nr. 11 i 12 Warszawa — Krynica / Zakopane zostaną utrzymane w trasie dotychczasowej przez Koluszki — Ząbkowice ze względu na duży udział Łodzi w tej komunikacji (odjazd z Warszawy 22,20 przyj. do Krynicy 9,05, do Zakopanego 8,13; odjazd z Zakopanego g. 21,10 z Krynicy 19,45, przyjazd do Warszawy o godz. 8,10.) Przebieg tych pociągów będzie bardzo znacznie skrócony: w komunikacji z Krynicą o 66—160 min.; w Zakopanego o 98—128 min. Ze względu na potrzeby komunikacji Łodzi z Krakowem i Podhalem i odwrotnie przewidziane zostały 3 pary pociągow Ząbkowice — Kraków jako łącznikowych do i z 2 par pociągów pośpiesznych międzynarodowych oraz 1 pary nocnych pociągów osobowych Warszawa — Katowice — Cieszyn / Głębce.

Na linji Warszawa — Lwów ustalone zostały trzy drogi: a) pociągami osobowemi przez Lublin — Rejowiec — Rawa Ruska (z odj. z Warszawy Gł. o godz. 8,10 i 19,05, przyj. Lwów 19,55 i 6,55; odjazd Lwów 7,29 i 21,37, przyjazd Warszawa Gł. 19,35 i 9,20).

b) pośpiesznemi pociągami południowemi przez Lublin — Rozwadów: (odjazd Warszawa Gł. 15,30, przyjazd Lwów 23,35; odjazd Lwów 15,10, przyjazd Warszawa Gł. 23,10) i

c) nocnemi pociągami pośpieszemi przez Radom — Skarżysko — Rozwadów (odjazd Warszawa Gł. 23,05, przyjazd Lwów 7,15; odjazd Lwów 23,40, przyjazd Warszawa Gł. 7,34). Przebieg pociągów pośpiesznych przez Lublin, Rozwadów został skrócony o 23—24 min., a przez Radom — Skarżysko — Rozwadów o 12—46 min. Niezależnie od tych stałych pociągów przewidziano parę pociągów sezonowych przyśpieszonych do Worochty i spowrotem przez Lublin — Rozwadów — Lwów (z odjazdem z Warszawy Gł. o godz. 21,00, Lwów prz. 6,14. Worochta prze. 12,22; spowrotem Worochta odj. 16.33, Lwów odj. 21.30, Warszawa Gł. przyj. 6.13).

Na linji Warszawa — Wilno ustanowione zostały 3 pary pociągów bezpośrednich: dotychczasowe nocne pociągi pośpieszne zostały zamienione na przyśpieszone z taryfą na pociągi osobowe (odjazd z Warszawy Gł. 23,45, przyjazd Wilno 7,20; spowrotem Wilno odjazd 22,50, Warszawa Gł. prz. 6,35, dzienne pociągi osobowe Warszawa Gł. odjazd 9,55, Wilno prz. 18.08; spowrotem Wilno odjazd 8,22 — Warszawa Gł. prz. 16,17 i popołudniowe pociągi pośpieszne Warszawa Gł. odjazd 16,30 — Wilno prz. 2.44, spowrotem Wilno odjazd 15,20 — Warszawa Gł prz. 21,38). Przebieg nowych pociągów pośpiesznych w porównaniu do przebiegu obecnie kursujących został skrócony o 52—68 min. Wszystkie wymienione pociągi dochodzą do Zemgale i spowrotem i służą również do komunikacji z Państwami Nadbałtyckiemi.

W nowym rozkładzie jazdy nastąpi poważne udogodnienie komunikacji między Łodzią i Lwowem, dzięki zaprowadzeniu pociągów pośpiesznych między Łodzią i Rozwadowem przez Skarżysko jako łączników do i z pociągów pośpiesznych Warszawa — Lwów). Odjazd z Łodzi Fabr. 22,28 — Lwów prz. 7,15 i Lwów odj. 15,10, Łódź Fabr. przyjazd 23,23) Prócz tego Łódź otrzyma bezpośrednie połączenie oddzielnym wagonem w skomunikowanych drogą przez Skarżysko pociągach pośpiesznych i osobowych: (Lwów odj. 23,40, Łódź Kal. prz. 8,59). W ten sposób przebieg między Łodzią i Lwowem i odwrotnie skrócono o 125—191 minut. Skrócony też będzie przebieg między Warszawą i Cieszynem przez Zebrzydowice o 73—94 minut w bezpośrednim wagonie pociągami osobowemi nocnemi, dzięki skomunikowaniu w Zebrzydowicach nocnych pociągów Warszawa — Katowice — Zabrzydowice z pociągami miejscowemi Zebrzydowice — Cieszyn. (Odjazd z Warszawy 23,35 — Cieszyn prz. 8,36; Cieszyn odjazd 21,15 — Warszawa przyjazd 6,32).

W powyższych pociągach nocnych Warszawa — Katowice — Zebrzydowice i odwrotnie skomunikowanych w Warszawie z międzynarodowemi pociągami pośpiesznemi (Moskwa) Stołpce — Warszawa — Berlin — Paryż i odwrotnie, będzie zaprowadzony wagon bezpośredni II i III klasy Warszawa — Bohumin.

Na Pomorzu

Na linjach okręgu DOKP Toruń została zasadniczo utrzymana w nowym rozkładzie jazdy ta sama ilość pociągów tak dalekobieżnych jak lokalnych.

W nowym rozkładzie jazdy przewidziano nowe pociągi motorowe-ekspressowe, a mianowicie:

1. Na linji Warszawa — Toruń — Gdańsk — Gdynia poc. Nr. Mt E 405 i z powrotem Mt. E 406.

2. Na linji Warszawa — Iłowo — Laskowice — Gdańsk — Gdynia Nr. Mt. E 603 i z powrotem Nr. Mt. E 604.

3. Na linji Warszawa — Iłowo — Laskowice pociąg Mt. E 605 i z powrotem Mt. E 606. Pociągi te łączą się w Laskowicach z pociągami Mt E 405 i Mt E 406. Trasy te przewidziane są w celu możliwości skierowania motoru z Warszawy przez Toruń lub Iłowo do Gdyni. Równocześnie nie może być uruchomiony poc. Mt. E 405 i Mt. E 605 i z powrotem Mt. E 406 i Mt. E 606.

Rozkłady jazdy wyżej wskazanych pociągów motorowych ekspressowych wskazane są w ściennym rozkładzie jazdy, a dzień rozpoczęcia kursowania ich, będzie ogłoszony specjalnem zarządzeniem.

Poza tem przewidziano dwie pary pociągów motorowych ekspressowych na linji Poznań — Bydgoszcz — Gdańsk — Gdynia Nr. Mt. E 203, Mt. E 207 i z powrotem Mt. E 204 i Mt. E 208. Dzień uruchomienia tych pociągów będzie podany oddzielnem zarządzeniem.

Pociąg pośpieszny Nr. 9 Lwów — Kraków — Katowice — Gdynia ułożono około 20 minut później, a poc. 10 odwrotnego kierunku uległ nieznacznej zmianie.

Pociągi pośpieszne Nr. 401/411 i 412/402 Warszawa — Toruń — Gdańsk — Gdynia — Hel ustalono jako pociągi sezonowe w okresie od 15 czerwca do 31 sierpnia, przyczem bieg ich został nieznacznie zmieniony. Pociągi te będą prowadziły wagon restauracyjny Warszawa — Puck.

Pociągi pośpieszne 403 i 404 Warszawa Gł. — Toruń — Gdańsk — Gdynia i z powrotem przewidziano jak obecnie z całorocznym okresem kursowania, przyczem poc. 403 ułożono około 20 minut wcześniej, a poc. 404 około 25 minut później.

Pociągi pośpieszne 601 i 602 Warszawa Gł. — Iłowo — Gdańsk — Gdynia pozostają jak obecnie całorocznie, a w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia, kursują jako poc. 601/611 i 612/602 bezpośrednio do i z Helu.

Poc. Nr. 701/D 8 i 702/D 7 będą prowadziły wagony bezpośrednie komunikacji Berlin — Ryga oraz wagon sypialny Berlin — Malborg — Tczew — Gdańsk, który przechodzi w Malborku z poc. 702/D 7 na poc. 123 do Gdańska, a z poc. 124 z Gdańska na poc. 701/D 8.

Poc. pośp. Nr. 901/D 2 i 902/D 1 Ejdkuny — Królewiec — Tczew — Chojnice — Berlin pozostają pociągami otwartemi, służącemi wyłącznie dla ruchu z zagranicą. Rewizji polskiej i niemieckiej podlegają tylko podróżni wsiadający i wysiadający. Poc. 901/D 2 ułożono około 2 godziny wcześniej, a poc. 902/D 1 o 8 minut wcześniej.

Celem odciążenia poc. pośp. Nr. 9/10 przewidziano jak w ub. sezonie, na okres lętni w czasie od 15 czerwca do 31 sierpnia na linji Katowice — Poznań — Inowrocław — Gdańsk — Gdynia — Hel poc. osobowy przyśp. Nr. 19 i 20 z wagonem bezpośredniej komunikacji Kraków — Hel. Wobec spodziewanego napływu podróżnych w czasie Zielonych Świąt przewidziano poc. Nr. 19 jednorazowo z Katowic 8 czerwca, a poc. 20 z Helu 10 czerwca.

Dotychczas kursujące na linji Gdynia — Toruń Mokre poc. osob. Nr. 21 i 22 zamienia się na Nr. 419 i 420 jako bezpośrednie Warszawa — Gdynia. Odjazd poc. 419 z Warszawy nastąpi o godz. 11 i przyjazd do Gdyni o godz. 21,23. Poc. 420 Gdynia odj. o godz. 6,19, Warszawa przyj. 15,45, przyczem poc. 420 przewidziano również jak obecnie poc. 22, jako poc. przyśpieszony z postojami na ważniejszych stacjach.

Poc. osob. Nr. 411 A/412 A Warszawa — Toruń — Gdynia — Hel w czasie od 13 sierpnia do 19 sierpnia są pociągami przyspieszonemi, przyczem poc. 412 A będzie prowadził wagony z miejscami numerowanemi.

Poc. osob. 421 Toruń — Wejherowo oraz poc. 422 Gdynia — Toruń otrzymują nowe numera, a mianowicie 417 i 418, przyczem poc. 417 będzie kursował Łódź Kaliska — Gdynia, a poc. 418 Gdynia — Łódź Kaliska, przyczem bieg ich został zmieniony. Poc. 417 ułożono około 20 minut później, a poc. 418 około 2 godziny wcześniej.

Poc. sezonowe Nr. 613 i 614 na terenie W. M. Gdańska nie zatrzymują się.

Poc. osobowe Nr. 1411 i 1412 Herby Nowe — Karsznice — Inowrocław — Bydgoszcz — Kościerzyna — Gdynia będą kursowały bezpośrednio od i do Katowic, przyczem poc. 1411 ułożono około 30 minut, a poc. 1412 około 2 godz. wcześniej.

Poc. 113, 116, 123 i 124 otrzymują 4 minutowy postój w Tczewie, a pasażerowie przejeżdżający temi pociągami z Gdańska do Malborka i odwrotnie są wolni od rewizji paszportowej w Tczewie.

Na linji Bydgoszcz — Kościerzyna — Gdynia jako pociągi bezpośrednie z Bydgoszczy do Gdyni oprócz poc. dalekobieżnych 1411 i 1412 zaprowadzą się poc. 1419 i 1420.

Nowe połączenie lotnicze Szwecji z Polską

Z dniem 1 maja rb. uruchomiona została nowa linja lotnicza pomiędzy Sztokholmem a Berlinem, głównie dla przewożenia poczty. Samoloty odlatują ze Sztokholmu wieczorem i w Berlinie trafiają na bezpośrednie połączenia lotnicze z wszystkiemi niemal większemi miastami Europy. Jeśli przesyłki pocztowe do Polski kierowane będą z Berlina do Warszawy przez Gdańsk, będzie możliwe otrzymanie w Warszawie już w południe przesyłki nadanej w Sztokholmie poprzedniego dnia przed wieczorem. Przesyłki, przeznaczone dla Gdyni będą mogły być doręczone już następnego dnia rano.

Międzynarodowy ruch telefoniczny

W ważniejszych miastach Polski przeprowadzono w ciągu marca rb. 1.107 tys. międzymiastowych rozmów telefonicznych.

Największa liczba rozmów międzymiastowych przypada na Warszawę, mianowicie 371 tys. rozmów. W Katowicach przeprowadzono 195 tys. rozmów, w Krakowie 111 tys. w Łodzi 91 tys., we Lwowie 87 tys., w Poznaniu 70 tys., w **Gdyni 61 tys., w Toruniu 40 tys., w Bydgoszczy 40 tys.,** w Wilnie 22 tys., w Białymstoku 18 tys. itd.

Ceny polskiego bekonu w Anglii nadal zwyżkują

Według wiadomości otrzymanych z Londynu przez organizacje przemysłu bekonowego, ceny polskiego bekonu w ubiegłym tygodniu nadal zwyżkowały, przeciętnie o 2 szylingi na centnarze.

Giełda londyńska w dniu 3 bm. notowała za centnar bekonów w szylingach: polski — 80 do 84, szwedzki — 85 do 88, litewski — 81 do 86, łotewski 83 do 85, estoński — 83 do 86, holenderski — 84 do 88 i duński — 87 do 91.

Cena szynek peklowanych wahała się w granicach od 85 do 88 szyl. za centnar. Równie dobrze kształtowały się ceny polskich szynek w puszkach.

SILVA RERUM

zebrał i zestawił Bolesław Busiakiewicz

KALENDARZYK HISTORYCZNY.

Co się kiedy i gdzie wydarzyło?

14 maja

1253 Umarł **Baguchwał II,** biskup poznański, zasłużony autor „Dziejów polskich" w 4-ch księgach.

1686 Urodził się w Gdańsku znakomity fizyk **Daniel Gabrjel Fahrenheit,** zasłużony w dziedzinie ulepszenia **termometru.**

1727 Urodził się w Sudbury słynny malarz angielski **Thomas Gainsborough.**

1770 **Konfederaci Barscy** ogłaszają detronizację króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.

1860 Urodził się w Kielcach współczesny polski językoznawca — **Jan Łoś.**

1870 Urodził się w Strzelczy wybitny kompozytor polski — **Zygmunt Stojowski.**

1897 Genjalny fizyk włoski **Guglielmo Marconi,** uruchamia pierwszą stację nadawczą telegrafu bez drutu.

1912 Umarł w Stockholmie znakomity poeta dramaturg **August Strindberg.**

1930 Umarł powieściopisarz i poeta Podhala — Franciszek Smreczyński, znany powszechnie pod pseudonimem **Władysława Orkana.**

Wyjątkowa okazja

Nieruchomość, dom mieszkalny od 30 lat w rękach jednej rodziny, dwupiętrowy, solidny, z wszelkiemi nowoczesnemi urządzeniami, garażem i t. d., położony przy głównej handlowej arterji, bardzo korzystnie do nabycia. Tylko poważni reflektanci zechcą zgłosić się pod:

Toruń, Skrzynka pocztowa nr. 1. 4341

Kupiec Albert Knopf, zam. w Gdańsku, Grabathstrasse 5 jako wykonawca testamentu nad spadkiem Albina Cohnfelda, zast. przez adw. Spitzera w Bydgoszczy, wniósł o wywołanie listu odnoszącego się do długu gruntowego w kwocie 15.000 mk. wraz z 5% odsetkami zapisanego w księdze wieczystej Bydgoszcz, k. 641 i 1688 w dziale III pod nr. 2 wzgl. Posiadacza wymienionego listu wzywa się, by najpóźniej w terminie wywoławczym, wyznaczonym przed niżej podpisanym Sądem na dzień 27 sierpnia 1935 o godz. 12 sala nr. 30 prawa swoje zgłosił, w przeciwnym razie dokument pozbawiony zostanie mocy prawnej.

Bydgoszcz, dnia 18 kwietnia 1935 r.

Zlecenie Nr. 620/8. **Sąd Grodzki**

Spis zapowiedzi Nr. 17. 4468
L. dz. 56/35.

ZAPOWIEDŹ.

Podaje się do ogólnej wiadomości, że 1) nieżonaty robotnik Stanisław Sobkowiak zamieszkały, w Małym Kacku, syn zmarłego robotnika Jana Sobkowiaka i jego małżonki Marjanny z d. Giera, zam. w Janiszewie (Wielkopolska); 2) niezamężna pielęgniarka Apolonja Ćwiklińska, zamieszkała w Sopotach, Schulstrasse 2, córka murarza Franciszka Ćwiklińskiego i jego zmarłej małżonki Marjanny z domu Góreckich chcą zawrzeć związek małżeński.

Obwieszczenie zapowiedzi nastąpić winno w Orłowie Morskiem i Gazecie Gdańskiej.

Wielki Kack, dnia 8 maja 1935 r.

Urzędnik stanu cywilnego:
(—) Niklewicz.

V N. 39/32. 4463

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

W sprawie wniosku Felicji Gajewskiej z Turzna pow. Toruń, właścicielki dóbr turzeńskich Turzno, k. 1, Brzeźno k. 1, Wielkołąka k. 1a i k. 4 o przedłużenie odroczenia wypłat Sąd Grodzki w Toruniu, po rozprawie rozpoznawczej przeprowadzonej w dniu 1 maja 1935 przez sędz. gr. Łapkiewicza, orzekł: 1) W uwzględnieniu wniosku z dnia 13 lutego 1935 udzielone wnioskodawczyni wyrokiem z dnia 9 stycznia 1933 odroczenie wypłat odnośnie nieruchomości Turzno k. 1, Brzeźno k. 1 i Wielkołąka k. 1a i 4 przedłuża się do dnia 31 grudnia 1936. 2) Koszty postępowania ponosi dłużniczka. 3) Wyrok jest natychmiast wykonalny.

Zlecenie Nr 293/IX.

Licytacja

W środę, dnia 15 bm. o godz. 11.30 sprzedawać się będzie w tut. Ekspedycji towarowej proszek do prania, obuwie skórzane, ser, noże kuchenne, wyroby szbestowe, obcasy, materjał piśmienny, farbę suchą i różne inne rzeczy. 4472

P. K. P. Ekspedycja Towarowa Bydgoszcz

Meble

gwarancyjnie wykonane po cenach konkurencyjnych 4273

poleca:

Fabryka Mebli
Ambroży Pałczyński
BYDGOSZCZ,
Wełniany Rynek 9 daw. Górecki

Sprzedam

okazyjnie kompletny kurs języka niemieckiego, nagrany na 16 płytach gramofonowych. Zgłoszenia „Dzień Kujawski" Inowrocław. 4456

NOWE ZWYCIĘSTWO MOTOCYKLI B. S. A.

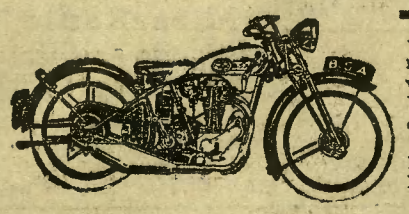

w VI wyścigu motocyklowym w Strudze pod Warszawą o Mistrzostwo Szosowe Stolicy dnia 28-go kwietnia 35 r.

ZDOBYTO I MIEJSCE

w kategorji sport. na BSA z przeciętną szybkością 81,360 km. Firma **KATAFIAS** w toruniu telefon 1447, przyjmuje na dogodnych warunkach zamówienia na nowe maszyny modeli 1935 i można takowe oglądać na sajonie przy Rynku Nowomiejskim 25.

3. N. 3/32. 4464

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

W sprawie udzielenia dalszego odroczenia wypłat gospodarzowi rolnemu Erykowi Schaldachowi w Morgach, powiatu świeckiego, Sąd Grodzki w Nowem przez sędziego grodzkiego Czerskiego po rozpoznaniu sprawy na odbytem dnia 21. VI. 1934 r. posiedzeniu niejawnem orzekł: 1) Dłużnikowi-wnioskodawcy Erykowi Schaldachowi udziela się odroczenia wypłat na dalszy okres gospodarczy kończący się z dniem 15 września 1935 r. 2) Zarządcą gospodarstwa rolnego dłużnika mianuje się dłużnika Eryka Schaldacha z Morgów. 3) Nadzorcą sądowym nad zarządem ustanawia się dotychczasowego nadzorcę sądowego Franciszka Brzezińskiego z Morgów. 4) Koszty postępowania ponosi wnioskodawca-**dłużnik.**

PŁASZCZE DAMSKIE
MODELE
poleca
Firma **Z. NOWAK**
TORUŃ
Król. Jadwigi 12/14

Otworzyliśmy gabinet
lekarsko-dentystyczny
w Toruniu przy ul. Stary Rynek 29 I. p.
godz. 9—1, 3—6 w sobotę 9—1
W. Kubacz lekarz-dent. 4265 **W. Kubaczowa** lekarz-dent.

KONKURS

NA POSADĘ BURMISTRZA NIEZAWODOWEGO MIASTA CHEŁMNA.

Zarząd Miejski w Chełmnie

ogłasza niniejszem konkurs na posadę burmistrza niezawodowego w Chełmnie (na 5-letnią kadencję).

Ubiegający się o to stanowisko winni wykazać się warunkami, wymienionemi w pkt. (6) art. 49 ustawy samorządowej z dnia 23 marca 1933 r.

Wybranemu przysługiwać będą pobory według grupy VII ustawy uposażeniowej dla urzędników państw. z dn. 9. X. 1923 r. oraz 15 proc. dodatku reprezentacyjnego. Prócz tego korzystać on może z 5-cio pokojowego mieszkania służbowego — za zwrotem dodatku mieszkaniowego — oraz z opału i światła za opłatą według norm, ustalonych przez korporacje miejskie.

Zgłoszenia kierować należy na ręce niżej podpisanego najpóźniej do dnia 1 czerwca br.

Chełmno, dnia 11 maja 1935 r.

(—) F. Lamparczyk,
wiceburmistrz. 4445

Do akt Nr. IV Km. 754, 617, 508/35. 4476

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Gdyni rew. IV. zamieszkały w Gdyni na zasadzie art. 601 k. p. c. ogłasza, że w dniu 15 maja 1935 r. o godz. 10 w Gdyni (zbiórka kupców przy ul. Świętojańskiej w podwórzu domu p. Kukiełki) odbędzie się publiczna licytacja ruchomości, a mianowicie: 1 sztuczkę materjału na ubranie męskie (popielate) z dodatkami, wartość 40 zł.; o godz. 10,30 (zbiórka kupców przy ul. 10 Lutego, róg Szkolnej): 1 samochód ciężarowy, 1 aparat do limoniady z motorem i transmisją, 2 aparaty do odciągania piwa z manometrami, 2 przyrządy do płukania butelek i 2 wanny do mycia butelek, wartość 1.490 zł.

Dnia 16 maja br. o godz. 10 w Gdyni (zbiórka kupców przy ul. Świętojańskiej przed kościołem): 1 szafka do fotogr. i 1 lustro stojące z podstawą, oszacowanych na łączną sumę zł. 125, które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym.

Gdynia, dnia 11 maja 1935 r.

Komornik:
(—) K. Błaszkiewicz.

Liczba czynności: IV K 84/32. 4470

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Nieruchomość położona w Bydgoszczy przy ulicy Dworcowej 88 i w chwili uczynienia wpisu o przetargu zapisana w księdze gruntowej Bydgoszcz tom XXXIII wykaz liczba 1257 na imię 1) Klary Karoliny Heide - Kardinahl ur. Hempler, 2) Pawła Hemplera, 3) Karola Hemplera, 4) Fryderyka Hemplera, 5) Ernesta Hemplera do niepodzielnej wspólności spadkowej zostanie w drodze egzekucji dnia 2 lipca 1935 r. o godz. 10 przed południem wystawioną na przetarg przed niżej oznaczonym Sądem, pokój Nr. 3.

Nieruchomość obejmuje dom parterowy z oficyną, podwórzem i ogrodem, dom mieszkalny na prawo, dom mieszkalny na lewo, dom mieszkalny boczny, chlew z przybudówką, warsztat siodlarski i lakierniczy, kuźnię, remizę z ustępem i szopą.

Powierzchnia 15,60 arów. Roczna wartość użytkowna 2.110 mk. Matrykuła art. 1363. Nr. księgi podatku budynkowego 102.

Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 26 maja 1933 r.

Bydgoszcz, dnia 7 maja 1935 r.

Sąd Grodzki.

Zlecenie Nr. 619/8.

Panna Zosia jest zachwycona tegorocznym prezentem imieninowym

— aparatem **„Kodak" BB**
(Baby Brownie)
zdjęcia 4 × 6½ cm., objektyw Doublet, najwyższa łatwość fotografowania, zdjęcia migowe i czasowe

zł. 12.50 przy okazaniu kuponu

Żądajcie błon
Verichrome 127

Za okazaniem tego kuponu w każdym składzie fotograficznym cena kamery
"Kodak" BB
zamiast złotych 15.—
zł. 12.50
Ważny do dnia 31. V. 1935.

Kodak Sp. z o. o. — Warszawa, plac Napoleona 5.

TORUŃ
SOLIDNY TOWAR CENY NAJNIŻSZE

KAŻDY SPORTOWIEC
kupuje w firmie
„START"
Toruń, Św. Ducha 18.
Naciągi rakiet tennisowych wykonuje specjalnie sprowadzony fachowiec z fabryki rakiet.

MEBLE!
wszelkiego rodzaju, najtaniej kupujesz tylko, Toruń, Prosta 5. Przekonaj się — Spam ętaj — Powiedz drugiemu. 4227

Manna
na regulacje żołądka, jądra laskowe, włoskie, fistaszki, chleb Świętojański, miód pszczelny, matjasy
Araczewski. Chełmińska.

Słodką
paprykę!! na wagę, paprykę w strączkach, manna na regulację żołądka, jądra włoskie laskowe. Araczewski, Toruń. Chełmińska.

Trzy
pokoje z kuchnią do wynajęcia. Toruń-Podgórz, Forteczna 2. 4462

Tani
RADJO-SPRZĘT
można nabyć tylko z sprzedaży **likwidacyjnej.** Sprzedaję również urządzenie, reflektory, armatury.
„RADJOTECHNIKA"
Toruń, Chełmińska 12, podwórze. 4457

Mieszkania
2 i 3 pokojowe do wynajęcia, Toruń, Matejki 28, m. 19. 4459

Dom
ewent. ze składem bławatnym sprzedam w Rynku (miasto powiatowe-poznańskie). Na miejscu garnizon i wyższe uczelnie, Położenie nadaje się na każde przedsiębiorstwo, z powodu spłat majątkowych, na sprzedaż. Zgłosz.: „Dzień Pomorski" Toruń, pod 60.000. 4461

Mieszkanie
umeblowane, 2 pokoje, kuchnia, spiżarka, łazienka, elektr. i gaz, lub 1 pokój duży z wszelkiemi wygodami zaraz wynajmę. Toruń, Łazienna 28. II. ptr. 4458

Kupię
nowy dom
w Toruniu, wpłacę 25.000. Zgłoszenia proszę kierować do Adm. „Dnia Pomorsk." Toruń pod nr. 4429.

3-pokojowe
mieszkanie od 1 czerwca do wynajęcia. Toruń, Wiel. Garbary 12 m. 4.

Również Pan
winien się przekonać, że najmodniejszy i najtańszy **krawat** kupi najkorzytniej w fabryce Toruń, Św. Jakóba 16. Co tydzień nowość. 1071

Kanapa
2 fotele, łóżko, stół, pierzyny, ubrania na sprzedaż. Toruń, Stary Rynek 37 III. 4394

Pierwszorzędny GABINET KOSMETYCZNY „KALOTECHNIKA"
Wszelkie zabiegi w zakresie nowoczesnej kosmetyki Racjonalne pielęgnowanie, odmładzanie i udoskonalenie urody. Usuwanie zmarszczek, wągrów, pryszczy, brodawek, kurzajek, zbędnego owłosienia piegów, rozszerzonych por, łojotoku, trądziku, czerw. nosa i innych niedokładności cery, Radykalne usuwanie łupieżu. Przyciemnianie brwi i rzęs Sprzedaż kremów, mleczek i t. p. Porady bezpłatnie. 1814
TORUŃ, ul. Król. Jadwigi 5. mieszk. 3.

PIANINA
wprost z fabryki poleca tanio po cenach fabrycznych
T. BETTING i S-ka
LESZNO-Pozn.
Fabryka fortepianów.
Przedstawicielstwo:
Turostowska - Toruń,
Św. Ducha 14. 2665

Zgubiony
dowód osobisty na nazwisko Reichel Romuald, unieważnia się. 4469

REKLAMA
ORGAN POLSKIEGO ZWIĄZKU REKLAMOWEGO
NUMER 3 wyszedł z druku
Cena egzemplarza zł. 1
Prenumerata półroczna zł. 6
Redakcja i Administracja
Warszawa, ul. Królewska 5

Dykty suchoklejone
wymiarów 220 i 200 x 120 cm.
olszowe, sosnowe, dębowe i jesionowe
3231 fabryk
OIKOS SP. AKC. LWOW
Zastępca: M. Frajnt, Warszawa, Marszałkowska 79, tel. 96321.

GDYNIA
Szlachetne tynki
własnej wytwórni do nabycia w każdej ilości. Polecamy również tynki myte, sztuczny granit we wszystkich kolorach znany ze swej dobroci naszej fabrykacji Do nabycia również marmurki do lastrica — biały. zielony, czarny. czerwony, żółty, serpentyna carara, stopnie lastricowe. Adres „ELEWACJA" Gdynia, Abrahama 35 telefon 22-73.
Biuro sprzedaży betonu Adamas. Poszukujemy reprezentantów. 3926

Samochód
kupimy. lekki. 4-osobowy, Grimm sukc. i Kamieński, Gdynia, Starowiejska 47, tel. 26-48. 4474

Dr. filozofji
znający języki: niemiecki, angielski, francuski, szwedzki poszukuje zajęcia. Wiadomość: w „Gazecie Morskiej", Gdynia. 4441

Meble biurowe 4444
urządzenia składowe, okna i drzwi, oraz wszelkie prace stolarskie wykonuje na miejscu
Gdynia, ul. Lipowa 11
telefon 21 88
BYDGOSKA FABRYKA MEBLI BIUROWYCH

Ziemniaki
rakoodporne, jadalne i sadzonki po niskich cenach na sprzedaż. Administracja Maj. Państw. Żarnówiec i Odargowo. telef. Krokowa Nr. 3. pow. morski. 4335

Km. 160/35 i 33/35. 4466

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu rewiru I, Stanisław Lech w Grudziądzu, ul. Groblowa 3, na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 18 maja 1935 r. o godz. 10 rano w Grudziądzu przy ul. Kościelnej nr. 10 odbędzie się licytacja ruchomości należących do Maksymiljana Rucińskiego w Grudziądzu a mianowicie: jadalnia, krzesła, pianino, 2 kanapy gobelinowe, wazon do kwiatów, 6 kieliszków do jaj, 6 kieliszków do wina, etażerka do kwiatów, stolik do szycia, podstawka metalowa z kwiatami, podstawka szklana do ciast, 6 kieliszków do likieru, 2 obrazy olejne, 4 obrazy, podstawka pod kwiaty, 1 murzyn, 5 i pół metra chodnika, gobelinka, 14 warsztatów stolarskich, 1 narożnik w pokoju, razem oszacowanych na sumę 2.764 zł.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Grudziądz, dnia 13 maja 1935 r.

(—) Lech,
komornik Sądu Grodzkiego, rewir I.

GRUDZIĄDZ
RADJO - APARATY
„Telefunken Elektrik"
Kupujcie tylko wyroby znanej i pierwszej jakości renomowanych fabryk w specjalnym składzie fachowym.
Warsztat reperacyjny dla aparatów radjowych wszystkich fabrykatów.
AD. KUNISCH
Grudziadz, Toruńska 4.
Tel. 15-96 (3647

KAWĘ DOSKONAŁĄ - KONCERT
i wszystkie czasopisma
PIWIARNIA OKOCIMSKA
GRUDZIĄDZ 1328

Cement
Wapno hydraul. i bud.
Gips — Trzcina
Gwoździe
Dźwigary
Marmur mielony
Szamoty
Płyty glaz.
Szkło
Papa
Smoła destyl.
Lepnik
Karbolineum
Gudron
Stanek i Ska
Fabryka papy dachowej
Grudziądz
ul. Młyńska 16.
Telefon 1211. — wprost Ogrodowej. 4194

Sklep CZERCHOWSKI
do wynajęcia. **Grudziądz. Wybickiego 23.** Bliższe szczegóły na 1. piętrze u właściciela domu. 4321

OGŁOSZENIA:
wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej . . . . . 0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . . . 1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie . . . . . 0.80 zł
w tekście na dalszych stronach . . . . . 0.50 zł
Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki.
Komunikaty 50 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20% nadwyżki.
W Gdańsku za wiersz milim. na stronie 7-łamowej . . 15 fen.
„ „ „ „ „ „ 4-łamowej . . 50 fen.
„ „ drobne za słowo 5 fen. — tytułowe . . . 10 fen.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOSI:
W ekspedycji miejscowych agencyj . . . . . 2.50 zł
Z odnoszeniem do domu . . . . . 2.80 zł
Przez pocztę z odnoszeniem do domu . . . . . 2.89 zł
Pod opaską . . . . . 4.50 zł
W Gdańsku przez pocztę . . 2.32 gd; przez gońca . . 2.00 gd
„ „ z odbieraniem w administracji wprost . . . 1.75 gd
Zagranicą . . . . . 4.00 gd
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.

U W A G I:
Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżeń miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacona przewidziana w cenniku 20% nadwyżka. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny:
Witold Mężnicki, Toruń, ul. Mickiewicza 34.

Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: **Wilhelm Grimsmann**, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: **Wacław Górnicki**, Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 12. — Redaktor odpowiedzialny na Gdynię: **Józef Dobrostański**, Gdynia, ul. Kujawska. — Redaktor odpow. na Grudziądz: **Wacław Gańcza**, Grudziądz, ul. Sienkiewicza 90. — Redaktor odpowiedzialny na Tczew: **Lubomski Wacław, Tczew, ul. Kościuszki 1.**

Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza w Toruniu. **Za ogłoszenia odpowiada Administracja.** Czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.